

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 3. JULIJA 1975

ŠTEVILKA: 26. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

POSVETOVANJE KOMUNISTOV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V SISTEMU PLANIRANJA ZAGOTOVITI ODLOČUJOČO VLOGO ZDRUŽENEGA DELA

Že v zadnji številki Železarja smo poročali, da je bilo v okviru praznovanja 50-letnice izida prve številke Komunističnega glasila jugoslovanskih komunistov, na Jesenicah, 24. junija posvetovanje železarjev in predelovalcev iz vseh delovnih organizacij sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarnice. V dopoldanskem delu je imel uvodni referat Ocena delovanja in uresničevanja ustave v SOZD Slovenske železarnice Valentin Erjavšek, sekretar tovarniške konference ZK železarnice Jesenice, na popoldanskem delu pa generalni direktor SOZD SŽ Gregor Klančnik na temo Slovensko železarstvo v razvoju jugoslovanske črne metalurgije. Oba referata v nadaljevanju v celoti objavljamo. Iz obsežne razprave tako na dopoldanskem kot popoldanskem delu povzemamo najvažnejše misli iz razprave Voja Srzentiča, sekretarja v izvršnem komiteju centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

Sekretar Srzentič je izrazil zadovoljstvo, da se lahko udeležuje posveta o tako pomembnih vprašanjih nadaljnega razvoja kot je samoupravna organiziranost Slovenskih železarn, kakor nadaljnji razvoj slo-

venskega železarstva in predelovalne industrije. Obe vprašanji, je dejal,

sta v tesni zvezi, ker je združevanje dela in sredstev ter razvijanje dohodkovnih odnosov v združenem delu predpogoj, da pridemo do določene razvojne politike. Če v tem pogledu ne bomo dosegli določenih rezultatov, bomo ostali pri starem načinu načrtovanja, ki ne bo zagotavljal kvalitete v vsej svoji družbeni pomembnosti, ki jo opredeljuje ustava. Čeprav, je nadaljeval, še nimamo zakona o družbenem planiranju, smo morali na vseh nivojih od temeljnih organizacij združenega dela do federacije preiti na izdelavo srednjeročnih razvojnih programov. To

(Nadaljevanje na 7. strani)

REMONT KISIČARNE »SAVA« IN VODIKARNE V HVŽ

Letošnji remont kisikarne SAVA sovpada z desetletnico obratovanja tega pomembnega objekta za vso železarno Jesenice. Leta 1965 je pričela poiskusno obratovati kisikarna, ki jo je v celoti dobavila ameriška firma Air Products and Chemical Incorporation (APCI), montirala pa EM-Maribor pod vodstvom naše uprave osnovnih sredstev s sodelovanjem obrata PIV energije.

Ni slučaj, da v desetletnem obratovanju ni bilo večje okvare na napravah kisikarne APCI, čeprav je

poizkusnemu obratovanje še isto leto sledilo že redno obratovanje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELAVEC KOT USTVARJALEC KAKOVOSTI

Zaradi vse hitrejšega razvoja tehnike, vse večje avtomatizacije dela oziroma izpopolnjevanja sredstev za delo se v proizvodnem procesu pogosto pozablja na delež delavca v proizvodnji in na njegov delež pri doseganju čim popolnejše kakovosti proizvoda. Veliko sredstev se vlagi v zgradbe, stroje, orodja, instrumente, razvijanje tehnologije in uvajanje sodobnih metod dela. Na delavca, ki naj bi to kakovost dela ustvarjal in porabljal od ideje preko projektiranja, tehnologije in realizacije v proizvodnji, kot tudi na tržišču, pa mislimo premalo. Toda prav delavcu bi morali posvetiti več pozornosti, saj je delavec ustvarjalec kakovosti in je od te kakovosti tudi odvisen njegov obstoj, v še večji meri pa tudi njegov razvoj.

V prizadevanju, doseči čim višjo kakovost, se ne moremo vključevati samo z modernizacijo delovnih naprav in delovnih sredstev, temveč tudi s stališča delavca. Kakovost proizvodov in storitev je pomemben problem na področju delavčevih aktivnosti. Zaradi slabe informiranosti in neznanja pa tudi zaradi slabih motivacij na področju kvalitete, dobimo slabe rezultate. Namesto ugotavljanja vzrokov za slabo kakovost, pogosto iščemo vzroke na napravah ali pa jih hitro pozabljamo, ne da bi raziskali, kje in kdaj so nastali. Slabo kakovost pogosto dobimo zaradi ne dovolj natančnih informacij, nepopolnih informacij, neupoštevanja predpisanih navodil ali nerazumljivo napisanih navodil. Seveda pa vse te napake izhajajo od delavca, katere pa je treba reševati preventivno v začetni fazi in ne na koncu procesa.

Za zagotovitev zahtev glede kakovosti, ki jih postavlja tržišče za dvig produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja, pa je potrebno organizirati spremljanje tehnološkega procesa in poslovanja do najvišjega možnega nivoja. Da pa bi funkcioniranje kontrole in spremljanje kakovosti kot sistema organizacije združenega dela teklo organizirano, pa je odvisno od zainteresiranosti posameznikov, kakor tudi posameznih služb v železarni.

Med akcijami in prizadevanji za izboljšanje kakovosti bi v prvi fazi lahko izkoristili sestanke samoupravnih delovnih skupin, v drugi fazi pa s funkcionalnim izobraževanjem za kakovost. Danes nekaj samoupravnih delovnih skupin na svojih sestankih ne ve, kaj bi razpravljali oziroma se sestajali le formalno. Veliko pa je tudi sestankov

samoupravnih delovnih skupin, ki se sklicujejo samo za potrjevanje raznih predlogov, dogovorov, osnutkov (Nadaljevanje na 12. strani)

V JUNIJU NA PLANU

Čeprav se je ob zaključku redakcije mesec junij komaj iztek, smo na sektorju za ekonomiko in organizacijo prejeli grobe ocene o doseženih proizvodnih uspehih v minulec mesecu. Program skupne proizvodnje smo v železarni uresničili v juniju z dobrimi sto odstotki. Mesečne obveze so v temeljni organizaciji TALILNICE in HLADNA PREDELAVA presegli, medtem, ko so v TOZD VALJARNE znatno pod mesečnim programom skupne proizvodnje. Po oceni so v posameznih obratih oziroma temeljnih organizacijah združenega dela takole uresničili program skupne proizvodnje:

Sodelavci v TOZD TALILNICE so mesečni program skupne proizvodnje dosegli z okrog 107 odstotki. Najbolj so svojo mesečno obvezo presegli v obratu plavž in sicer za okrog 26 odstotkov. Precej je k temu prispeval predčasno zaključen redni remont in seveda dobro obratovanje plavža po remontu. V obratu martinarna so dober odstotek pod planom, v obratu elektro jeklarna pa so za okrog šest odstotkov nad mesečnim programom. V livarni so mesečni program proizvodnje presegli za okrog 11 odstotkov, rahlo pa so nad mesečnimi obveznostmi tudi v šamotarni.

Pomanjkanje vložnih surovin se je v minulec mesecu najbolj poznalo v TOZD VALJARNE, k čemur se je pridružila še okvara nastavne matice v valjarni bluming. Sodelavci v tej temeljni organizaciji združenega dela so skoraj devet odstotkov zaostali za mesečnim programom skupne proizvodnje. V valjarni bluming in valjarni štekel so zaradi že omenjenih težav dosegli le okrog 89 oziroma 85 odstotkov svojih mesečnih obveznosti. Pet odstotkov so za planskimi obveznostmi zaostali tudi v valjarni žice, kjer so imeli večje in nepredvidene zastoje. V valjarni profilov so mesečni program presegli za okrog deset odstotkov, v valjarni debele pločevine pa so zaradi pomanjkanja vložnega materiala, predvsem v začetku meseca, zaostali za mesečnim programom za okrog dva odstotka.

V TOZD HLADNA PREDELAVA so mesečni program skupne proizvodnje presegli za dober odstotek. V tej temeljni organizaciji združenega dela znova prednjačijo sodelavci v ječlovleku, ki so svoje mesečne obveze presegli za dobrih deset odstotkov. Sicer pa pogledimo kako so uresničevali mesečne planske obveznosti sodelavci v ostalih obratih. V hladni valjarni so zaostali za planom za dobre tri odstotke, v žičarni pa za dober odstotek. V profilarni so mesečne obveznosti presegli skoraj za sedem odstotkov, v žebljarni za dobra dva odstotka, nekaj nad plansko obvezo pa so tudi v elektrodnem obratu. Zaradi že znanih vzrokov pa so za okrog 46 odstotkov zaostali za planom v obratu podbojarna.

Podrobne in natančne rezultate o izvršitvi programa skupne in blagovne proizvodnje v mesecu juniju s komentarji direktorjev temeljnih organizacij združenega dela, boste lahko prebrali v naši prihodnji številki.

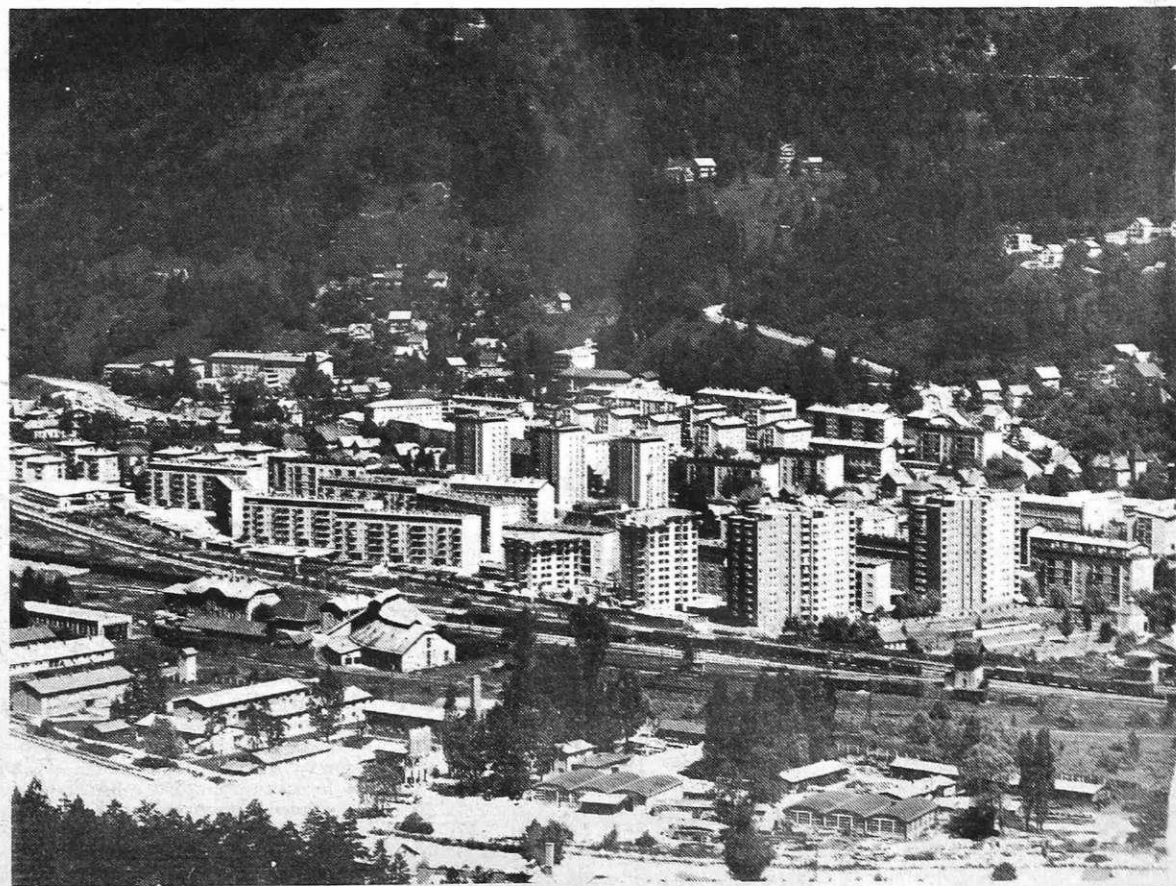
DOŠOLATI KADER POMENI VIDETI LASTNE NOTRANJE REZERVE

Družbeni dogovor o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini in republiki ter srednjeročni razvojni program Železarnice, ki je prav zdaj v javni razpravi, nas silita k razmišljanju, da bomo morali aktivirati vse sile, če bomo hoteli doseči postavljene cilje. Spomnimo se samo glavnih dveh: Kadrovska politika je integralni del družbenega razvoja in človek je glavni dejavnik proizvodjalnih sil; kadrovska politika je neodtujljiva samoupravna pravica in dolžnost, ZATO NAJ VSA DELOVNA MESTA ZASEDEJO USTREZNO USPOSOBLJENI KADRI.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Borcem narodnoosvobodilne vojne, aktivistom in internirancem ter vsem delovnim ljudem in občanom

čestitamo k prazniku
4. juliju
DNEVU BORCA



Jesenice – novo naselje Plavž

Dopolnitve so te:

V 1. točki je treba dopisati še proizvodnjo »peskov in energetskih medijev za sebe in druge«.

Nova je točka 3, ki se glasi: »Izdelovanje investicijskih programov, investicijske tehnične dokumentacije, gradnja investicijskih objektov, opravljanje projektanskih in izvedbenih nadzorov, izvajanje inženiringa na področju proizvodnje in predelave jekla za sebe in druge.«

Sedanja točka 3 postane točka 4 in se po vsebini ne spremeni, pač pa se bolj določi in sicer: »Ekonomske analize poslovanja, storitve računsko centra, oblikovanje poslovnih sistemov, organizacija dela za sebe in druge.«

Ostale točke ostanejo nespremenjene, spremeni se samo zaporedna številka.

Vodjem samoupravnih delovnih skupin bomo pravočasno poslali bolj podrobno obrazložitev potrebe za dopolnitev poslovnega predmeta.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

DOŠOLATI KADER POMENI VIDETI LASTNE NOTRANJE REZERVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Srednjeročni program razvoja Železarn temelji na tehnični in tehnološki modernizaciji, razvoju sodobne organizacije dela ter višji usposobljenosti kadrov, zato bomo že leta 1980 rabili:

2400 delavcev s poklicno šolo
800 tehnikov
220 delavcev z višjo šolo in
190 fakultetno izobraženih delav.

KAKO BOMO DOSEGLI POSTAVLJENE CILJE?

Imamo samo tri možnosti in predlagam, da si jih nekoliko podrobneje ogledamo.

Več izšolati po redni poti

Razliko med zahtevano in dejansko izobražbeno strukturo lahko zmanjšamo z intenzivnejšim rednim izobraževanjem, vendar na to lahko le delno vplivamo. Tako ne moreno

odločilno vplivati na pojav (kljub zelo spodbudni politiki stipendiranja), da sorazmerno malo učencev konča šolo, na katero se vpiše. V Sloveniji konča osnovno šolo 70 % učencev, srednjo šolo 60 % učencev ter višjo oz. visoko šolo 8 % študentov. Se manj spodbudni so demografski podatki, ki kažejo zelo nizek prirastek v občini (podobno je tudi v sosednji občini), zato tudi v prihodnosti ne moremo pričakovati večjega vpisa na posamezne šole, ki so za nas zanimive. Poleg tega imamo na Jesenicah veliko srednjih šol (srednjo tehnično metalurško in strojno smeri, poklicno industrijsko šolo, gimnazijo, ekonomsko, šolo za zdravstvene delavce in pedagoško gimnazijo), ki vse skušajo opravičiti svoj obstoj, na dlan pa je, da bo jeseni v prvih razredih srednjih šol učencev manjkalo. Trditev opiram na naslednje podatke:

Prebivalstvo po letu rojstva in spolu (popis 1971)

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
skupaj	406	352	370	437	429	413	455	424	398	371	399
ženske	197	172	180	227	220	201	232	223	209	199	186

Pregled osipa generacij v občini za obdobje 1969 - 1973

osip	1969	1970	1971	1972	1973
	35 %	35 %	24 %	26 %	23 %

Če predpostavljamo 20 % osip letošnje generacije, ki šteje 406 učencev (glej gornji razpredelnici), potem se bo jeseni vpisalo v naše srednje šole le 325 učencev iz naše občine. Ob enakomerni porazdelitvi po šolah bi jih torej prišlo 54 na eno. Ker šteje vsaka generacija skoraj polovico deklet, na poklicno industrijsko šolo pa se vpisujejo pretežno moški, jih na to šolo lahko pričakujemo le 27.

Tudi služba za zaposlovanje v občini, ki je zbrala namere naših absolventov osnovnih šol, je prišla do podobne številke. Ugotovila je, da se letos namerava vključiti v poklicne šole le 22 učencev. Pri tem moram pripomniti, da se namere in dejanske vključitve že leta nazaj precej skladajo.

Morda se bo število učencev v Železarskem izobraževalnem centru že drugo leto precej povečalo, kajti v bližnji prihodnosti nameravamo center tako modernizirati, da učenci

ne bodo imeli težav pri učenju. Že sami vedo, da se da uspešno študirati samo v modernih učilnicah. Vendar zaenkrat obstaja problem odprta.

Medtem ko verjetno ni bojazni za vpis na srednjo tehnično šolo (že vrsto let se jih veliko vpiše), nam bo manjkalo predvsem študentov za prve letnike visokih šol tehničnih smeri. Če je res, da se na Slovenskem vpisuje na višje in visoke šole le 15 % absolventov srednjih šol in konča le 8 %, je stanje zaskrbljujoče. Za opravičeno zaskrbljenost glede bodočega primanjkljaja visokošolskega kadra govori tudi podatek, ki kaže velik razkorak med potrebami gospodarstva in interesi gorenjskih absolventov gimnazij - samo 19 % se jih opredeljuje za študij tehnike in 81 % za študij humanističnih znanosti.

Pridobiti kader od drugod

Po drugi varianti pridemo najhitreje do kadra. Zanj je značilen princip: »vzemi tam, kjer je« in priznati moramo, da nam na Jesenicah ni nepoznan. Glede na perspektive podjetja nam najbrž ne bo težko koga na cenejši način »izšolati«. Poglejmo, kakšne možnosti imamo!

Tabele nas hitro prepričajo, da od drugod ne bomo imeli kaj vzeti, kajti ostala industrija ima slabšo strukturo zaposlenih glede na šolsko izobrazbo, podobno je z ostalim gospodarstvom v občini, za negospodarstvo pa smo nezanemljivi, ker ti kadri niso več vajeni agresivnega okolja, ki je značilno za vso industrijo, a za našo še posebej.

Ko resno razmišljamo o kadrovskem potencialu občine, ne moremo mimo dejstva, da je rast zaposlenosti v nekaterih panogah prevelika in ne upošteva majhnega prirastka. Vedeti moramo tudi, da so industrijsko bolj razvite države že izračunale optimalni priliv tuje delovne sile. Če ga prekoračimo, siromašimo občino in širšo družbeno skupnost.

Došolati lastni kader

Se najsigurneje je poiskati lastne rezerve, čeprav vemo, da tudi ta pot ni lahka in se je brez dobre naveze ne da premagati, toda znano je, da je srednji plezalec lahko za odtenek slabši, če sta ostala dva dobra. V našem kontekstu ima srednjo pozicijo učenec, ki bo študiral ob delu. Ta je v nekem smislu že selekcioniran in mnogi niso slučajno končali s študijem po osnovni oz. po srednji šoli. Ker uspešnost pri študiju pogojujejo različni faktorji, kot so sposobnosti, prehodno znanje, motivacija in drugi, ne smemo obupavati. Predvsem moramo krečiti motivacijo za učenje.

Prvi v navezi - profesorji - s tem, da pri svojem delu uporabljajo najnovejši didaktično-metodične principe ali drugače povedano najnovejšo tehnologijo izobraževanja. S tem bodo učenci lažje dojemali in osvajali novo znanje, kar jih bo dodatno motiviralo za učenje.

Učenci bodo veliko prispevali k motivacijskemu ciklusu z resnim pristopom. Razume se, da morajo najprej osvojiti določene navade, ki so potrebne pri učenju. Učenje je garanje in brez tega ni prave pozornosti. Če pa te ni, ni uspeha in znajdemo se v situaciji, da polnimo sode brez dna. (Kdor misli, da se lahko mimogrede pride do diplome, naj tega raje ne poskuša).

Študije kažejo, da moramo le 20 % časa, ki je potreben za osvajanje neke snovi, porabiti za branje, ves ostali čas je treba nameniti samostojnemu obnavljanju snovi, v katerem naj prevladuje analitično - sintetično mišljenje. Zato še posebej velja priporočiti andragoškem izobraževanju učenje po grupah. Zaradi individualnih razlik kaže 20 % časa porabiti za individualno branje, preostali čas pa za »borbo mnenj«.

In ne nazadnje tudi kreatorji izobraževanja ob delu vplivamo na motivacijo za učenje. Prvič že s tem, ko izobraževanje približujemo delavcu (časovno in prostorsko), še bolj pa s primernim informiranjem in sprotnim zasledovanjem (in ukrepanjem) uspešnosti danes moderne izobraževanja ob delu. Pa še na nekaj ne smemo pozabiti. V našem sistemu nagrajevanja moramo dati strokovni usposobljenosti večjo težo. Najnovejša raziskava na tem področju namreč dokazuje, da dobiva materialna stimulacija večjo motivacijsko vrednost.

Janez Tušar

Železarski globus

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA

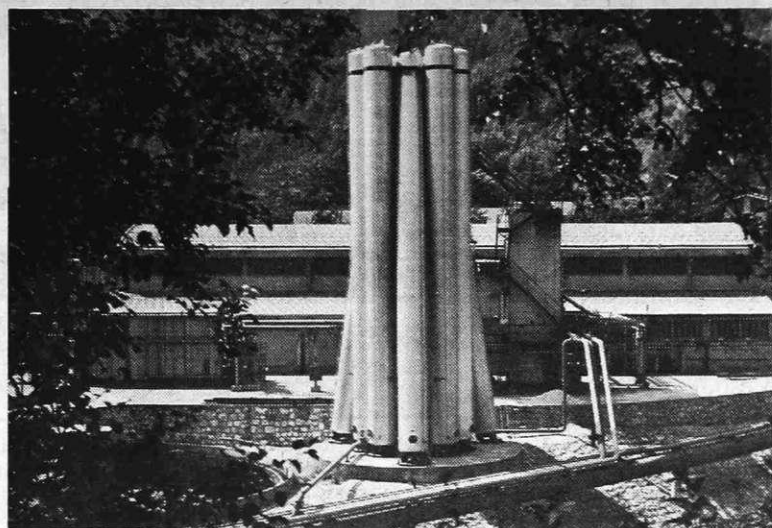
V prihodnjih desetih letih bo železarska družba Iscor iz Južnoafriške republike porabila 4.857 milij. dolarjev za povečanje proizvodnih zmogljivosti svojih železarn. Tako bo skupna letna proizvodna zmogljivost železarn Pretoria, Vanderbijlpark in Newcastle do leta 1984 znašala 11.3 milij. ton surovega jekla. Že v letošnjem letu bodo instalirali po en kisikov konverter v železarnah Vanderbijlpark in Newcastle.

TUNIZIJA

Japonska železarska družba C. Itoh & Co. bo v Tuniziji gradila novo železarno. Izdelke oziroma proizvode te železarn bodo v glavnem izvozili. Obenem pa bo ista družba zgradila v železarni pri pristanišču Gabes nov obrat za proizvodnjo surovega jekla po postopku direktne redukcije železove rude.

VELIKA BRITANIJA

Britanska železarska družba British Steel Co. tudi v letošnjem letu nadaljuje z investicijami s pomočjo katerih bo povečala skupno letno proizvodnjo svojih železarn. Tako bo letos porabila 153 milij. dolarjev za gradnjo nove koksarne ob železarni Port Talbot v Južnem Walesu. 29 milij. dolarjev pa bodo porabili za podvojitev proizvodnih zmogljivosti obrata za proizvodnjo peletov železarne Cosett.



Kisikarna »Sava« ponovno normalno obratuje.

REMONT KISIKARNE »SAVA« IN VODIKARNE V HVŽ

(Nadaljevanje s 1. strani)

Leta 1971 je pričela obratovati vodikarna v HVŽ, ki je poleg peči oskrbovala z vodikom tudi kisikarno za proizvodnjo žlahtnega plina - argona. Danes lahko s ponosom trdimo, da smo največji in najboljši proizvajalci argona v Jugoslaviji. Mimogrede povedano, argon je zelo drag in železarna Jesenice ima zelo velike koristi od skoraj stoodstotne prodaje tega žlahtnega plina.

Vodikarno je dobavila avstrijska firma EBNER. Ta firma verjetno ni neznana starejšim članom kolektiva Železarn. Ker sta druga od druge odvisni, morata vedno istočasno v remont - kisikarna in vodikarna. Kisikarna dobavlja vodikarno, oziroma HVŽ dušik za peči, vodikarna pa kisikarno vodik za proizvodnjo argona.

Tako sta bila tudi letos planirana remonta obeh energetskih objektov od 9. do 18. junija. Čeprav so se vsi sodelujoči (lastna posada, vzdrževalci Železarn, Vodovod Jesenice, EM Maribor, Termika Ljubljana) zelo prizadevali in remont kisikarne končali 28 ur pred rokom (kar je bilo objavljeno v prejšnji številki Železarn), se je remont vodikarne nekoliko zavlekel zaradi prepočasne carinjenja rezervnih delov, ki jih je firma EBNER poslala dva dni pred začetkom remonta.

S številnimi urgencami in pojasnjevanji pri carinski upravi na Jesenicah, smo rezervne dele uspeli dobiti šele šest dni po prispetju ali četrti dan remonta vodikarne.

Kljub tem težavam sta bila oba remonta uspešno zaključena. Izvedena so bila nekatera zelo zahtevna dela. V kisikarni je bil zamenjan ves silikagel v adsorberski koloni, ki služi za čiščenje tekočega kisika od eksplozijsko nevarnih ogljikovodikov in predvsem acetilena. Izvedena je bila detajlna revizija enega naj-

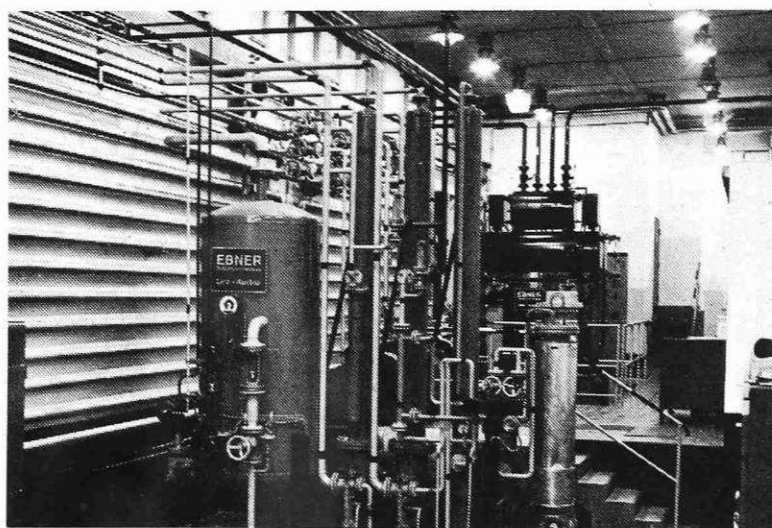
zahtevnejših strojev v kisikarni, to je turbokompresorja za komprimiranje kisika znamke CLARK. Za to delo smo angažirali posebnega specialista od firme, ki je stroj dobavila. Poleg tega je bilo izvedenih na stotine manjših in večjih del na celotnih napravah kisikarne.

Tudi v vodikarni je bilo izvedenih nekaj večjih del. Obnovljen je bil elektrolizer vode - vgrajene so bile nove izboljšane elektrode. Popravljen je bil glavni transformator tako, da ne bo prekomernega gretja. Vgrajen je bil nov regulacijski transformator z avtomatsko regulacijo - stari regulacijski transformator je obratoval na meji zmogljivosti, zato je večkrat pregorel. Komandna plošča elektrolizerja je bila obnovljena, druge stikalno-komandne omare pa popravljene. Kot novost naj omenimo, da je bil postavljen nov majhen visokotlačni kompresor za komprimiranje vodika v jeklenke 200 kp/kv. centimetrov, tako da tudi tega plina v bodoče Železarni ne bo potrebno kupovati od zunanjih firm.

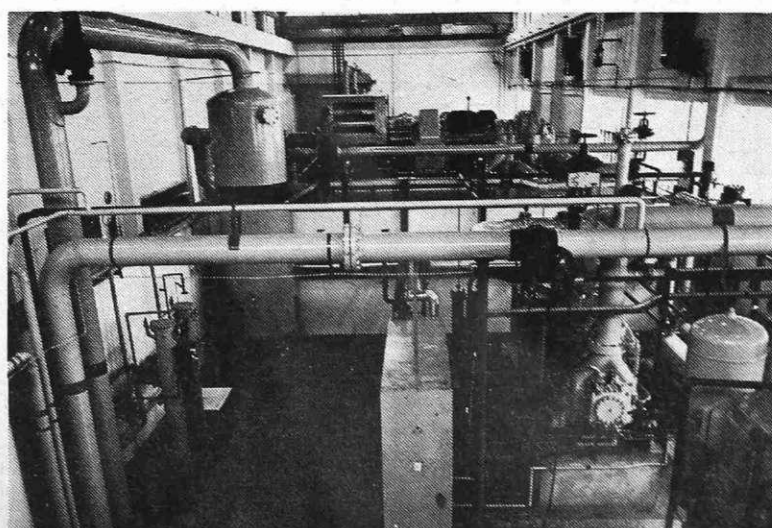
V času remonta kisikarne SAVA je Železarna brez kisika, ki ga rabimo pri proizvodnji jekla. Za najnujnejša vzdrževalna dela in za flemanje pa obrat PIV-energijske proizvodnje kisik v starih kisikarnah na Jesenicah in Javorniku. Obratovanje teh dveh kisikarn je za Železarno precejšnje finančno breme, največ preglavice pa imamo z delavci, ki bi se znali delati s starimi napravami za proizvodnjo kisika, tipa Gorenjka. Predvidevamo, da bomo do prihodnjega remonta problema obratovanja starih kisikarn rešili z nabavo novih rezervov za tekoči kisik, ki bodo omogočili zalogo kisika v takšnem obsegu, da bo proizvodnja jekla potekala normalno.

Vsi sodelujoči pri obeh remontih zaslužijo posebno priznanje za uspešno in odgovorno opravljeno delo.

Zlatko Novak



Vodikarna HVŽ - notranost strojnice.



Notranost strojnice kisikarne »Sava«.

Pregled kadra glede na šolsko izobrazbo in panoge za leto 1974 (v %)

Panoga	Negospod.	gospodarstvo	industrija	Železarna
Izobrazba				
višja in visoka	22,0	2,3	2,8	3,2
srednja	39,0	8,4	6,9	8,3
ostalo	39,0	89,3	90,3	88,5

Razvoj kadra po stopnjah strokovne izobrazbe, izražen v indeksih (1966 = 100)

panoge	leta	1966	1968	1970	1972	1974
NEGOSPOD.	visoka in višja	100	104	105	114	132
	srednja	100	101	109	119	138
	ostalo	100	82	82	86	89
GOSPOD.	visoka in višja	100	116	121	133	169
	srednja	100	101	132	140	163
	ostalo	100	99	93	100	106
INDUSTR.	visoka in višja	100	102	105	120	150
	srednja	100	106	130	142	143
	ostalo	100	95	85	89	96
ŽELEZ.	visoka in višja	100	134	132	138	194
	srednja	100	148	200	230	249
	ostalo	100	97	87	84	90

Povprečno število zaposlenih po panogah v letu 1974

Panoge	ind.	gozd.	gradb.	prom.	trg.	gost.	obrt.	kom. in stan. dej.
povpr. štev.	7072	97	1608	906	871	619	853	131

Razvoj zaposlenosti po panogah, izražen v indeksih (1965 = 100)

	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Industrija brez ŽJ	100	110	116	115	108	130	210	240	300	293
Industrija - ŽJ	100	99	97	96	93	88	87	86	92	94
Gozdarstvo	100	96	104	78	74	69	66	71	69	72
Gradbeništvo	100	96	91	92	93	92	98	98	110	121
Promet	100	85	80	81	84	83	82	81	86	88
Trgovina	100	111	112	120	137	155	165	179	193	204
Gostinstvo	100	96	91	89	82	79	81	90	57	73
Obrt	100	94	85	88	96	99	105	108	100	106
Kom. in stan. dej.	100	113	124	139	146	169	194	222	226	243
Gospodarstvo	100	98	95	95	94	92	95	97	101	105
Negospodarstvo	100	101	95	95	93	95	97	100	104	110

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O POSLOVNEM ZDRUŽEVANJU IN UREJANJU ODNOSOV V POSLOVNEM ZDRUŽENJU JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN

Sprejeli smo dva izvoda zelo obširnega samoupravnega sporazuma o poslovnem združevanju in urejanju odnosov v poslovnem združenju Slovenskih železarn, v katerem naša tovarna nastopa v okviru Slovenskih železarn in je tako le posredna članica tega poslovnega združenja. V čistopisu predloga samoupravnega sporazuma so že upoštevane naše pripombe glede članstva in še nekatere ostale pripombe pa je tako predlog sporazuma sprejemljiv tudi za naše temeljne organizacije združenega dela. Zaradi obilice gradiva, ki ga morajo v juliju obravnavati zbori delavcev TOZD in ker gre za poslovno združevanje, želimo delavce TOZD in njihove samoupravne organe seznanimi le z vsebino predloga. Predlog samoupravnega sporazuma naj bi članice bodočega poslovnega združenja sprejele do konca julija, delavski svet SOZD Slovenskih železarn pa naj bi izvolil pet delegatov v novo skupščino in predstavnika za podpis sporazuma.

Čistopis predloga samoupravnega sporazuma o poslovnem združevanju v Jugoslovanske železarne poleg splošnih določb ureja status poslovnega združenja, ki bo imelo sedež v Beogradu in bo imelo lastnost pravne osebe. Poslovno združenje bo zastopal in predstavljati v pravnem prometu generalni sekretar združenja. Poleg generalnega sekretarja bodo v poslovnem združenju še posamezni vodje strokovnih organizacijskih enot s posebnimi pooblastili. Sporazum ureja posle skupnega pomena na naslednjih področjih:

- spremljanje razvoja in njegovo usklajevanje,
- tehnične zadeve in posle,
- komercialne posle,
- ekonomske in finančne posle

— ostale posle.

Vse te posle bodo opravljale strokovne službe delovne skupnosti poslovnega združenja izključno po odločitvah organov združenja.

Sporazum nadalje ureja sodelovanje z zbornicami in drugimi organizacijami doma in v tujini ter zlasti za tujino navaja vse mednarodne organizacije, s katerimi bo poslovno združenje sodelovalo.

Poslovno združenje bo imelo organe upravljanja, prek katerih bodo članice združenja upravljale posle prenešene na poslovno združenje. Organ upravljanja poslovnega združenja bo skupščina, ki se bo oblikovala po delegatskem principu (Slovenske železarne bodo zastopane s petimi delegati, ki jih bo izvolil delavski svet SOZD Slovenske železarne). Vsaka članica (8) bo imela v skupščini petčlansko delegacijo tako, da bo štela 40 članov — delegatov. Naštete so tudi vse pristojnosti skupščine. Skupščina bo delovala le na sejah, odločitve pa bo sprejemala po določenih vprašanjih enoglasno po delegacijah in le po nekaterih vprašanjih bodo odločitve lahko sprejemali s dvotretjinsko večino delegatov. Skupščina bo imela kolegialni izvršni organ — izvršni odbor,

v katerem bo vsaka članica imela po enega predstavnika in njegovega namestnika. Generalni sekretar združenja in predsedniki odborov so člani izvršnega odbora po svoji funkciji. Izvršni odbor bo imenovala skupščina na svoji prvi seji za mandatno dobo dveh let. Strokovna telesa so odbori in sicer:

- odbor za usklajevanje in spremljanje razvoja,
- odbor za tehnične zadeve,
- odbor za komercialne zadeve,
- odbor za ekonomsko-finančne zadeve,

OCENA DELOVANJA ORGANIZACIJ ZK V ŽELEZARNI

O oceni delovanja organizacij Zveze komunistov v Železarni v obdobju med obema sejama konference, so govorili na deseti seji tovarniške konference Zveze komunistov Železarn, ki jo je sekretar Valentin Erjavšek sklical v ponedeljek, 30. junija. Poleg tega so na seji sprejeli tudi kratkoročni program dela organizacij ZK v Železarni do jesenskega obdobja.

Sekretar Erjavšek je pri podajanju ocene o delovanju organizacij Zveze komunistov v Železarni med deveto in deseto sejo konference, predvsem izhajal iz treh programskih izhodišč, ki so bila predmet razprav in aktivnosti v tem obdobju. Le-ta se nanašajo na analizo gospodarnosti v Železarni z vidika stabilizacijskega programa in programa varčevanja, nadalje idejno politična krepitev organizacij in organov Zveze komunistov v Železarni in analizo uresničevanja ustavnih določil v Železarni, s posebnim poudarkom na utrjevanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij. Pri tej oceni, je dejal, ne izhajamo toliko iz števila sestankov na katerih so komunisti obravnavali navedena vprašanja, temveč iz tega, koliko so bili ti sestanki resnična idejno politična ocena stanja in osnova za nadaljnjo akcijsko usmeritev tako komunistov, kot vseh organiziranih socialističnih sil v temeljnih organi-

— odbor za znanstveno raziskovalne zadeve.

Člane posameznih odborov imenuje izvršni odbor, predsednike in namestnike pa izvoli skupščina s tem, da ima vsaka članica lahko samo enega predsednika odbora. Poleg odborov se bo ustanovila še komisija za samoupravo, kadrovska in organizacijsko pravna vprašanja, odbor pa lahko po potrebi ustanovi še druge stalne ali občasne komisije.

Sporazum nadalje določa pravice in obveznosti generalnega sekretarja in osnovne pravice delovne skupnosti združenja, ki pa bodo bolj natančno določene s posebnim sporazumom.

Sporazum tudi natanko določa sredstva za delo poslovnega združenja in jih procentualno deli po posameznih železarnah, določa kakšno bo finančno poslovanje, kakšno bo jamstvo, kako se bodo reševali spori v medsebojnem poslovanju članic združenja in kakšne so medsebojne pravice in obveze članic. Določa tudi način pristopa k samoupravnemu sporazumu in kako lahko preneha članstvo v združenju.

Kdorkoli bi želel spoznati podrobnejša določila predloga samoupravnega sporazuma o poslovnem združevanju naj se zgleda v centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje, kjer sta oba izvoda evidentirana. Lahko bo dobil dodatna tolmačenja in razlago, ker je samoupravni sporazum napisan v srbsko hrvaškem jeziku, obsega 33 tipkanih strani in vsebuje 90 členov.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje



V četrtek, 19. junija je obiskal železarno Jesenice portugalski ambasador iz Beograda gospod Francisco Ramos da Costa s soprogo. Ob priliki obiska v Ljubljani, je portugalski ambasador izrazil željo, da bi si rad ogledal železarno Bela. V spremstvu glavnega direktorja si je ogledal muzej in vajarno Bela.



V ponedeljek, 23. junija je obiskala našo železarno delegacija predstavnikov črne metalurgije ČSSR s pomočnikom ministra Josefom Mikso na čelu. Na sestanku so obravnavali znanstveno tehnično sodelovanje in blagovno menjavo med češko in jugoslovansko črno metalurgijo. Pri razgovorih so sodelovali glavni direktor Peter Kunc, Ivan Arzenšek, Jernej Hočevar in Valentin Erjavšek. Naslednji dan se je delegacija odpeljala v železarno Ravne, nato pa si je ogledala še železarno Sisak in RMK Zenica.



V petek, 27. junija je našo železarno obiskala sindikalna delegacija tovarne Rdeči prapor iz Volgograda. V Železarni so si ogledali vajarno žice in vajarno Bela ter tehnični muzej. Na upravi podjetja pa so se pogovarjali o dosedanjem razvoju Železarn in njeni perspektivi.

RAZPRAVA O ČLANARINI IN DRUGIH POJAVIH V ZK

Na sestanku oddelka — vzdrževanje, osnovne organizacije Zveze komunistov TOZD Vzdrževanje, energija in transport, smo razpravljali o različnih vprašanjih, ki so jih izražali člani v oddelku ZK. Glede na to, da imajo vzdrževalci zaradi pomanjkanja kadra vsak mesec razmeroma precejšnjo število nadur, je višina članarine zelo akutna. Zato je o tem tudi vedno več razprav, ki se nanašajo na to, da članarina ni enotna v vseh republikah in, da je razmeroma visoka ter da jo vsi člani Zveze komunistov ne plačujejo po pravilniku in to predvsem tam, kjer plačujejo članarino direktno blagajniku. Posebno pa je bilo v razpravi poudarjeno, da vzdrževalci morajo plačevati članarino od celokupnega osebnega dohodka, to se pravi tudi od nadur, medtem ko nekateri člani ne plačujejo članarine od honorarjev. Menijo, da med nadurami in honorarnim delom ni razlike in zato naj tudi vsi enako plačujejo.

To vprašanje je bilo že večkrat postavljeno, toda do danes še ni nihče dal zadovoljivega odgovora. Isto se pojavlja tudi pri tistih, ki so že v pokoju in še nadalje delajo, tako da prejemajo pokojnino in še osebni dohodek; tudi ti morajo plačevati članarino od skupnega prejemka. Na sestanku so menili, da če nekdo prikriva osnovo za plačevanje članarine, je to isto, kot če članarine ne bi plačeval. V obeh primerih sta potrebni enaki sankcije. Člani so predlagali, da naj bi se kontrola o doslednem plačevanju članarine izvajala na osnovi davčne prijave osebnega dohodka.

V nadaljevanju sestanka je bilo govora o tem, da so člani ZK premalo seznanjeni o dogajanjih, tako v Železarni, kakor tudi v občini. Vse preveč se radi najdejo taki, ki bi hoteli in tudi že odločajo v imenu drugih. Posebno se to občuti pri raznih

kadrovskih spremembah, saj smo šele potem, ko je že vse urejeno o tem obveščeni in še to običajno brez posebnega pojasnila. Člani Zveze komunistov bi morali imeti več vpliva na kreiranje politike, tako v Železarni, kakor tudi v občini. Čimveč članov Zveze komunistov bomo vključevali v aktivno kreiranje politike, toliko manj bo mogoča samovolja posameznikov. Potrebni bo več razprav o posameznih problemih. Na osnovi širokih razprav bodo sklepi res odraz širšega mnenja članov in tudi odgovornost za realiziranje takih sklepov bo veliko večja. Dosledno bo treba izvajati demokratični centralizem. Predlogi naj se formirajo v bazi, kjer naj se tudi opredeljuje stališče. Iz zveze komunistov je vsekakor potrebno odpraviti absolutizem posameznikov, ali pa izkoriščanje položajev, zato da lahko izvajajo pritisk na posamezne člane.

V razpravi je tekla beseda tudi o sedanjih organizacijah Zveze komunistov. Po mnenju članov, je to kar imamo sedaj, preveč razdrobljeno. To se občuti predvsem v razpravah in odločanju o širših vprašanjih. V kolikor bomo ostali pri taki obliki, bo potrebno za pomembnejše razprave sklicevati aktivne komunistov iz širšega področja, ali na nivoju TOZD, ali v krajevnem merilu.

Precej govora je bilo tudi o kadrovski politiki. Poudarjeno je bilo, da se povsod ne držimo dogovora o kadrovski politiki, ki smo ga sprejeli. Tudi v tem pogledu bo potrebno več partijske discipline. Na sploh pa so bili na sestanku mnenja, da bo vprašanje odgovornosti pri uresničevanju sprejetih sklepov potrebno zaostri in to na vseh nivojih. Člani so menili, da naj se meri predanost člana ZK po njegovem delu, ne po položaju ali pa samo po govorjenju. Stane Torkar

zacijah združenega dela in Železarni kot celoti.

Ko je sekretar ugotovil na eni strani pomembne pozitivne premike, saj so komunisti z razpravami o teh vprašanjih spodbudili med delavci oziroma v sindikalnih organizacijah in samoupravnih organih širše in kritične razprave, je na drugi strani kritiziral pojave neuresničevanja sklepov v posameznih organizacijah, ki še vedno delujejo brez ustreznih delovnih oziroma akcijskih programov. Ugodne premike je ugotovil tudi na področju pomlajevanja članstva Zveze komunistov, čeprav ima sprejemanje še neke prizvok kampanjske, zato je poudaril, da mora biti pomlajevanje članstva, stalna in organizirana naloga vseh organizacij Zveze komunistov.

Tudi na področju idejno političnega usposabljanja članstva so zaznali premike, čeprav še ne na vseh področjih. Nekaj organizacij pa je že to nalogo uvrstilo v redne programe svojega dela, komite konference ZK Železarn, je dejal, bo za to področje dela moral izdelati celovit sistem idejno političnega izpopolnjevanja in marksističnega usposabljanja članov ZK.

V svojem uvodnem izvajanju je sekretar tudi kritično ocenil uresničevanje novih ustavnih določil tako na nivoju sestavljenih organizacij združenega dela Slovenske železarne, kakor tudi v delovni organizaciji Železarna. Dejal je, da v Železarni pripravljamo predlog o novi organiziranosti oziroma večjem številu temeljnih organizacij združenega dela, v smislu novih ustavnih določil, preveč lagodno. Še vedno je prisotna vrsta izgovorov o različnih težavah, tako, da na tem področju nismo dosti napredovali. Ko je govoril o uresničevanju delegatskega sistema je dejal, da smo sicer pri pretoku informacij napredovali, da pa so še vedno gradiva preobsežna in vezana na prekratke roke za razpravo. Tudi povezanost delegacij in delegatov z bazo je še nezadovoljiva in bo potrebnih še mnogo naporov, da bo delegatski sistem tako v organizacijskem kot vsebinskem smislu zaživel.

Tako, je zaključil svojo uvodno oceno sekretar Erjavšek, nas na vseh teh področjih, ki so bila obravnavana, kakor tudi na mnogih drugih, čaka še množica nalog. Le-te bomo sposobni učinkovito uresničevati le s povečano aktivnostjo, kar pa ne pomeni večjega števila sestankov, temveč vsebinsko bolj pripravljenih sestankov in večjo idejno politično usposobljenost članov ZK.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 7. 7.	PRAPROTNIK NIKO	BURJA ANTON
TOREK — 8. 7.	ULČAR MARJAN	ISKRA BRANE
SREDA — 9. 7.	AŽMAN ZVONE	FALETIČ JANEZ
ČETRTEK — 10. 7.	DROLC MARJAN	BRUMAT MARTIN
PETEK — 11. 7.	STARE BRANKO	BERNIK FRANC
SOBOTA — 12. 7.	MENCINGER STANE	ARH JANEZ
NEDELJA — 13. 7.	TUŠAR IVAN	DOLINAR SAŠO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni: od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 7. do 12. julija bodo delale naslednje ambulante
Dopoldan I. in II. obratna ambulanta
Popoldan: IV. obratna ambulanta
V soboto, 12. julija samo dopoldan IV. obratna ambulanta

V zobni ambulanti:
Dopoldan: II. zobna ambulanta
Popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 12. julija samo dopoldan II. zobna ambulanta

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Samoupravni organi v preteklem tednu

33. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DELAVSKEM SVETU ŽELEZARNE

Na 33. seji odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, ki jo je predsednik odbora sklical v petek, 27. junija so obravnavali:

1. Pregledali so sklepe zadnje seje in neizvršene sklepe prejšnjih dveh sej ter ugotovili, da so sklepi izvršeni, razen nekaterih, ki so daljšega značaja in se še izvajajo.

2. Obravnavali so finančni rezultat za maj in za prvih pet mesecev letošnjega leta in ugotovili, da je rezultat zadovoljiv, kaže pa se večji problem na področju zviševanja stroškov, pri odstopanjih med planskimi in dejanskimi cenami nabavljene materiala in na področju likvidnosti.

3. Obravnavali so odstopanja od družbenega plana v maju in ugotovili, da nismo dosegli skupne proizvodnje, da pa smo presegli plan blagovne proizvodnje za 256 ton. Planiranega izvoza nismo dosegli.

4. Vzeli so na znanje poročilo o izpolnjevanju operativnega programa v juniju, ki ugotavlja, da v nekaterih obratih operativnega programa ne izpolnjujejo, v nekaterih obratih

pa ga presegajo, ne dosegamo pa družbenega plana.

Zaradi zmanjšanih možnosti prodaje na domačem tržišču bo treba v juniju in v naslednjih mesecih pospešiti dobave zastalnih naročil, ki za prvo polletje znašajo 40.000 ton. To bo zlasti potrebno, ker bodo nekateri kupci zaradi težkega gospodarskega stanja in slabše likvidnosti verjetno odpovedali sedanja naročila, posebno tista, ki jih ne izpolnjujemo redno. Mnenja so bili, da bodo nova naročila že omogočala tekoče redno poslovanje.

5. Strinjali so se s predloženim družbenim planom za tretje četrtletje, ki je usklajen z družbenim planom za leto 1975. Soglašali so tudi z operativnim programom za julij, čeprav je načrtovana skupna proizvodnja manjša za 5,6 % od predvidene z družbenim planom. Tudi blagovna proizvodnja bo manjša za 3.000 ton.

šolsko izobrazbo, katerega je izdelala služba kadrovskega sektorja. Odbor soglaša, da je potrebno v bodoče v strukturi navedenega kadra dati več poudarka na šolanju in usposabljanju kadra iz področja metalurgije, katerega bomo v perspektivni izgradnji novih metalurških obratov nujno potrebovali. Odbor je vzel na znanje tudi poročilo službe kadrovskega sektorja o vlogi za odobritev nočnega dela žena v Železarni. Mnenja je, da se lahko nočno delo delavk — žena v TOZD Talilnice v naslednjem letu odpravi in nadomesti z moškimi delavci. V TOZD Talilnice so zaposlene štiri žene — delavke in bi zamenjava le-teh z moškimi delavci ne bi bila problematična. Poročilo je odbor odstopil v razpravo in potrditev DS TOZD Talilnice, da izda dokončno soglasje.

Clani odbora so sejo sklenili s sklepom, da je za potrebe obrata martinarne potrebno pripraviti in organizirati tečaj za talilniške in jamske pomočnike. Tečaj naj bi se predvidoma pričel v mesecu septembru ali oktobru.

23. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Franc Golba je, 12. junija sklical 23. sejo odbora za gospodarstvo TOZD Talilnice, na kateri so obravnavali srednjeročni razvojni program Železarne za obdobje 1976–1980, ter pregledali poročilo o uresničevanju programa varčevanja za mesec maj.

Predlog srednjeročnega programa je obrazložil direktor TOZD Talilnic. Odbor je soglašal, da je poudarek na izgradnji jeklarne. Uskladi je potrebno povečano proizvodnjo elektro jekla z energijo. Zastarel tehnološki proces proizvodnje jekla v martinovkah pa nujno zahteva menjavo procesa.

Pri tem so omenjali tudi plan delovne sile. Predvideti je potrebno šolanje VK in višjih kadrov za potrebe obratov ter vzporedno s tem izdelati tudi plan izgradnje stanovanj za delavce jeseniške železarne.

Odbor je sprejel poročilo o programu varčevanja za mesec maj. Opaziti je slabši izplen v tem mesecu, zato je potrebno izdelati plan ukrepov za izboljšanje izplesa.

obrate, zadnja pa bo na vrsti jeklarne, ko vemo, da nam že danes za redno obratovanje primanjkuje vložka.

V odgovoru je Martin Šketa pojasnil, da si za normalno obratovanje vseh obratov danes pomagamo s polproizvodi iz uvoza (SZ in CSSR) ter nabavo slabov iz železarne Smederevo. V srednjeročnem programu razvoja Železarne je predvidena dobava polproizvodov do leta 1980, v količini od 120.000 do 150.000 ton. Izgradnja jeklarne je dolgotrajno, zahtevno in komplicirano delo. Dosej smo vse vlagali v predelavo in so se vsled tega kapacitete teh obratov podvojile od tiste količine, kolikor lahko daje vložka domača jeklarne.

Janko Perne je dopolnil, da izgradnja jeklarne zahteva ogromna finančna sredstva. Naša dosedanja je zastarela, zato bo treba zgraditi novo elektrojeklarne za eno pečjo, novo halo in napravo za kontinuirno vplivanje gredic, kakor je predvideno v srednjeročnem programu razvoja Železarne.

Odbor za gospodarstvo je po obravnavi tega programa sklenil, da predlaga DS TOZD Valjarne, naj srednjeročni program razvoja Železarne za obdobje 1976–1980 posreduje v javno obravnavo zboru delavcev TOZD Valjarne.

Božo Bartelj je poročal o doseženi proizvodnji in izplenu v mesecu maju v obratih TOZD Valjarne. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 100,5 odstotki, blagovna pa s 109 odstotki. Janez Rozman je podal poročilo o izvrševanju asortimenta. Martin Lah, računovodja valjarn pa je dopolnil poročilo z analizo stroškov vložka in predelave, po kateri TOZD Valjarne izkazuje zopet znižanje stroškov.

V nadaljevanju je Božo Bartelj poročal še o izpolnjevanju programa varčevanja v TOZD Valjarne za mesec maj 1975:

Valjarna bluming: — obveza zastojev 22 odstotkov, doseženo 25,3 odstotke, poraba mazuta na globinskih pečeh — obveza 24 kg/t, doseženo 20,8 kg/t, izplen v valjarni bluming — obveza je enak ali boljši kot je planiran, doseženo 2,9 odstotka pod planom. Izplen v valjarni štekel — obveza je enak ali boljši kot je planiran, dosežen za 0,1 odstotek pod planom.

Valjarna žice: — obveza zastojev 34,0 odstotka, doseženo 42,2 od-

stotka, izplen obveza 90,3 odstotka, doseženo 88,1 odstotka, žica na petem navijalcu in preklasificirana — obveza mes. maks. 500 ton, doseženo 402 tone.

Valjarna 2400 — obveza zastojev — valjarski 4,5 odstotka, doseženo 5,0 odstotka, mehanska obveza 4,0 odstotka, doseženo 0,9 odstotka, izplen obveza — 79,70 odstotkov, doseženo 80,58 odstotkov, pločevina predana na zalogo obveza — 300 ton, doseženo 332 ton.

Janez Rozman vodja priprave dela je razložil predlog operativnega programa za mesec julij 1975. Skupne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 67.730 ton, programirane pa 64.930 ton. Blagovne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 20.890 ton, programirane pa 18.130 ton.

Po obravnavi dnevnega reda je odbor sprejel naslednje sklepe in ugotovitve:

1. Proizvodni rezultati v obratih TOZD Valjarne za mesec maj 1975 so ugodni, izjemno valjarne bluming, ki zaradi nepredvidenih težav ni uspela izpolniti plana v skupni proizvodnji ter valjarne žice, ki zaradi izrednih težav z obratovanjem po letnem remontu ni dosegla planirane gotove proizvodnje. Odbor je mnenja, da je treba opozoriti vzdrževalne delavce, naj pri delu na letnem remontu v bodoče polagajo več pazljivosti pri popravilu strojnih naprav in pravočasni preskrbi rezervnih delov.

2. Rezultati izvrševanja programa varčevanja v TOZD Valjarne za mesec maj so v glavnem ugodni, delno pa obveze niso izpolnjene iz objektivnih razlogov.

3. Potrdi se operativni program za mesec julij 1975.

4. V zvezi s problematiko uvoza in izvoza, odbor podpira sklepe odbora za gospodarstvo pri DS ŽJ.

5. V zvezi z dodatnim predlogom koriščenja sredstev IV v obratih TOZD Valjarne za leto 1975, je odbor potrdil naslednja predloga:

Valjarne žice:	
Popravilo elektro motorja Schorch za progo prof. 270 mm	400.000 din
Valjarna profilov:	
dokončno popravilo strehe	693.680 din
SKUPAJ	1.093.680 din
	HZ

24. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Talilnice Stanko Podobnik je, 14. junija sklical 24. sejo, kateri je prisostvovali tudi kadroviki talilnic Polde Lomovšek. Na seji odbora so pregledali sklepe prejšnje seje, obravnavali prisotnost članov odbora na sejah za kadre in medsebojna razmerja, obravnavali petmesečno kadrovske poročilo in poročilo za mesec maj, potrdili kadrovske spremembe, ki so jih predlagala posamezna obratovodstva TOZD Talilnice ter rešili še nekatera vprašanja iz kadrovskega področja.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da se le-ti izvršujejo. Nerešene so ostale še nekatere premestitve delavcev iz obrata v obrat ali v drugo TOZD, ker zanje ni nadomestil.

Nadalje so obravnavali navzočnost članov odbora na sejah. Iz poročila je razvidno, da se je odbor za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Talilnice sestal že 24 krat. Prisotnost članov na sejah je bila 71,4 odstotka, kar kaže, da so bile vse dosedanje seje sklepne. Omeniti moramo, da so člani odbora zelo aktivni in prizadevni, kljub temu, da člani delajo v različnih obratih in dlinah.

Petmesečno kadrovske poročilo in poročilo za mesec maj je podal kadrovik TOZD Talilnic. Odbor je sklenil, da je v obratih potrebno nenehno delovati na usposabljanju delavcev predvsem novosprejetih in pri tem dati poudarek na varnem in pravilnem delu. Odbor ugotavlja, da se v zadnjem času opaža povečana bolniška odsotnost, kakor tudi povečan obseg obratnih nezgod. Zato je potrebno vzroke nezgod pri delu analizirati in sprejeti ustrezne ukrepe za izboljšanje stanja. Odbor je bil soglasen, da je v zvezi z zaposlovanjem novih delavcev potrebno čimprej pričeti z gradnjo novega samškega doma, gradnja tega namreč iz neznanega vzroka kasni.

V smislu dogovora o izvajanju ka-

drovske politike v občini Jesenice, odbor soglaša s predlogom, da je potrebno, da se čim več delavcev, ki zasedajo odgovornejša delovna mesta vpiše v šole za izredni študij. Razpis za te šole je bil pred kratkim objavljen.

Odbor je obravnaval kadrovske spremembe, katere so predlagala posamezna obratovodstva TOZD Talilnice in jih soglasno potrdil. Nadalje je obravnaval vloge za ponovni sprejem v TOZD Talilnice in jih ugodno rešil. Ugodno je rešil tudi tri vloge za odpoved lastnosti delavca v TOZD Talilnice.

Odboru je bilo posredovano poročilo o analizi kadra z visoko in višjo

TOZD Valjarne

24. SEJA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je, 24. junija sklical 24. sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: pregled proizvodnje, izplesa, asortimenta in stroškov doseženih v maju, izpolnjevanju programa varčevanja v TOZD Valjarne v maju, razpravo o srednjeročnem programu razvoja Železarne za obdobje 1976–1980 in predlog operativnega programa za mesec julij.

Martin Šketa in Katarina Kos iz SEO sta odboru razložila srednjeročni program razvoja Železarne za obdobje 1976–1980, Janko Perne iz

sektorja novogradenj pa o programu predvidene investicije. V razpravi je gov. Grvala vprašal, zakaj se najprej razširja in investira v vse ostale

mativ zaščitnih sredstev bolj prilagodljiv potrebam valjavcev. Želijo, da bi namesto bluze dobili po dve srajci.

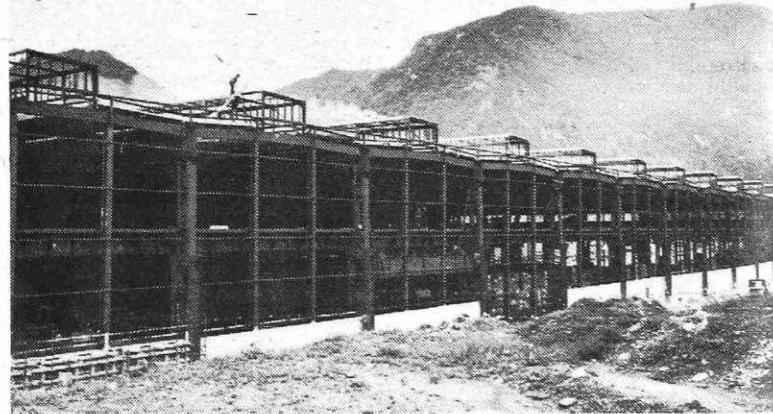
V TOZD HLADNA PREDELAVA

je bilo 22 sestankov samoupravnih delovnih skupin.

V obratu hladna valjarna je bilo enajst sestankov samoupravnih delovnih skupin in sicer obratovodstvo hl. valjarne, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hl. valjarne, skladišče vložnega materiala, žarilnica hl. valjarne 1, 2 in 4, karisti hl. valjarne. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale: proizvodnjo, problematiko proizvodnje in reklamacije, delovni osnutek odloka o javnem redu in miru v občini Jesenice in razno. Pri problematiki proizvodnje so obravnavali subjektivne težave, to je slab odnos do dela posameznika ali celote. V bodoče naj se v obratu zaostri kontrola nad delom, ter tako prepreči, da bi se slabo proizvajalo in prodajalo. Samoupravna delovna skupina hladna valjarna 1, opozarja kariste, da naj kolobarje prevažajo varneje, da se ne potrgajo vezi. Samoupravna delovna skupina hladna valjarna 2 in adjustaža hl. valjarne vprašujeta, kako je s pranjem delovnih oblek in kaj je z elektromagnetnimi dvigali za adjustažo. Samoupravna delovna skupina hladna valjarna 3, opozarja na neenako priklop-ljena stikala na lama žerjavih zaradi varnosti pri delu, želijo, da se napaka čimprej popravi. Samoupravna delovna skupina žarilnica 2 je pod točko razno pripomnila, da naj se hladilne zvonove in druge naprave bolj dosledno vzdržuje. Samoupravna delovna skupina karisti pa vprašujejo, zakaj se še ni popravilo vozne poti iz lužilnice v pocinkovalnico ter prostor za postavljanje surove in lužene žice v lužilnici.

V samoupravni delovni skupini odprema hl. valjarne so nakladalci predlagali, da naj se popravi normativ za usnjene rokavice in sicer na dolge rokavice, ker bi se tako preprečili razni udarci na rokah. Prav tako želijo odpremniki, da se popravi normativ za delovne čevlje na žerjavovodske čevlje. Odpremniki v osmih urah prehodi okoli 18 km in so delovni čevlji z jeklenimi kopicami pretežki. Odpremniki želijo, da pride varnostni tehnik na odpremo in preveri resničnost navedenih zahtev.

V obratu žičarna je bilo devet sestankov samoupravnih delovnih skupin in sicer žičarna I/1, 2 in 3, žičarna II/1, 2, pocinkovalnica žice 1 in 2, votličarna in adjustaža žičarne. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale: proizvodne rezultate v mesecu maju in plan za mesec junij, delovni osnutek odloka o javnem redu in miru, poročilo o porabi sklada skupne porabe za leto 1974, delovni osnutek odloka o odlaganju in odvzemu smeti v občini Jesenice, samoupravni sporazum o zdravstvenem varstvu in razno.



Hala nove hladne valjarne 21. junija

Samoupravna delovna skupina žičarna 3 je pod točko predlagala, da naj bi oprane delovne obleke dali zakrpati v šivalnico. Pri nošenju zaščitnih sredstev se opaža, da jih neredno uporabljajo in prav zaradi tega je več nezgod pri delu. V samoupravni delovni skupini pocinkovalnica 1 so pod točko razno obravnavali delovno disciplino. V pocinkovalnici so uvedli kontrolne marke in sedaj se delavci počutijo zapostavljeni, kajti red in disciplina naj bo za vse enaka, ker so vsi pod eno streho in vsi v HVZ. V samoupravni delovni skupini pocinkovalnica 2 je član delovne skupine obratovodja seznanil, da bi pocinkano žico tudi adjustirali, vendar so člani delovne skupine mnenja, da bi se s tem obseg dela bistveno povečal.

V obratu profilarna je imela sestanek samoupravna delovna skupina profilarna 1, ki je obravnavala: poročilo za mesec maj, delovno disciplino, samoupravni sporazum o zdravstvenem varstvu in razno.

V TOZD VET

so imele sestanek tri samoupravne delovne skupine.

V obratu gradbeno vzdrževanje je imela sestanek samoupravna delovna skupina tesarji, ki je obravnavala: potrditev predloga za izenačenje grup v delavnicah gradbenega vzdrževanja, stimulacijski dodatek, vprašanja in odgovori SDS in razno. Pod točko razno so prebrali sklepe zadnjih sej DS TOZD VET in sklepe odborov TOZD VET ter se razpravljali o delovni disciplini.

V obratu transport sta imeli sestanek dve samoupravni delovni skupini in sicer promet vleka 2 in 4. Samoupravni delovni skupini sta obravnavali nepravilno delo pri izvozu F vlakov na železniško postajo Jesenice.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

V delovni skupnosti skupnih služb je imela sestanek samoupravna delovna skupina splošne varnostne službe, ki je obravnavala: pregled srednjeročnega programa Železarne, spremembe in razlike med starimi in novimi akti o zdravstvenem varstvu in razno. Pod točko razno so člani delovne skupine postavili vprašanje, kako je z določeni delavci, ki so po zunanjem videzu zdravi, lahko stopijo v bolniški stalež, kadar hočejo in kolikor časa želijo.

Analiza o sestankih samoupravnih delovnih skupin je narejena na podlagi zapisnikov, ki smo jih prejeli od samoupravnih delovnih skupin v tednu od 23. junija do 28. junija tega leta.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Analizo pripravila: Vlasta Vidic

PREGLAD SESTANKOV SDS

V TOZD TALILNICE

sta imeli sestanek dve samoupravni delovni skupini in sicer v obratu šamotarja: obratovodstvo šamotarne in oblikovanje. Samoupravni delovni skupini sta obravnavali: proizvodnjo v mesecu maju in problematiko, plan za mesec junij, delovni osnutek odloka o javnem redu in miru v občini Jesenice in razno. Samoupravna delovna skupina oblikovanje je obravnavala tudi delovno disciplino, kajti premalo se prizadevajo za doseganje norm in za kvaliteto izdelkov. Razpravljali so še o nošenju zaščitnih sredstev in o pravilni uporabi orodja.

V TOZD VALJARNE

je bilo devet sestankov samoupravnih delovnih skupin. V obratu adjustaža štekel Javornik so imele sestanek tri samoupravne delovne skupine in sicer adjustaža štekel 3, pocinkovalnica adjustaža štekel in odprema adjustaže štekel. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale: poročilo o proizvodnji za mesec maj, analizo stroškov za 1. kvartal leta 1975, oceno delovanja in uresničevanje ustave v SOZD Slovenske železarne, delovni osnutek odloka o javnem redu in miru v občini Jesenice, delovni osnutek odloka o odlaganju in odvzemu smeti in odpadkov in razno.

V obratu adjustaža blooming so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale: pregled dela za mesec maj, delovne naloge za mesec junij, varnost pri delu, ocena delovanja in uresničevanje ustave v SOZD Slovenske železarne, delovni osnutek odloka o odlaganju in odvzemu smeti in odpadkov. Samoupravne delovne skupine so v zvezi z varnostjo pri delu predlagale, da naj bi pri delu redno uporabljali zaščitna sredstva in tudi upoštevali varnostne predpise in navodila. V samoupravni delovni skupini adjustaža bluming 3, flemarji in manipulanti vprašujejo, zakaj kontrolorji OTK niso vedno v oddeku, da ves polizdelek pregledajo sproti, ker se izgubi precej časa na čakanju kontrolorja.

V obratu valjarna žice sta imeli sestanek dve samoupravni delovni skupini in sicer valjarna žice 2 in 4. Samoupravna delovna skupina valjarna žice 4 je obravnavala: proizvodnjo v mesecu maju, varnost pri delu in razno. Samoupravna delovna skupina valjarna žice 2 pa je obravnavala: problematiko proizvodnje, delovno mesto vodje navijalcev in razno. Pod točko razno so člani delovne skupine predlagali, da bi moral biti nor-

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

BOLJ ODGOVOREN ODNOS DO IZOBRAŽEVANJA ČLANOV ZSMS

Občinska konferenca ZSMS Jesenice je v novem mandatu pripravila že več izobraževalnih akcij, tako za člane občinskih organov ZSMS, kot tudi za širši krog članstva Zveze socialistične mladine. Med drugim je bila za člane predsedstev konferenc mladih delavcev, mladih v izobraževanju in mladih iz krajevnih skupnosti organizirana enotedenska politična šola, ostale izobraževalne oblike pa so potekale predvsem v okviru enodnevnih seminarjev. Člani posameznih komisij pa so se udeleževali tudi seminarjev v okviru republiške konference ZSMS.

Ko govorimo o idejno političnem izobraževanju članstva Zveze socialistične mladine v naši občini, ne moremo mimo nekaterih ugotovitev, ki nam narekujejo, da tudi na tem področju določene stvari vzamemo resneje. V dokumentih republiške konference ZSMS je med drugim zapisano, da se za uveljavljanje širših možnosti družbenega delovanja slehernega človeka zahteva tudi njegovo usposabljanje, kot pogoj uspešnega delovanja, k čemur prispevamo tudi z idejnopoličnim usposabljanjem. V tem smislu je potrebna sposobnost ugotavljanja, poznavanja naših možnosti in sposobnosti za akcijo, ki bo uresničila izbran cilj. Dejavnost ZSMS pri idejnopoličnem usposabljanju mora zajeti mlado generacijo na vseh mestih njenega združevanja in delovanja. V krog izobraževanja je potrebno zajeti čimveč delavske mladine, prav tako pa ne sme zaostajati šolska mladina, mladina v specializiranih organizacijah, itd.

Kot je razbrati iz teh besed, so v dokumentih jasno opredeljene naloge s področja izobraževanja oziroma idejnopoličnega usposabljanja.

MLADI BEOGRAJČANI OBISKALI GROB DRAGOLJUBA MILOVANOVIČA

Pretekli teden so se v naši občini mudili na obisku gojenci doma Dragoljuba Milovanoviča iz Beograda. Kot vsako leto so tudi z letošnjim obiskom počastili spomin smrti ponesrečenega sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanoviča, ki leži pokopan na Breznici.

Na Jesenicah so mladim Beograjčanom najprej zaželeli dobrodošlico predstavniki občinske konference ZSMS. Med dvodnevnim bivanjem v naši občini so gojenci doma, ki nosi ime po ponesrečenem sekretarju, obiskali najprej njegovo spominsko obeležje v Završnici, zatem pa še grob na Breznici, kjer so skupaj s predstavniki občinske konference ZSMS položili venca.

Med bivanjem pri nas so si mladi Beograjčani ogledali tudi Bled in Bohinj, pot pa so iz naše občine nadaljevali preko Vršiča proti Jadranu. Omenimo naj še to, da je vsakoletno potovanje mladih iz omenjenega doma, združeno z obiskom obeležja in groba Dragoljuba Milovanoviča, namenjeno najboljšim učencem doma iz najrazličnejših strok in poklicev.

KRATKE VESTI

Pred dnevi se je z delovne akcije v Halozah vrnila prva skupina jeseniških brigadirjev. To skupino so sestavljali mladinci iz delovnih organizacij naše občine in sicer trije iz Železarne, dva iz Planike – obrat Breznica ter po eden iz Zarje, Gradisa, Vinatorja – TOZD Jesenice in Projekta Kranj – enota Jesenice.

Skrb za to področje dela ima pri občinski konferenci ZSMS Jesenice komisija za idejno politično delo in kulturo. O delu te komisije je v novem mandatnem obdobju vredno napisati nekaj pohvalnih besed. Na podlagi akcijskega programa je komisija pripravila vse v uvodu navedene izobraževalne oblike za člane ZSMS. V zadnjem obdobju si prizadeva tudi, da bi zaživele komisije za idejno-politično delo in kulturo v posameznih osnovnih organizacijah ZSMS.

Prav tukaj pa je stanje najbolj problematično. Najprej se ustavimo pri seminarjih za novospregjete člane ZSMS. To izobraževalno obliko so v nekaterih osnovnih organizacijah vzeli tako neresno, da je enkrat seminar moral celo odpasti zaradi slabe udeležbe. Teh seminarjev se udeležujejo mladinci, ki so pravkar vstopili v ZSMS, zato bi bilo pričakovati, da bodo predavanja vzeli bolj resno, tako pa smo nemalokrat

GLEDE AKTIVOV MLADIH KOMUNISTOV NE SME BITI DILEM

Že na začetku se nam vsiljuje vprašanje, ali so aktivni s svojimi dosedanjimi obstoji in delovanjem opravičili pričakovanja in hotenja pobudnikov in ustanoviteljev takega družbenopolitičnega združevanja mladih. Žal namreč pogostokrat ugotavljamo, da so le-ti pri delu premalo povezani, od česar je precej odvisno uspešno izpolnjevanje sprejetih stališč Zveze komunistov. Marsikateri komunista se pri tem izmika vsaj osnovnemu delovanju, kot je naprimer obiskovanje sestankov, pri čemer se izgovarjajo na delo v krajevnih organizacijah ZK ali v službah, vse to pa jih seveda ne more opravičiti, saj so zadolženi za delo v aktivu.

Kaj izhaja iz tega? Nedvomno bo potrebno še bolj okrepiti lastne vrste in sicer z aktiviranjem čim večjega števila mladih in z večjo odgovornostjo za uresničevanje sprejetih dolžnosti in obveznosti. To že samo po sebi dokazuje, da sta boljše idejnopolična usposobljenost mladih komunistov in poenotenje akcijskih izhodišč nujna, da bo ZK še bolj učinkovita pri uresničevanju kongresnih resolucij. Zatorej pri opredeljevanju statusa aktivne ne sme biti nobenih dilem. V statutu Zveze komunistov Slovenije jasno piše o aktivih kot o eni izmed oblik organiziranja in delovanja članstva ZK, ki omogoča vsakemu njegovemu članu, da daje pobude in sodeluje pri oblikovanju

EKSKURZIJA V TOVARNO MEBLO V NOVI GORICI

V soboto, 21. junija smo imeli člani ZSMS iz centra za obdelavo podatkov ekskurzijo v tovarno Meblo v Novi Gorici.

Vožnja z vlakom od Jesenic do Nove Gorice je hitro minila. Odpravili smo se proti našemu cilju. Pot nas je vodila mimo modernih in visokih zgradb, med katerimi so bile številne zelenice. Na teh so bili marsikje postavljeni spomeniki naših velikih mož. Med njimi so bili tudi spomeniki pesniku Alojzu Gradniku, pisatelju Francetu Bevku, našemu najplodnejšemu pripovedniku v razdobju med obema vojnama in goriškemu slavčku Simonu Gregorčiču.

Zadnji del poti smo prehodili po makadamu. Huda primorska vročina nas je že pošteno zdelala. Prav veselje smo bili, ko se je pred nami pokazala tovarna Meblo, ki je znana tudi kot prva jugoslovanska proizvodnja vzmetnic. Kmalu so nas sprejeli in kar prilegel se nam je malo hladnejši zrak v prostorih tovarne. V Meblu smo se seznanili z izdelavo vzmetnic in pohištva. Tre-

ba, da se kratkočasi. Tukaj je napaka predvsem v tem, ker osnovne organizacije ZSMS ne znajo izbrati najboljših članov, ki bi pridobile znanje koristno uporabljali v sredini kjer deluje.

Prav tako je tudi z izobraževanjem vodstvenih kadrov, tako v osnovnih organizacijah ZSMS kot tudi v posameznih konferencah. Pridobljeno znanje na seminarjih, posvetih, itd., gre posameznikom po domače povedano »skozi eno uho noter in skozi drugega ven«. Tako izobraževanje ne doseže učinka in tako tudi ni željenih rezultatov.

Komisija za idejno politično delo in kulturo je tukaj praktično brez moči, saj na koncu koncev člani ne morejo biti »stražarji« nad tem kako udeleženci spremljajo predavanja. Od mladinskega kongresa v Moravcih bo kmalu minilo leto in takrat bomo spet potegnili črto našega dosedanjega dela. Potrudimo se, da vsaj delno popravimo napake s področja izobraževanja, kajti stojimo pred vedno bolj odgovornimi nalogami, katerim pa brez potrebnega znanja nikakor ne bomo kos. J.

stališč, od organizacije Zveze komunistov pa zahteva, da jih obravnavajo. Poleg tega je govora o tem, da se aktiv komunistov lahko ustanovi na različnih nivojih, bodisi, da gre za določeno občino, društvo ali osnovno organizacijo, v čigar okviru bi zajeli vse aktivne družbenopolitične mlade delavce-komuniste. Seveda se v tak aktiv lahko vključijo tudi tisti, ki delajo z mladimi in so z njihovimi vprašanji in problemi dobro seznanjeni.

Gre torej za precej široke možnosti oblikovanja takega aktiva. Le na tak način se lahko uveljavlja nepretirano delo z ljudmi, ki se v bistvu ukvarjajo s skupnimi vprašanji. Delovno področje aktiv mladih komunistov so potemtakem vprašanja, ki neposredno najbolj zadevajo mlade. Najsiho, da gre za področje idejnopoličnega izobraževanja, kulture in političnega dela nasploh, telesne kulture, športa in podobno, kar mlade navdušuje in jih drži. V tej zvezi mladi komunist ne sme nikakor zanemarjati uresničevanje stališč mladinskih organizacij, ker so cilji organizacije Zveze komunistov identični, se na razhajajo. In ravno mladina mora biti povsod navzoča, v vsakem dejanju in pobudi. Zatorej je treba z metodami, ki so prilagojene sodobnemu času, nenehno pritegovati mladi rod v akcijo, ki so vendarle našega skupnega pomena.

Jože Žerdin

nutno imajo omejeno proizvodnjo pohištva zaradi slabe prodaje, medtem ko gredo vzmetnice in svetila dobro v promet. V centru za obdelavo podatkov smo si ogledali računalnik, ki je novejši od našega. Nanj je priključen tudi terminal; za njegovo delovanje smo se že posebej zanimali. Tovariš Kosmina, ki nam je center razkazal, nas je seznanil tudi s postopkom prehoda s starega na nov računalnik.

Po zanimivem ogledu centra za obdelavo podatkov, smo se odpravili na kosilo, da smo si pridobili moči za tekmovalstvo, ki smo ga pripravili z mladimi delavci Mebla. Tekmovali smo v šahu in v kegljanju; v obeh panogah smo se kar dobro odrezali. Tekmovanje je potekalo v prijetnem vzdušju in poslovlili smo se kot prijatelji.

Zadovoljni smo se odpravili na vlak, saj je bil izlet za nas zanimiv, hkrati pa tudi poučen.

Marjeta Dolenc
OO ZSMS COP

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

RANJENCI V SODOBNI VOJNI

3

Navzlic temu bo treba rešitev tega vprašanja delno iskati tudi v drugačnem kriteriju triaže in obsega pomoči. V vsakem primeru se bo treba potruditi, da bi bilo mogoče povečati in uporabljati razpoložljive moči na najustreznejši način. Vsi zdravniki, ne glede na specialnost, bodo morali poškodovancem nuditi splošno kirurško pomoč. Seveda pa jih bo pri tem vodil kak izkušen kirurg. Za take naloge se morajo pripravljati že v mirnem času. Res je sicer, da bo s tem prišlo do nekakšne »despecializacije specialistov«, kar je s stališča »čiste znanosti« korak nazaj, toda s stališča dajanja pomoči čim večjemu številu ranjencev v okoliščinah sodobne vojne je to – kar zadeva mobiliziranje sil – korak naprej. Taka »despecializacija« pomeni širše usposabljanje kirurgov in drugih specialistov in povečanje obsega njihove funkcionalne učinkovitosti.

To je treba odkrito povedati. To dejstvo moramo sprejeti kot nujnost pri reševanju problemov, ki jih bo bodoča vojna vsilila kirurški službi. Njena naloga pa bo, da stori kar največ dobrega za največje število ranjencev ob pravem času in na pravem mestu.

Ne bodo pa se le specialisti »despecializirali« temveč se bodo morali tudi nespecialisti specializirati: zdravniki splošne prakse bodo pod vodstvom kirurgov v sodobni vojni opravili pomembno kirurško delo, s tem, pa si morajo biti na čistem že za časa miru.

NIKOLI DOVOLJ KADROV

Krizo v kadrih bo v bodoči vojni spremljala tudi kriza v sredstvih. Zlasti bo primanjkovalo zavojnega materiala, krvi, plazme in nujnih nadomestkov ter antibiotikov.

Če predpostavljamo, da je treba pri bombardiranju kakega mesta računati na 10.000 ranjencev, izmed katerih bo pet tisoč opečenih, potem samo za oskrbo te kategorije ranjencev potrebujemo 350.000 velikih zavojev, 200.000 malih zavojev in 500.000 metrov gaze. Za omenjeno število opečenih bomo potrebovali še 6.000 litrov koloidnih raztopin in 6.000 litrov fiziološke raztopine, medtem ko bodo potrebe po antibiotikih znašale 22 milijard enot penicilina.

Medtem ko si bomo morali pri reševanju težav glede kadrov pomagati ne s povečanjem osebja v skladu s povečanjem nalog, temveč tudi s spremenjenimi kriteriji triaže in obsega pomoči, bo treba vprašanja, ki izhajajo iz pomanjkanja sredstev, reševati le z zadostnimi zalogami kritičnega materiala, ki bodo vsaj približno ustrezale potrebam. Ranjenci bodo, pomoč jim bo tudi treba nuditi, toda brez zadostnih količin najnujnejšega materiala tega ne bo mogoče storiti, ne glede na to, kako zelo bo ta pomoč omejena. Očitno je, da ne morejo imeti prednost vse vrste materiala in da tega ni mogoče zagotoviti v tolikšnih količinah, kot jih bodo zahtevale takratne razmere. Nujno pa je treba zagotoviti vsaj najpotrebnejši material na račun tistega, ki ni tako zelo potreben.

Cepprav to vprašanje ni lahko, vendar ga je mogoče mnogo lažje rešiti kot pa vprašanje kadrov. Ob zadostni skrbi in s pravilnim delom je mogoče že v mirnem času organizirati takšno proizvodnjo, ki bo omogočila dovolj velike zaloge kritičnega materiala te vrste.

Spremembe glede drugačnega kriterija triaže morajo spremljati tudi ustrezne spremembe glede načina oskrbovanja ranjencev. To se bo kazalo predvsem v manjšem obsegu pomoči na kategorije ranjencev, pa tudi v drugačnih zahtevah glede kvalificiranosti tistih, ki bodo dajali pomoč. Ranjencem bodo dajali predvsem pomoč, nato pa splošno medicinsko pomoč. Strokovnost osebja, ki bo dajala to pomoč, bo za stopnjo nižja od strokovnosti, ki so jo zahtevali med drugo svetovno vojno. Prvo pomoč bo na primer nudil nesanitetni kader, medtem ko je bila v zadnji svetovni vojni to naloga sanitetnega osebja. Nujno kirurško pomoč pa bodo morali dajati tudi vsi drugi zdravniki, ki niso kirurgi itd.

Spričo mnogih novih vrst poškodb, zlasti kontaminiranih, ima kirurška služba v sodobni vojni izredno težavne naloge, ki jih ne bi bilo mogoče uspešno izvesti brez ustreznih priprav sanitetne službe in vsega prebivalstva že za časa miru.



Dom učencev ŽIC

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

53

— o Leninu, ki je tedaj analiziral obdobje imperializma in o tem napisal knjigo »Imperializem kot najvišji študij kapitalizma«, knjigo, ki bi bila lahko nadaljevanje Marxovega Kapitala v imperialistični epohi in ki je napovedovala obdobje socialističnih revolucij;

— Leninu, ki je že od prvih dni vojne začel zbirati sile za ustvaritev III. internacionale, kar je razvidno že iz novembr-

skega Manifesta CK boljševiške partije leta 1914, potem v prvi konferenci internacionalistov v švicarskem Zimmerwaldu septembra 1915, ki je bila po Leninovo »prvi korak« v razvoju internacionalnega gibanja proti vojni in potem v drugi »zimmerwaldski« konferenci prav tako v Švici, v Kienthalu;

— Leninu, ki je v tem času že izdelal teorijo boljševiške partije v vprašanjih vojne, miru in revolucije in ki govori o pravičnih neosvajalnih in osvobodilnih vojnah ter o krivičnih osvajalnih vojnah, katerih cilj je osvajanje in zaslužnje tujih dežel;

— Leninu, ki je v obdobju prve svetovne vojne prišel do zaključka, da je popolnoma možno, da proletarijat prodré imperialistično fronto: »Neenakomernost ekonomskega in političnega razvoja je brezpogojni zakon kapitalizma. Iz tega sledi, da je možna zmaga socializma najprej v nekoliko kapitalističnih deželah ali v eni sami, za sebe vzeti kapitalistični deželi. Potem, ko bi zmagovalni proletarijat te dežele eksploital kapitaliste in organiziral v svoji deželi socialistično proizvodnjo, bi se dvignil proti ostalemu kapitalističnemu svetu, pritegujoč k sebi zatirane razrede drugih dežel...« lahko beremo v njegovem članku »O geslu Združenih držav Evrope« ali v članku »Vojni program proletarske stranke«.

»Razvoj kapitalizma poteka v različnih deželah sila neenakomerno. Pri blagovni proizvodnji drugače tudi biti ne more. Iz tega sledi neizpodbitni sklep: socializem ne more zmagati hkrati v vseh deželah. Najprej bo zmagal v eni sami deželi ali v nekaterih deželah, druge pa bodo ostale nekaj časa buržoazne ali predburžoazne. To mora izzvati ne samo trenja, temveč direktno stremeljenje buržoazij drugih dežel, da uniči zmagovalni proletarijat socialistične države. V teh primerih bi bila vojna z naše strani zakonita in pravična. To bi bila vojna za socializem, za to, da se druga ljudstva osvobodijo buržoazije...«

— o Leninu in o februarški revoluciji v Rusiji, ki jo je izvršil proletarijat in potegnil za seboj čete, ki jih je na petrogradske delavce poslala carska vlada, to pa je sprožilo revolucionarni plaz po vsej Rusiji;

— o Leninu, ki je zapisal v prvih dneh revolucije med drugim tudi naslednjo ugotovitev: »Revolucijo je izvršil proletarijat, pokazal je heroizem, preliv je kri, potegnil je za seboj najširše množice delovnega in najbednejšega prebivalstva.«

(se nadaljuje)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD HLADNA PREDELAVA

Pred kratkim je bila skupna seja odbora osnovne organizacije sindikata in komisij pri TOZD hladna predelava. Na dnevnem redu je bila obravnavna programa področnih komisij.

Predsednik Anton Dežman je odbor seznanil s programi posameznih komisij.

Program komisije za družbeno-ekonomsko vprašanja je obširen. Poudarjeno je med drugim tudi to, da bomo z večjim številom manjših TOZD v še večji meri samoupravljanje približali delavcu, ki z delom zagotavlja razširjeno reprodukcijo. Odločno se bo treba zavzeti za izpolnjevanje sklepov na področju za katero je že ustava določila potrebna izhodišča. Program omenjene komisije nadalje obravnava uveljavljanje delegatskih odnosov v TOZD in OZD, kakor tudi v samoupravnih interesnih skupnostih. Precej pozornosti so posvetili samoupravni delavski kontroli, razvijanju integracijskih procesov ter uresničevanju osnovnih ciljev: gospodarjenja, stabilizacije ter varčevanja. Več so govorili tudi o organiziranosti sindikata. Ob večjem številu TOZD v tovarni bo treba spremeniti tudi organizacijsko strukturo sindikata, da bi tako prispevali k večji učinkovitosti. Nadalje je v tem delu programa poudarjeno, da mora biti organiziranost sindikata usklajena z osnovami statutarne dogovora slovenskih sindikatov.

Program komisije za organizacijska in kadrovska vprašanja obravnava problematiko nagajevanja stipendiranja in kadrovanja. V tem delu programa je poudarjena vloga sredstev množičnega obveščanja. Komisija meni, da bo treba stopnjo informiranosti analizirati v kolektivu skupaj s centrom za proučevanje samoupravljanja in informiranje z namenom, da bi bili člani kolektiva kar najbolj obveščeni.

V letu inovacij bodo v TOZD Hladna predelava nudili novatorjem večjo moralno in politično podporo ter se zavzemali za uresničitev programa, letno petsto novatorjev in racionalizatorjev v Železarni. Skrbeli bodo za bolj pravično in spodbudno nagajevanje novatorjev.

V zadnjih letih so bili doseženi zadovoljivi rezultati na področju stanovanjske politike in bo zato treba v prihodnje skrbeti, da bo uresničen srednjeročni program stanovanjske izgradnje. Od pristojnih služb je treba zahtevati, da pripravijo dolgoročni program stanovanjske politike.

Program je pripravila tudi komisija za socialna vprašanja in pritožbe. Komisija pripisuje velik pomen

varnemu delu. Služba za varstvo pri delu, je v Železarni dobro organizirana, vendar bo treba z omenjeno službo sodelovati, da bi odpravili napake.

V TOZD Hladna predelava je še vedno prek 200 žena, ki delajo v treh izmenah. Da bi do leta 1977 ukinili nočno delo žena bo treba v Železarni ustrezno ukrepati.

Program komisije za socialna vprašanja in pritožbe vsebuje tudi naloge pri razdeljevanju pomoči delavcem v primerih, kadar je njihov socialni položaj ogrožen, ali če dalj časa bolujejo.

Razen programov teh komisij je bil v razpravi na skupni seji tudi program komisije za izobraževanje in kulturo ter, komisije za šport in rekreacijo. Komisija za izobraževanje in kulturo predvideva več seminarjev, predavanj in razgovorov in večjo skrb za dvig kulturne stopnje zaposlenih delavcev. To naj bi dosegli z nadaljnjim vključevanjem delavcev v razna društva in ustanove. Poudarjena je tudi vloga sindikata pri splošnih družbenih prizadevanjih za podružbljenj vseljudske obrambe in samozaščite.

Komisija za šport in rekreacijo naj bi v prihodnje organizirala tiste oblike športne rekreacije za katere je v Železarni največ zanimanja. Vzporedno s tem so omenjeni jubileji zlasti še tridesetletnica osvoboditve in zmage nad fašizmom, 25-letnica samoupravljanja, 40-letnica velike kovinarske stavke in 30-letnica ustanovitve enotnih sindikatov. Skupna prizadevanja morajo biti usmerjena tako, da bodo praznovanje teh jubilejev skrbno organizirali in izvedli.

STROJNO VZDRŽEVANJE

V petek, 13. junija, je bila razširjena seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata strojnega vzdrževanja. Najprej so imenovali člane posameznih komisij. Tako bo Jože Filej član komisije za organizacijo sindikata, Anton Marčič bo sodeloval v komisiji za samoupravljanje in gospodarstvo in Franc Šteblaj v komisiji za šport in rekreacijo. Janez Faletič je imenovan za člana komisije za socialna vprašanja, Alojz Miklavčič pa bo član komisije za SLO.

Predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je posredoval informacijo, iz katere je razvidno, da še nimajo odgovora o povišanju premije za zbiranje odpadkov. Predlagano je bilo, da naj bi predlog za povišanje obnovili. Predlog za povišanje tarifnih postavk strugarjem je bil pristojnemu organu posredovan 10. marca, prejeli pa so negativen odgovor.

Referent za oddihe in izlete je na seji povedal, da so mesta za letovanje v počitniških domovih razdeljena; med njimi je tudi sedem brezplačnih mest za letovanje. Organizirali so že dva izleta. Sodelavci iz žerjavnega oddelka so bili na izletu v Poreču. Sodelavci iz strojnega vzdrževanja so se pridružili kolektivu elektrodne obrata in bili z njimi na skupnem izletu prav tako v Poreču.

Navzoči so bili seznanjeni s finančnim poslovanjem, zatem pa so za tajnika sindikalne organizacije začasnno imenovali Bredo Smagin.

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata sta bila posredovana dva predloga za dodelitev denarne pomoči. Ob koncu seje so se še dogovorili, da bodo samoupravni sporazum, statuti in sklep skupnosti zdravstvenega varstva dani v javno razpravo na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

VSEM OSNOVNIM ORGANIZACIJAM SINDIKATA V ŽELEZARNI

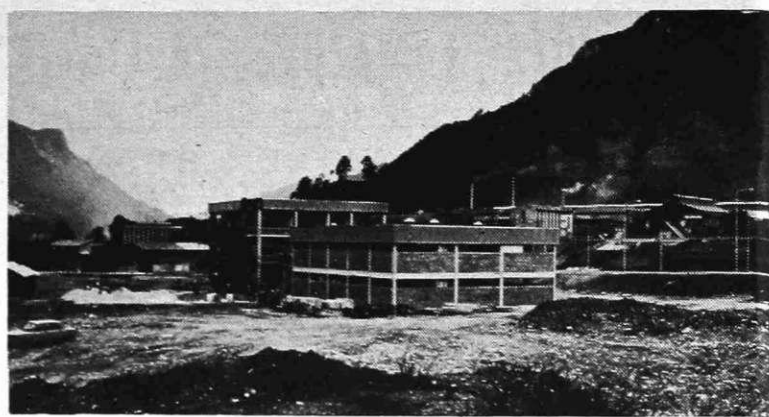
V prihodnjem tednu bo razširjena seja izvršnega odbora sindikata Železarni, na kateri bodo predvidoma razpravljali tudi o doseženih rezultatih dela odborov samoupravne delavske kontrole v TOZD.

Da bi bila razprava o dosedanem delu odborov samoupravne delavske kontrole učinkovita, izvršni odbor sindikata predlaga vsem osnovnim organizacijam sindikata v obratih Železarni, da še pred sejo izvršnega odbora obravnavajo to problematiko ter sprejeta stališča in predloge posredujejo v obravnavo na seji izvršnega odbora.

Program, ki je bil sprejet in naloge vsebovane v novi ustavi obvezujejo sindikalne organizacije, da tem organom posvetijo vso pozornost in jim pri njihovem delu tudi pomagajo.

DELEGACIJA IZ VOLGOGRA DA NA OBISKU V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V petek, 27. junija, je na Jesenice prispela sindikalna delegacija tovarne Rdeči prapor iz Volgograda v Sovjetski zvezi. Delegacija je bila dva dni gost Železarni Jesenice. Med bivanjem na Jesenicah si je štiričlanska delegacija, ki jo je vodil podpredsednik Aleksander Garbahijev, ogledala valjarno Bela in valjarno žice. Med ogledom so se gostje zanimali za tehnološki proces, delovno disciplino in za način dela sindikata v omenjenih obratih. Razen obratov na Beli so si gostje ogledali tudi tehnični muzej Železarni in s posebnim zanimanjem oddelek za delavsko gibanje in NOV. Bili so izredno zadovoljni z vsem kar so videli v našem



Garderobe in poslovni prostori ob novi hladni valjarni na Beli

muzeju in prav tako tudi z razlago vodje oddelka za delavsko gibanje in NOV pri tehničnem muzeju Staneta Tušarja.

Sledil je še razgovor na upravi podjetja, ki sta se ga udeležila tudi Anton Grošelj, predsednik občinskega sindikalnega sveta in Zdravko Črv, predsednik občinske konference SZDL Jesenice.

Glavni direktor Železarni Peter Kunc in Ivo Arzenšek sta gostom podrobneje obrazložila dosedanja razvoj Železarni in njeno perspektivo. Gostje iz tovarne Rdeči prapor so se med razgovorom zanimali za proizvodni program naše železarni ter za sodelovanje s Sovjetsko zvezo, kjer pa imamo že sedaj precejšnjo blagovno menjavo. Delegacija iz Sovjetske zveze je prav tako zanimalo delovanje sindikata in samoupravnih organov.

Iz Jesenic je delegacija odpotovala v Ravne na Koroškem, kjer so bili gostje sindikalne organizacije Železarni, nato pa še v železarno Štore.

V BEOGRADU JE ZASEDAL ČETRTI KONGRES SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA JUGOSLAVIJE

V dneh 19. in 20. junija je bil v dvorani doma Pionir v Beogradu IV. kongres sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije. Kongres je oba dni zasedal na plenarnih sejah. V razpravi je sodelovalo preko 70 delegatov iz vse države. Povedali so svoje mnenje o prejetem gradivu (statut, poročilo in akcijski program).

V prispevku delegatov SOZD Slovenske železarni je bil poudarjen realen razvoj železarstva in planiranje na tem področju. Še posebej je bilo poudarjeno mnenje, da je treba vlagati več naporov za boljše koriščenje sedanjih proizvodnih zmogljivosti. Sele nato naj bi zahtevali sredstva za nadaljnja investicijska vlaganja.

Kongres je pozdravil tudi predsednik ZSJ Mika Špiljak, ki je v svoji pozdravni besedi orisal gospodarski položaj Jugoslavije in pri tem poudaril naloge sindikata v seda-

njem obdobju. Zlasti je opozarjal na težave s katerimi se srečujemo pri premagovanju inflacijskih težajev.

Na kongresu je bil sprejet dopolnjen akcijski program ter statut. Izvolili so tudi novo vodstvo in za predsednika ponovno Rada Galeba.

Železarski globus

POLJSKA

V novi železarni Huta Katowice, ki jo sedaj gradijo, bo obratovala največja profilna valjarna v Evropi. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 1,2 milijona ton. Od tega bo 550.000 ton železniških tračnic in 650.000 ton raznih nosilcev. Naročilo za to valjarno je dobil zahodnonemško-francoski konzorcij. Valjarno je projektiralo in vodilo montažo zahodnonemško podjetje SACK.

ŠVEDSKA

V švedski ladjedelnici Malmö obratuje največji žerjav na svetu. Njegova višina je 136 m, dolžina glavnega nosilca, ki je visok 15 m, je 185 m. Nosilnost žerjava je 1.500 ton in njegova skupna teža je 7.400 ton. Uporabljajo ga za prenašanje posameznih delov ladij pri njihovi gradnji. Ladjedelnica Malmö gradi ladje za prevoz razsutega tovora in tankerje z nosilnostjo do 400.000 ton.

ALŽIRIJA

Sovjetski železarski strokovnjaki so skupno z domačimi pričeli z gradnjo novega plavža v železarni Ste Nationale de Siderurgie v kraju El Hajar. Njegova koristna prostornina bo 2.000 kub. metrov, letno pa bo lahko proizvedel 1,3 milj. ton gradljiva.

SOVJETSKE ZVEZE

V kraju Staryosol, v bližini mesta Kurks, bodo pričeli z gradnjo nove železarni. Njena letna proizvodna zmogljivost bo pet milj. ton surovega jekla. Jeklo bodo proizvajali po Midrex postopku direktne redukcije železove rude.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

JEKLO V SVETU IN ČASU

6

Delež izvoza v svetovni proizvodnji jekla (1973) %

Spodnja tabela kaže delež izvoza železarskih proizvodov v svetovni proizvodnji jekla za obdobje let 1950 — 1973. Pri tem je izvoz preračunan na surovo jeklo. Številke kažejo trend naraščanja izvoza v tem obdobju s prejšnjih deset na 20 odstotkov svetovne proizvodnje.

leto	izvoz milij. ton	svetovna proizvod. milij. ton	izvoz %
1950	20,5	192,0	10,8
1951	20,3	208,8	9,7
1952	24,3	211,6	11,5
1953	24,1	233,3	10,3
1954	26,4	222,8	11,8
1955	34,0	270,5	12,6
1956	35,8	284,3	12,6
1957	40,0	293,5	13,6
1958	38,0	274,5	13,8
1959	42,1	306,3	13,7
1960	52,7	345,5	15,3
1961	52,3	354,3	14,8
1962	56,0	358,7	15,6
1963	60,0	384,7	15,6
1964	69,3	434,2	16,0
1965	78,5	456,6	17,2
1966	78,1	472,7	16,5
1967	85,3	497,0	17,2
1968	98,7	529,6	18,6
1969	108,7	574,5	18,9
1970	116,5	595,6	19,6
1971	124,8	582,6	21,4
1972	131,6	630,2	20,9
1973	144,7	697,2	20,8

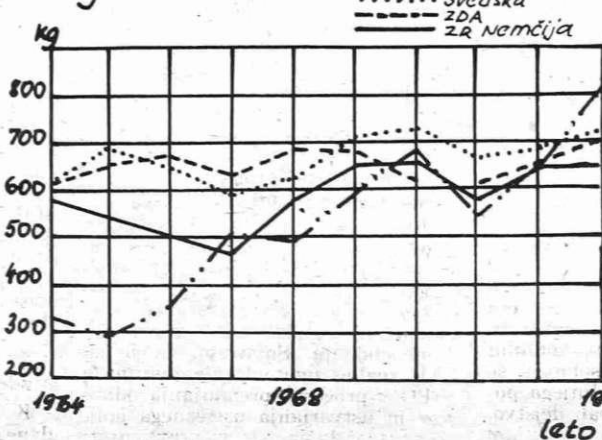
DEJANSKA PORABA JEKLA (1973)

Na tabeli v nadaljevanju je prikazana poraba jekla v nekaterih državah ob upoštevanju lastne proizvodnje, uvoza in

izvoza. Tudi v tej tabeli je izvoz in uvoz preračunan na surovo jeklo. Pri tem sta daleč največji porabniki ZDA in Sovjetska zveza.

Država	Proizvodnja	Uvoz	Izvoz	Poraba
ZDA	136,5	17,4	4,8	149,1
Kanada	13,4	2,5	2,0	13,9
Latinska Amerika	16,7	8,0	1,5	23,2
Evr. gosp. skupnost	122,9	39,7	65,0	97,6
Velika Britanija	26,7	3,6	5,4	24,9
Ostale zah. evro. države	29,8	17,9	10,0	37,7
Vzhod. evropske države	46,8	13,5	12,1	48,2
Sovjetska zveza	131,5	6,3	9,1	128,7
Japonska	119,3	0,3	32,2	87,4
Indija	6,9	1,6	0,2	8,3
LR Kitajska in LR Koreja	27,9	7,3	—	35,2
Ostale azijske države	3,2	7,9	—	11,1
Avstralija	7,7	1,0	1,7	7,7
Južnoafriška unija	5,7	0,7	0,7	5,7
Ostale afriške države in Srednji vzhod	2,00	11,8	—	13,8
Ostale države	0,2	5,2	—	5,4
Svet v celoti	697,2	144,7	144,7	697,2

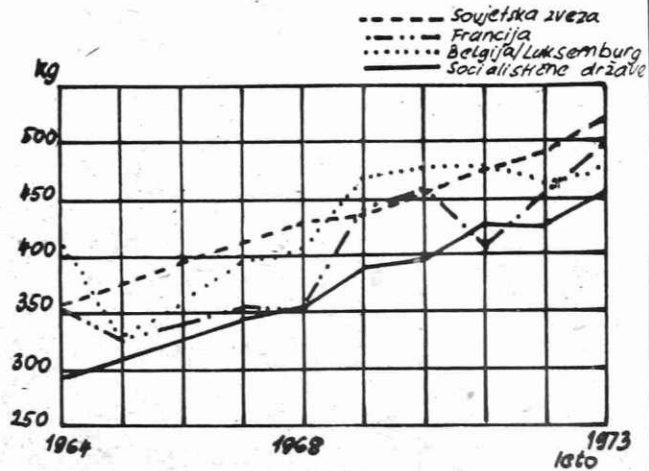
Diagram št. 6



PORABA JEKLA NA PREBIVALCA (1964 — 1973)

Diagrami št. 6, 7, 8, 9 kažejo porabo jekla na prebivalca v različnih državah in področjih. Šele te številke pokažejo dejansko stanje z ozirom na razvitost ali nerazvitost. Na prvem mestu so bile leta 1973 s 600–800 kg na prebivalca Japonska, Švedska, ZDA in Zvezna republika Nemčija. Nato sledijo s 450–520 kg Sovjetska zveza, Francija, Belgija/Luksemburg in socialistične države vzhodne Evrope. Nekaj nižji je okoli 400 kg sta Velika Britanija in Italija, nato s prek 200 kg ostale države zahodne Evrope in Južnoafriška unija. Daleč zadaj pod 200 kg na prebivalca zaostajajo države Latinske Amerike, LR Kitajska, afriške države (brez Južnoafriške unije) in Indija. SFR Jugoslavija je v letu 1973 porabila 130 kg jekla na prebivalca.

Diagram št. 7



(nadaljevanje)

V SISTEMU PLANIRANJA ZAGOTOVITI ODLOČUJOČO VLOGO ZDRUŽENEGA DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

je predvsem pogojeno z dejstvom, da moramo srednjeročne planske graditi na novih osnovah in s tem, da šele razvijamo nov sistem planiranja.

Vsa naša pozornost, je menil sekretar, mora danes biti usmerjena v izdelavo srednjeročnega programa, čeprav mi je znano, da v črni metalurgiji govorite tudi že o planu do leta 1985. Le-ta namreč mora biti bolj konkreten kot dolgoročni projekcija razvoja. Če bomo izoblikovali dobre srednjeročne razvojne programe, je sekretar Srzentič razmišljal dalje, potem je opravljeno tudi že veliko delo za naslednjih pet let in to ne samo za področje črne metalurgije, temveč tudi za vsa ostala področja. Najpomembnejše pri tem je, kako zagotoviti, da se čimprej v gospodarstvu, v združenem delu začnemo dogovarjati o razvojni politiki. Kar smo do sedaj naredili, je nadaljeval, v pogledu dogovarjanja, ni dovolj in ni zadostne osnove, da bi lahko prešli k izdelavi srednjeročnih planov. Ko je govoril o slabostih načrtovanja na starih osnovah, je poudaril, da je najpomembnejše to, da dosežemo tako organiziranost združenega dela, da v njej zagotovimo odločujoč vpliv združenega dela pri sprejemanju planov.

Najvažnejše je, je nadaljeval, da do konca leta oziroma do sprejemanja srednjeročnih načrtov pridemo do najvažnejših sistemskih rešitev in da na ta način zagotovimo odločujoč vpliv združenega dela. To se pravi, da moramo priti do ustrezne sistemske rešitve tako v pogledu družbenega planiranja, kakor v pogledu dohodka, deviznega sistema, bančno-kreditnega in monetarnega sistema ter vsaj osnovnih elementov politike cen. To pa je le nekaj delov iz kompleksa sistemskih rešitev razširjene reprodukcije.

O vseh teh vprašanjih, je dejal Voja Srzentič, so tekle v zadnjih mesecih intenzivne priprave in izgleda, da bomo o teh vprašanjih dobili ustrezne zakone še do konca leta. To so le ukrepi, da zagotovimo odločujoč vpliv združenega dela pri dogovarjanju in razvojni politiki, medtem ko bi bilo iluzorno misliti, da bo s tem že celotni sistem, ki smo ga sprejeli z novo ustavo, v celoti živ. Smo v nekem prehodnem obdobju, ko še nimamo izdelanih kompletnih zakonskih predpisov, da bi nov ustavni sistem lahko deloval. Sekretar je poudaril, da je delo na sistemskih rešitvah zelo važno, ker je to tudi odločujoče za stabilnost družbenopolitične situacije v Jugoslaviji in končno gre za uresničevanje določil nove ustave, kakor sklepov desetega kongresa ZKJ in je zato o tem v vsakodnevnem političnem delu potrebno več govoriti.

Drugo vprašanje, ki je v vsem tem tesno povezano, je menil sekretar Srzentič, je to, da s srednjeročnim planom moramo zgraditi tudi ustrezno ekonomsko politiko. To toliko bolj, ker smo bili pri dosedanjih ukrepih za ekonomsko stabilizacijo premalo učinkoviti in ravno zato moramo v prihodnje petletno obdobje vgraditi tako ekonomsko politiko, ki bo zagotovila, da bomo v teh petih letih obvladali inflacijo. V srednjeročni plan moramo vnesti take elemente ekonomske politike, da bomo morali spremeniti svoje dosedanje obnašanje.

Naslednje ključno vprašanje plana je, je nadaljeval Srzentič, kako zagotoviti, da se bo na nivoju Jugoslavije združeno delo dogovarjalo o razvojni politiki v tistih dejavnostih, za katere se bodo republike in pokrajine dogovorile, da so skupnega interesa. Imenujemo jih lahko tudi prioritete dejavnosti in med te sodi tudi črna metalurgija, barvna metalurgija, energija, transport, turizem, kmetijstvo in še nekatere druge. Na enotni razvojni politiki sedaj privik delamo. V povojnem razvoju smo namreč ustvarili neko strukturo gospodarstva po regijah, pokrajinah in republikah. To je sicer pomembna materialna baza, ki smo jo ustvarili in nedvomno bo proizvodnja tekla naprej. Mi moramo ustvariti in zagotoviti dogovarjanje o razvoju tistih dejavnosti, ki so skupnega interesa za vse nas v Jugoslaviji.

V nadaljevanju je sekretar govoril o tem, da se o teh vprašanjih obnašamo še vedno po starem in še delo je bilo prisotno združeno delo, ki mora zagotoviti materialno osnovo, ki je potrebna za realizacijo dogovorov. Posebej je naglasil primer črne metalurgije in dejal, če bi hoteli realizirati vse programe, ki jih načrtujemo v pokrajinah in republikah, bi za to potrebovali dve tretjini skupne akumulacije te industrije v Jugoslaviji za to obdobje. Toliko denarja pa niti nimamo, niti ga ne moremo ustvariti. Še je omenjal nekatere negativne pojave in ponovno poudaril, da je v vsem tem ogromno nerealnosti in zato je nesprejemljivo, da planiramo mimo združenega dela.

Mislil, je nadaljeval Srzentič, če govorimo o črni metalurgiji, je nemogoče, da bi sprejemali plan v

okviru republike, niti v okviru Jugoslavije, če se prej ne bo dogovarjal tisti del gospodarstva, tiste organizacije združenega dela, ki so zainteresirane za jeklo. Če se ne bodo dogovarjali proizvajalci rude, ki morajo dati železarnam surovine, vsi večji potrošniki jekla, finančne asociacije, banke, prometne organizacije, znanstveni instituti, skratka vsi, ki so v nekem reprodukcijskem ciklusu komplementarno vezani in ki morajo realizirati to proizvodnjo. To velja tudi za ostale dejavnosti. Pri energiji je na primer iluzorno misliti, da bo država naredila centrale, ampak jih bodo delali tisti, ki potrebujejo električno energijo in združevali sredstva, da bodo do električne energije prišli. Zdi se mi nujno, je poudaril Voja Srzentič, da je treba začeti takoj z dogovarjanjem združenega dela o planu, od temeljnih organizacij navzgor do občin, republike in federacije in predlagati, o čem se moramo skupno dogovarjati.

V dogovarjanju in sporazumevanju, je menil sekretar, je nova kvaliteta planiranja, ki je povezana tudi z materialno odgovornostjo. Če bo plan rezultat dogovarjanja združenega dela, ki bo na osnovi skupnih interesov združeval svoje dohodke in na tej osnovi vzpostavil dohodkovne in ekonomske odnose, potem bo sigurno realen. Če pa bo planiranje šlo mimo združenega dela, potem bomo ostali pri starem.

Zatem je sekretar govoril o dveh projekcijah plana razvoja črne metalurgije in predlagal, da bi se za učinkovitejšo dogovarjanje na tem področju eventualno ustanovili na delegatski osnovi konzorciji, pa čeprav samo za izdelavo srednjeročnega plana.

V svoji razpravi se je Voja Srzentič zadržal tudi pri vprašanju surovin, pri čemer je poudaril, da bo tudi za to področje potrebno dogovarjanje. Naša bodoča orientacija naj bi bila, je dejal, da preidemo na proizvodnjo domačih surovin iz domačih izvorov povsod tam, kjer lahko dosežemo racionalno proizvodnjo, ki ne bo dražja od uvožene. Tako orientacija je bila sprejeta tudi na desetem kongresu Zveze komunistov

Jugoslavije. Za nobeno državo, je menil, ni racionalno, da uvaža tiste surovine, ki jih lahko na racionalen način proizvede doma. Seveda pa ni dobro, da bi šli iz ekstreme v ekstrem, ne bi bilo prav, da bi rekli, da je treba vse surovine uvažati, niti da lahko vse surovine proizvajamo doma. Za to se bo potrebno dogovarjati v panogi, namreč kaj lahko proizvajamo oziroma dobimo doma in kaj bomo uvozili.

Sekretar Srzentič je zatem govoril o prizadevanjih za čim boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet in o tem, da bi v Zvezi komunistov morali več narediti po vprašanju koriščenja notranjih rezerv, večje produktivnosti dela, čimbolj racionalne organizacije dela in podobno. Čeprav, je dejal, je bilo v Sloveniji po teh vprašanjih veliko narejenega, nedvomno te rezerve še obstajajo. Vsaka delovna organizacija bi morala imeti program reševanja teh vprašanj, partija pa bi morala kontrolirati, če se program tudi uresničuje. Naša samoupravna organizacija, je poudaril, ne bo naredila izpita niti politično niti idejno, če ne bo pokazala svoje učinkovitosti pri reševanju ekonomskih vprašanj in če z uvajanjem novih temeljnih organizacij združenega dela ne bomo dosegli boljših gospodarskih učinkov. O vsem tem je treba stalno razmišljati, komunisti morajo stalno spremljati ekonomska gibanja in ne smejo dovoliti, da jih kaj iznenadi. Mnogo tega, o čemer je tekla beseda, se ne da odpraviti z zakonom. Potrebno bo spremeniti tudi obnašanje v družbi kot celoti. Lastne ali ožje interese bo potrebno stalno usklajevati s splošnimi interesi. Spremeniti moramo tudi svojo prakso do sprejemanja in izvrševanja sklepov po načelu, da tisti organ, ki sklep sprejme, tudi odgovarja za njegovo realizacijo.

Če bomo z vsemi temi vprašanji in problemi odkriti prišli pred delavski razred Jugoslavije in mu obenem tudi nakazali perspektivo, kako je mogoče in kdaj te probleme rešiti, potem sem prepričan, da nas bo podprl v naših prizadevanjih, je zaključil svoj prispevek v razpravi sekretar Voja Srzentič.

REFERAT SEKRETARJA TK ZKS ŽELEZARNE VALENTINA ERJAVŠKA K OCENI DELOVANJA IN URESNIČEVANJA USTAVE V SOZD SŽ

Uvod

Podlaga za te uvodne besede je Ocena delovanja in uresničevanja ustave v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarne, ki jo je izdelalo vodstvo družbenopolitičnih organizacij SŽ v sodelovanju z nekaterimi komunisti iz vodilnih struktur tako OSS SŽ, kakor posameznih delovnih organizacij. Ta ocena je bila predložena v javno razpravo vsem komunistom v SOZD, ker pa je izšla kot priloga Železarja, dne 22. maja v 9.500 izvodih, je na razpolago za presojo tudi ostalim delovnim ljudem v posameznih delovnih organizacijah.

Sestavljenci ocene smo menili, da je to prvi osnutek, odnosno osnovni material in kot pripomoček za uvod v širše razprave o uresničevanju ustave v SOZD SŽ med komunisti in delovnimi ljudmi. Iz pripomb, mnenj in stališč bi šele kasneje izdelali končno oceno, seveda z jasnimi napotili in nalogami za naslednjo etapo razvoja SOZD SŽ.

Zato vsi sodelujoči pri izdelavi osnutka prve ocene menimo, da bo današnje posvetovanje zelo pomembno prispevalo k temu, da hitreje krenemo naprej pri uresničevanju vsebine ustave v združenem delu.

Ker je bila Ocena delovanja in uresničevanja ustave v SOZD SŽ objavljena in v javni razpravi ne bom podajal nekega prereza ali krajšega komentarja že objavljenega materiala, temveč bom poskušal izpostaviti nekatere vprašanja, probleme in dileme, ki so bodisi posledica ali vzrok, da rezultati dosedanjega delovanja SOZD SŽ niso večji in vsebinsko ustrežnejši.

Nekatera dejstva za objektivno ugotavljanje doseženih rezultatov

Vsekakor se v prvi vrsti postavlja vprašanje ali smo bili sestavljenci predložene ocene sposobni in ali smo imeli pogoje, da poglobljeno in objektivno ugotovimo, do kam smo prišli z združevanjem dela in sredstev v SOZD SŽ. Težko bi vodstvom DPO, samoupravnim organom in nekaterim komunistom iz vodilnih struktur odrekli to sposobnost, če težje pa bi jo brez nadaljnega potrditve, ker bi s tem negirali dejstvo, da naj delovni ljudje sodelujejo

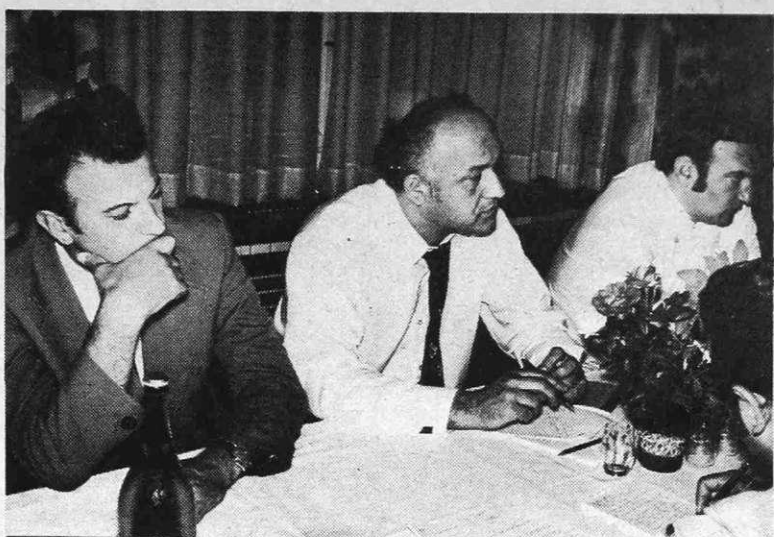
v snovanju in presojanju o tistih vprašanjih in problemih, ki so za njih življenjskega pomena. V ta okvir sodi tudi ocena o tem, kaj se je zanje izboljšalo s povezovalcem v SOZD. Torej objektivno gledano, predložena ocena ni niti dokončna, niti ni potrjena njena veljava, dokler o njej ne izrečejo svoje sodbe delovni ljudje.

Pri tem bomo naleteli na precejšnje težave tudi v tem smislu, da smo v delovnih organizacijah zelo poredkoma razpravljali o problemih delovanja SOZD. Preko tovarniških listov so bili delavci le občasno obveščeni o proizvodnih in finančnih rezultatih. Kakšne polemike o tem, kako dejansko uresničujemo postavke samoupravnega sporazuma, ki nas medsebojno povezuje in obvezuje, ni bilo. Da je temu tako, pričajo že tudi prvi odmevi s sestankov oddelkov ZK v železarni Jesenice.

Resnici na ljubo je potrebno ugotoviti, da je sedanj sestav in dejavnost SOZD SŽ definirana že novembra 1973, ko še nismo sprejeli naše nove ustave, še manj pa smo imeli jasno vizijo o vsebini delovanja SOZD. S primerjanjem našega samoupravnega sporazuma in naše prakse ter doseženih rezultatov lahko ugotovimo, da obvezna sestavina samoupravnega sporazuma SOZD, s katerim je treba določiti »dejavnosti, ki se bodo v SOZD skupno opravljale in medsebojna razdelitev dela pri njihovem opravljanju«, ni v celoti zapopadana, da naš samoupravni sporazum vsebuje še nekatere druge postavke, ki niso v skladu z ustavo. Torej je zahteva po noveliranem samoupravnem sporazumu upravičena in nujno potrebna.

Ocena dela družbenopolitičnih organizacij Slovenskih železarn kot pomembnega faktorja v procesu spreminjanja odnosov

Ker je to posvetovanje komunistov, najprej izpostavljam kritični oceni delovanje družbenopolitičnih organizacij na nivoju SOZD. V priloženem materialu je do neke mere podana ocena dela DPO v pretečenem obdobju. Smatram, da je za bolj realno ugotavljanje doprinosov DPO v procesu spreminjanja odnosov in ustvarjanja ustreznega političnega vzdušja ter pripravljenosti



Posveta železarjev in predelovalcev SOZD Slovenske železarne v torek, 24. junija, na Jesenicah, se je udeležil tudi sekretar v IK CK ZKJ Voja Srzentič (t. sredini)

za doseganje boljših rezultatov, potrebno povedati nekaj več, odnosno bolj odločno pogledati resnici v oči in se vprašati, ali so res DPO, posebno pa ZK, s svojo politično dejavnostjo pomagale, da so se razjasnjevala nekatera protislovja, ki so v razvoju SOZD še vedno navzoča?

DPO so bile v razvoju samoupravnih odnosov v posameznih delovnih organizacijah dokaj aktivno navzoče pri razvijanju samoupravnih odnosov, krepitvi delegatskih razmerij, nenehno so pritiskale na nadaljnje poglobljanje samoupravne organiziranosti po obliki in vsebini. Tako smo pred pomembnimi spremembami v vseh treh železarnah ter v Verigi Lesce. Pri tem lahko trdimo tudi to, da je pri tej aktivnosti deloval precej širok krog političnih aktivistov – zlasti komunistov.

Na nivoju SOZD se pri ocenjevanju delovanja DPO, čeprav ne moremo zanikati velikega števila rednih sestankov koordinacijskega odbora sindikata in sveta ZK, obsežne dejavnosti sindikata in mladine, zlasti na področju športne in kulturne dejavnosti ter medsebojnega zblíževanja delovnih ljudi, ne moremo izogniti mnenju, da gre za tipično forumsko delo, vsaj v tistem delu aktivnosti, ki je bistven za nadaljnji samoupravni razvoj SOZD. Izraz in rezultat takega delovanja je v poudarku na angažiranju pri izvajanju posameznih operativnih nalog, ki so lahko tudi pomembne, vendar v določenem trenutku niti ne pomenijo uresničevanje poglobitvenih ciljev. Ni nobeno odkritje, če rečemo, da takšno delovanje ni odraz hotenj in želja delovnih ljudi, temveč le dobra vera posameznikov, da delajo v duhu političnih direktiv in ustavnih določil, kar je pa lahko le delno res ali pa tudi ne. Pri tem je potrebno poudariti, da je svet ZK SŽ šele te dni sprejel novi poslovnik o delu sveta ZK SŽ, ki po svoji vsebini zahteva in zagotavlja drugačen pristop k aktivnosti, in sicer v smislu potrebe po izdelavi enotnega programa delovanja ZK, ki ima svojo podlago v skladni aktivnosti od OOKZ preko tovarniških komitejev do sveta ZK na nivoju SOZD. To pomeni, da se bomo na nivoju sveta ZK dogovarjali in se zavzemali za enotna idejno-politična stališča o vprašanjih, ki so že bila predmet razprav v OOKZ, ki pa postanejo za člane ZK osnovnih organizacij obvezna šele potem, ko jih le-te ponovno potrdijo na svojih sestankih.

Na ta način bo svet ZK s svojim delovanjem zagotavljal, da so vse odločitve, ki se sprejmejo na nivoju SOZD, samoupravno socialistično naravnane, da so v skladu z ustavo in politiko ZK, da zagotavljajo uresničevanje dolgoročnih interesov delovnih ljudi v TOZD in v SOZD ter preprečujejo uveljavljanje trenutnih, posebnih ali posamičnih interesov, ki bi zavirali nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov ali vodili k dezintegracijskim procesom v nasprotju z resničnimi interesi delavcev.

V tej povezanosti in odvisnosti v delovanju ZK v SOZD vidim pogoj za nadaljnjo krepitev samoupravnih odnosov v SOZD. Obenem pa tudi nekatere probleme glede na akcijske programe občinskih komitejev ZK, in sicer v smislu vključevanja v te programe, kajti po sedanjih praksi večkrat moramo odstopati od svojih kratkoročnih programov delovanja ZK in se prilagajati enotnim akcijam in zahtevam, ki, kot že rečeno, izvirajo ali od občinskih komitejev, ali celo od CK ZKS. No, vsekakor je nujno potrebno ugotoviti, da se morajo vse DPO organizirati tako, da je pri zavzemanju poglobitvenih stališč zagotovljena soudeležba čim širšega kroga delovnih ljudi, ki bodo s svojimi pripombami in mnenji lahko odločilno prispevali, da se naša SOZD razvija v duhu ustavnih določil.

Še o nekaterih vidikih združevanja SŽ

K temu, kar je v oceni že povedanega, bi želel dodati nekaj dejstev,

ki vplivajo na dosedanje razvoje SOZD SŽ.

Ko govorimo o tem, kako je nastala SOZD in kakšni so bili cilji združevanja, ne smemo prezreti dejstva, da so se SŽ združile 1969. leta, to je v času, ko je bila združitev nujna, zaradi izredno težkega položaja, v katerem je bilo zaradi neustreznih družbeno-ekonomskih ukrepov vse železarstvo SFRJ in seveda tudi v Sloveniji. To se je odražalo zlasti v liberalizaciji uvoza v času najhujše zapadnoevropske recesije in dampinskih cen, s tem pomankanjem domačih naročil, nujnosti izvoza po nizkih cenah in zapadanju v vse večje izgube. K temu so se pridružili problemi, ki so iz teh let znani, odtujevanje akumulacije proizvodnih organizacij, povečanje cen kreditov, nelikvidnost, zastoj v investicijah v proizvodna sredstva in standard ter nizki osebni dohodki.

K temu se je pridružila še negotovost zaradi razprav o nepotrebnosti železarstva v SRS. Resnici na voljo povedano, imamo občutek in o tem pričajo nekatera dejstva, da s tem vprašanjem nekateri še danes niso razčistili vseh pojmov. Tak potek združevanja omenjam zaradi tega, da nam bodo bolj jasni osnovni motivi združevanja. Razumljivo, da je bila ob takem položaju prva in najpoglavnejša naloga ZPSŽ, izklopiti se iz takšnega neugodnega ekonomskega položaja in se sploh uveljaviti v slovenskem prostoru. To nam je v veliki meri, vsaj mislim tako, uspelo. Prav na osnovi tega je izšlo spoznanje, da je bila združitev potrebna zaradi nadaljnega razvoja slovenskega železarstva, zlasti zaradi boljše gospodarske učinkovitosti in sodobnega tehnološkega razvoja, da je samo z usklajevanjem programa proizvodnje, njegovo specializacijo in delitvijo dela možno doseči boljše ekonomske učinke, hitrejši razvoj in pravo mesto v širši družbeni skupnosti.

O problemih in dilemah samoupravne organiziranosti SOZD

Ko govorimo o drugi etapi združevanja, ki naj Slovenske železarne dvigne na raven enega od nosilcev smotrni integracijskih tvorb v vertikalni povezavi delovnih procesov od proizvodnje surovin, predelave, do prodaje in eventualnega servisiranja, je potrebno ugotoviti, da je sicer do takšne tvorbe prišlo, vendar je zaradi nekaterih notranjih ekonomskih nasprotij, ki so že prej obstojala, prišlo do bolj zapletenih odnosov, kateri so in še ovirajo nadaljnji razvoj SOZD. Predvsem gre za vprašanje in probleme, ki izvirajo iz neenakega ekonomskega položaja posameznih DO v času, ko so se odločila za združitev. Ta tema, kdo ima več ali manj vrednosti, nima v pogojih združenega dela in smotrne delovne organiziranosti realnih osnov. Le-ta izvira iz pridobljenih pozicij ali drugih družbeno neopracenih osnov, kar je delno tudi vzrok za bolj ali manj formalni pristop pri dosedanjem razreševanju ekonomskih odnosov med TOZD. Iz tega izhaja jasna ugotovitev, da ni bilo možno teh razmerij urejevati med DO v okviru SOZD. Pri tem se postavlja zelo zanimivo vprašanje – ali je možno v SOZD SŽ, glede na sedanje analize in ugotovitve o SOZD, doseči bistveno boljše rešitve v samoupravni organiziranosti? Namreč sodimo v tisto zvrst SOZD, ki opravljajo več različnih dejavnosti, ki so si komplementarne – t.j. proizvodnja surovin in predelava v polizdelke in končne izdelke. Ker je osnova vsake SOZD delitev dela – potem bi v našem primeru veljalo, da vsaka DO oz. TOZD opravlja eno dejavnost, druga drugo, itd. V našem primeru pa tako posledne delitve nimamo, ker se nam določene dejavnosti križajo kakor v železarnah, tako v predelavi. Tu se

(Nadaljevanje na 8. str.)

K OCENI DELOVANJA IN URESNIČEVANJA USTAVE V SOZD SŽ

(Nadaljevanje s 7. str.)

ostavlja vprašanje ustrezne samoupravne organiziranosti TOZD med DO, da se čim bolj približamo doleditvi dela.

Na posvetovanju predsednikov in odnikov registrskih sodišč in vodij krožnih gospodarskih sodišč SRS je prišlo do naslednje ugotovitve. Citiram: »Prav dejavnosti, ki se bodo SOZD skupno opravljale z medsebojno razdelitvijo dela, so bistven element samoupravnega sporazuma z združitvi SOZD in brez tega — trogo vzeto — SOZD ne bi mogla iti nastati, niti biti registrirana.«

Cilji, kot so skupni nastop na trgu li nasproti bankam, se izključujejo ot možnosti za združevanje v OZD in prav to imamo v našem amoupravnem sporazumu tudi nasano. Tu se vsekakor postavlja prašanje zelo studioznega in preišljenjega pristopa k sestavi noveanega samoupravnega sporazuma, jer je potrebno upoštevati vrsto prašanj in problemov, med drugim

ko govorimo o pojavu zgolj soudeležbe delavcev pri odločanju, potem moramo ugotoviti, da je žal to v mnogih primerih res, posebno glede na množico raznih samoupravnih sporazumov in naglico, s katero se zahteva potrditev le-teh, pri čemer ne pomagajo še tako kvalitetno pripravljene informacije. Kar zadeva gradivo in ustrezne informacije, mišlim, da smo na primerni višini in da se zadeve še zboljšujejo. Ponekod že imamo posebne službe za samoupravljanje in informiranje (železarna Jesenice), medtem ko v železarni Ravne pripravljajo predlog, prav tako pa o tem razmišljajo tudi v železarni Štore.

Glede na takšne procese v DO so v okviru SOZD v pogledu bodoče samoupravne organiziranosti pred nami velike in odgovorne naloge, s katerimi ne moremo odlašati. Ne gre samo za novelirani samoupravni sporazum, temveč tudi za izdelavo in še bolj za uresničitev enotnega koncepta samoupravne organizira-

šanje je, kje in kako so se posamezni delegati oz. delegacije posvetovala za posamezna stališča. Ali imamo zagotovljeno neposredno povezanost delegacij in delegatov z njihovo samoupravno bazo? Nedvomno, da v tem oziru ne moremo dati zaenkrat v celoti pozitivnega odgovora. Delegati in delegacije so v dosti primerov vezani bolj na posvetovanja in stališča, ki jih dobijo od upravljalvske strukture. V tem pogledu bo potrebno našo prakso vse bolj opirati in jo upirati na samoupravljalvske aktivnosti delecev. Tega se predvsem morajo zavedati izvoljeni delegati, saj je njihova osnovna dolžnost, da se kolikor mogoče naslanjajo na mnenja svojih sodelavcev, seveda pa imajo za boljše razumevanje in razjasnjevanje problema na voljo tudi strokovne službe.

Samoupravna delavska kontrola

V noveliranem samoupravnem sporazumu moramo nujno ustrezno organizacijsko in vsebinsko opredeliti samoupravno delavsko kontrolo. Sedaj imamo na ravni DO o tej samoupravni instituciji že dovolj izkušenj, da jo tudi v okviru SOZD zasnujemo tako, da bodo v ta organ izvoljeni delegati neposredno na ravni TOZD in da delovanje načrtno ter usmerjeno tako, da bodo po programu dela lahko sproti preverjali kako je spoštovana celotna samoupravna in druga zakonodaja, ali so bili vsi sklepi sprejeti po samoupravnih poti, kako se le-ti izvršujejo in podobno.

Na račun delovanja poslovnih organov je že v oceni izrečeno precej kritičnih besed. Dejstvo je, da imajo poslovni ljudje veliko družbeno moč, kar se je večkrat odražalo v samovoljnih odločitvah, nepripravljenosti za sporazumevanje, kršenju že sprejetih dogovorov in podobno. Ni slučajno, da je glede tega največ problemov na področju komercialne, saj gre za trenutno najbolj občutljivo dejavnost. Poslovni organi bi morali imeti jasneje opredeljeno odgovornost za izvrševanje določenih politike. Ob tem pa bi samoupravni organi pri sprejemanju politike morali tudi bolj natančno določati okvire in pristojnosti pri izvrševanju posameznih dejavnosti ter bolj redno spremljati izvrševanje sprejete politike.

Probleme okoli delovanja poslovnih struktur je potrebno gledati tudi skozi neustrezno vodenje kadrovske politike. Se vedno je družbenopolitični aspekt merilo, ki je pri kadrovanju najmanj upoštevano ali pa povsem formalno.

Nekateri problemi, vprašanja, dileme in ovira za hitrejšo uveljavljanje ustavnih določil v SOZD SŽ

Dejstvo je, da imamo na področju delovanja skupnih služb v dosedanjih praksi skoraj nepomembne spremembe. Sicer jih nismo organizirali kot TOZD, toda bistvenih vsebinskih sprememb od sedaj še ne zaznamujemo. Povsod je tehnično-organizacijska plat ostala izhodišče za delovanje skupnih služb. Tudi v našem okolju ne moremo zanikati problema pokrivanja skupnih služb in poslovnih organov s tem, da se utapljam v samozadovoljstvu, kako nam zadeve po programu in v redu potekajo. Pri tem pa dejansko pozabljamo, da nismo vzpostavili ustrezno organsko povezavo med delavci skupnih služb in delavci v TOZD. Ohranjeno je štabno-linijsko delovanje, ki samo po sebi pogojuje odtujevanje bistvenih sestavin samoupravljanja in jih prenaša v območje strokovno-upravne sfere. TOZD ostaja le proizvodno delo in izvajanje proizvodne aktivnosti, s tem pa je njihova sposobnost uresničevanja družbeno-ekonomske vloge zreducirana na minimum.

Vsekakor bo potrebno na tem področju več razmišljanja o novih predlogih. To zlasti velja za DO z močnimi skupnimi službami, kjer se nekateri deli skupnih služb lahko formirajo v TOZD. Potrebno bo razmišljati o tem, kako skupne službe bolj vezati na proizvodni proces, odnosno na TOZD. Delo delavcev skupnih služb se mora potrditi in ovrednotiti skozi dosežene rezultate proizvodne dejavnosti in v tem rezultatu imajo delavci skupnih služb tudi svoje samoupravne pravice do določenega dohodka, skladno z doprinosom, ki je vsebovan v končnem rezultatu.

To isto velja tudi za OSS na nivoju SOZD. Pri tem se nam odpirajo problemi v zvezi s položajem skupnih služb na nivoju SOZD in skupnih služb v DO, zlasti zaradi tega, ker imamo v nekaterih DO (železarne), kot že rečeno, zelo močne skupne službe. Potrebna bo temeljitejša presoja o tem kako organizirati dejavnost skupnih služb, ali je smotno, da gremo na bistveno krepitev skupnih služb na sedežu SOZD v Ljubljani, ko nam je poznano s kakšnimi problemi se bomo srečali (prostor, kadri, stanovanja, itd.). V oceni je omenjen policen-

trični sistem razvoja skupnih deKaže, da je v našem primeru bolj racionalno krepiti posamezne funkcije skupnega poslovanja v posameznih DO, ki imajo pogoje tako glede strokovnega kadra, kakor tudi že organiziranih, specializiranih operativnih služb. S tem bo omogočena ustrezna delitev tudi na področju umskega dela, v smislu bolj učinkovitega in smotrnega izkoriščanja že obstoječih služb in kadrov v DO in OSS. Smatram, da v tem pogledu moramo pristopiti k urejevanju stvari z nekoliko drugačnih vidikov, kot je to pri večini ostalih SOZD, ki so nastale z združevanjem iz republiškega centra.

V veljavnem samoupravnem sporazumu so cilji združevanja dela in sredstev dokaj jasno in smotno opredeljeni. Formalno smo večje rezultate dosegli na področju združevanja dela, vendar je tu še dosti negativnih pojavov zlasti subjektivnega značaja, kar je v oceni omenjeno. Pri združevanju sredstev, zlasti pri namenskem sovlaganju v proizvodne dejavnosti znotraj SŽ, pa smo šele pri zelo skromnih začetkih. Tudi tu je navzoča ozka podjetniška miselnost ter zaprtost v posamezne DO. Vsekakor bo potrebno to zaprtost in ozkost premagati ter ugotovljati širše interese in koristi združenih sredstev pri vlaganju v posamezne skupne projekte. V zadnjih letih je bilo ponudeno več predlogov o združevanju sredstev, toda zaradi naše neenotnosti in zaprtosti v plotove DO, ni prišlo do realizacije. Pri tem zlasti vodilni komunisti niso odigrali svoje vloge.

Vse premalo se zavedamo, da združitev dela in sredstev ne pomeni le pravice in koristi, temveč tudi dolžnost in obveznost. To bi se morali zavedati zlasti tisti tovarši iz posameznih poslovnih organov, ki še vedno delajo kot da se ni ničesar spremenilo. To tudi velja npr. za nove naložbe, v katere bi lahko vlagali le v primeru, da so v skladu z razvojnimi načrtom Slovenskih železarn. V praksi pa se dogaja, da se razvojni načrti skrivajo, da se z informacijo pride na dan, ko je že dejstvo in ni možno ničesar spremeniti. Nikakor se ne moremo sporazumeti v vseh odtedkih v skupnem nastopu na zunanjih tržiščih, zlasti v deželah SEV. Kljub temu, da se približujemo nekaterim rešitvam, je tu še veliko tavanja in različnih stališč, ki izvirajo iz nezaupanja in premajhne želje za doseg skupnih ciljev.

Ob zgoraj navedenih problemih ne moremo mimo ugotovitve, da se tudi v našem okolju srečujemo s tehnokratizmom, ki je, kot kaže, nujen spremljevalec naporov pri uresničevanju ustave. Neustrezno in prepočasno spreminjanje samoupravnih odnosov v našem okolju, je vsekakor vezano na tehnokratska gledanja. V DO in OSS se višji strokovni kader pri omenjanju teh pojavov čuti užaljenega in osebno prizadetega. Toda kot komunisti se ne sprašujemo ali ni tudi v naši sredini in v nas samih še vse preveč starih pogledov in prakse. Ali nimamo v DO na ključnih delovnih mestih kadre, ki ne, da jim ni mar samo-

upravni socializem, temveč prikrito ali celo odkrito zaviralno delujejo. Menim, da bi morali odkrivati nosilce teh teženj in jih odstranjevati iz naših vrst. Ne moremo se ponášati tako kot da so to pojavi, ki so tipični za druge sredine, pri nas pa je vse v redu. Takšno stališče je prav gotovo nevzdržno. Če vzamemo, da je življenjska sila in bistvo tehnokratizma v nenehnem poseganju in prilaščanju monopola nad preseženo vrednostjo, nad njeno delitvijo in funkcijami oblasti, ki prilaščanje in ohranjanje monopola omogočajo, kot je bilo to na posvetovanju v Predvoru povedano, potem je jasno, da je v nas, ki smo v skupnih službah, na ključnih položajih, na vodilnih mestih, nenehna nevarnost v težnji da skušamo prav takšne cilje zasledovati, včasih v veri, da s tem delamo dobro za DO in družbo, včasih pa tudi v želji, da se prav takšni rezultati tudi dosežejo. Mislim, da moramo na tehnokratizem gledati kot na nasprotujočo silo našega razvoja in se proti vsem pojavom boriti, ne pa pred njimi zatiskati oči, ali se izgovarjati, da v našem okolju teh pojavov nimamo.

Istočasno pa se moramo boriti tudi proti vsem pojavom politične birokracije. Forumske metode dela, ki so še kako prisotne v delovanju DPO, so pogoj za ustvarjanje ugodnih tal za birokratizem. Isto velja tudi za odločanje v ožjih političnih aktivnih.

Zaključek

V svojih uvodnih mislih sem skušal pokazati na nekatere pojave, probleme in dileme, s katerimi se srečujemo v naši samoupravni praksi in katere bomo morali v naslednjem obdobju bolj odločno in hitreje reševati. Nikakor s tem ne mislim, da so s tem odprta vsa vprašanja. To tudi nisem mogel, ker na oceno, ki je v razpravi, nimamo še zadosti odmevov niti od komunistov, niti od ostalih delovnih ljudi. Koliko jih bomo dobili, je tudi odvisno od nas in naše aktivnosti.

Želim in tako smo se tudi domenili, da bi v razpravi čim bolj dopolnili in osvetlili posamezne negativne pojave ali dali predloge za ustreznejše rešitve. To je obenem tudi namen tega posvetovanja.

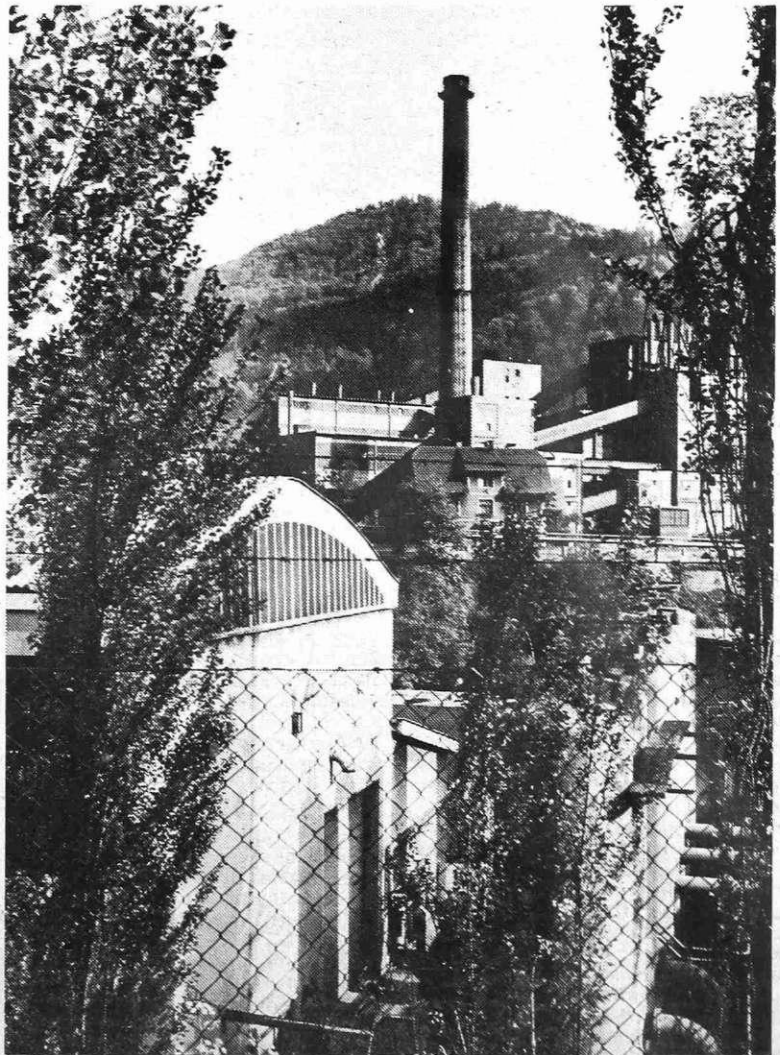
Železarski globus

JUŽNA KOREJA

Železarska družba Allshalmer iz ZDA bo investirala 6,5 milj. dolarjev za gradnjo novega obrata za proizvodnjo železne gobe v Južni Koreji. Obrat bodo gradili skupno z družbo Inchon Steel. Letno bodo v novem obratu lahko proizvedli 120.000 ton železne gobe.

KANADA

V železarni Hamilton, ki pripada železarski družbi Dominion Foundries and Steel, bodo zgradili nove kisikove konvertorje. V celotni projekt bodo investirali 103 milj. dolarjev. Ko bo projekt končan, bodo v tej železarni lahko proizvedli 4,5 milj. ton surovega jekla letno.



Kisikarna »Sava« v ozadju aglomeracija



Del udeležencev zaključne prireditve tedna KOMUNISTA, ki je bila 27. junija v gledališču Tone Cufar. Med drugimi sta se prireditve kot gosta udeležila član sveta federacije Miha Marinko, ki se je ta dan srečal tudi z učenci osnovne šole in Vlado Janžič, član CK ZKS, ki je imel tudi govor o pomenu partijskega tiska.

tudi skupnosti TOZD, ki jih naša sedanja sestava SOZD ne izključuje.

V razpravi bo verjetno potrebno bolj natančno opredeliti vlogo SOZD SŽ kot nosilca družbenega načrtovanja na področju proizvodnje jekla in nekaterih smeri predelave jekla. Matram, da kljub ugotovitvam, da v SOZD SŽ načrtovanje prisotno, mo še daleč od ustavno zasnovanega principa načrtovanja, ki naj zhaia iz usklajenih interesov delavcev v TOZD, nato med TOZD in DO er med DO v SOZD, pri čemer naj isklajevanje interesov ne pomeni isetevanja posamičnih želja od TOZD do SOZD, temveč nove kvaitete na osnovi skupnih interesov. Pri tem je bistvenega pomena, da delavci resnično sodelujejo v procesu načrtovanja, toda za to morajo iti objektivno in z veliko mero odgovornosti informirani, kar pa sedaj večini primerov ni slučaj, tako gre ačrtovanje od zgoraj navzdol, pri emer so rezultati in posledice tega načrtovanja očitni. Vsekakor je JOZD SŽ že sedaj takšna integrarijska tvorba, ki ima določene prednostne pogoje, da že v naslednjem obdobju postane resnični nosilec družbenega načrtovanja na področju proizvodnje in predelave jekla.

Glede na sedanje stanje samoupravne organiziranosti v delovnih organizacijah, tako po obliki kot vsebini, je potrebno ugotoviti, da se povsod vršijo intenzivne analize družbenopolitičnih organizacijah prehojeni poti in doseženi stopnji, er se pripravljajo predlogi za reorganizacijo. Tako lahko ugotavljamo, a se v bistvu nikjer ne zadovoljuemo z doseženimi rezultati, temveč, a je vse v fazi stalnega spremljanja, proučevanja in presnavljanja. Na osnovi izkušenj snujemo nove oblike in vnašamo vsebine, ki se počasi, a vztrajno mora približati ustavnim določilom. Toda pri tem se kaže vrsta negativnih pojavov in zavor. Vsekakor se to presnavljanje vrši vse preveč previdno in prepočasno, razdobje od ugotovitve do realizacije je predolgo kljub vrsti organizacijskih in kadrovskih problemov, ki nedvomno spremljajo spremembe samoupravne organiziranosti. Nismo tudi imuni proti tendencam, da se upravljalvska aktivnost delavcev ocenjuje zgolj z vidika ekonomističnega izračunavanja izgubljenega zasluga in porabe časa, kot da je dolžnost in pravica samoupravljanja izgubljeni čas in zaslužek. Samoupravne delovne skupine kot oblika sestajanja zbora delavcev so v naših DO sicer zajele zelo širok krog delavcev pri razčiščevanju, predlaganju in sprejemanju stališč. Vendar,

nosti — na celi fronti, od TOZD do SOZD. Pri tem bo potrebno zelo pohiteti, saj z odlašanjem lahko izničimo nekatere napore pri presnavljanju samoupravne organiziranosti v posameznih DO. Evidentno je, da sedanja neenotna organiziranost ovira nadaljnji razvoj SOZD, zlasti še glede na združene DO s področja predelave. Vsekakor bo potrebno najbolj racionalno in optimalno opredeliti TOZD v naših razmerah, in sicer po velikosti, obliki in vsebini. Pri tem bo potrebno prebiti zid raznim lokalnim in ozkim gledanjem, potrebno se bo tudi bolj odpreti v delovnih organizacijah. Zlasti je potrebno, da čim prej in jasno opredelimo ekonomska razmerja med TOZD in to tako, da bomo po samoupravni poti lahko obvladali dohodkovne odnose, da prek tržnih ali dogovorjenih cen ne more priti do medsebojnega odtujevanja rezultatov dela.

To je imperativ naših naporov v naslednjem obdobju. V kolikor bomo hitro in smotno postavili enotna izhodišča za medsebojne ekonomske odnose med TOZD in DO in med DO v SOZD SŽ, potem bomo v veliki meri zrušili plotove, ki nas sedaj ovirajo in zadržujejo, obenem pa nas silijo, da se zapiramo v okvire DO, da ne zaupamo eden drugemu, da se prepočasno sporazumevamo. S tem bo tudi dana možnost, da se še bolj uveljavi neposredno odločanje delavcev o pogojih, sredstvih in rezultatih dela, kar je končno temeljno merilo za oceno, koliko bo v naši SOZD uresničena nova ustava. Organiziranju delavcev v TOZD in jedro ter smotno opredeljenim družbeno-ekonomskim odnosom v njih, moramo posvetiti največ naše pozornosti, razmišljanja in dejavnosti. TOZD so že sedaj do neke mere, še bolj pa naj bi bile v bodoče, izhodišče za vse družbene akcije v smislu združevanja dela in sredstev ter delitve ustvarjenega dohodka.

Torej gre za to, da TOZD organiziramo tako, da omogočimo nadaljnje oblike medsebojnega samoupravnega povezovanja, brez ozira, kje in v kakšnem sestavu se posamezna TOZD trenutno nahaja. Pri tem je jasno, da se dohodek mora dosledno ugotavljati na ravni TOZD, kjer se seveda tudi razporeja in deli za lastne in skupne potrebe.

Na ravni SOZD SŽ delujejo samoupravni organi, ki sprejemajo samoupravne akte, poslovno politiko, gospodarske načrte, itd. DS SŽ sestavlja 44 delegatov, odloča pa se po delegacijah, ki jih je pet. Znano je, da je bilo v delovanju DS in pri odločanju po delegacijah, precej težav in problemov. To je največkrat izviralo iz nedograjenega sistema delegatskih razmerij. Vpra-

SLOVENSKE ŽELEZARNE POSPEŠEVALNIK GOSPODARSTVA

Železo in jeklo sta človeštvu prinesla civilizacijo, omogočila črpanje naravnih energetskih potencialov in uporabo prirodnega bogastva. Brez jekla danes ne bi mogla obstajati nobena gospodarska ustvarjalnost. Jeklo se nahaja v orodju, orožju, v vseh strojih, transportnih sredstvih, komunikacijskih in drugih objektih, jeklo je gradivo za največje naprave ter zgradbe in za najpreciznejše instrumente ter aparate.

STOLETJE JEKLA

Jeklo je nosilec permanentne tehnološke revolucije — omogočilo je iznajdbo ter razvoj parnega stroja, eksplozivnih motorjev, elektro generatorjev in motorjev, reaktivnih turbin ter nuklearnih pogonskih agregatov. Jeklo je pripeljalo človeka v vesemir in do prve stopinje na mesecu, ki je velik korak človeštva. V zadnjih sto letih je človeštvo doseglo več kot prej v celotnem procesu svojega razvoja. Proizvodnja in uporaba v dvajsetem stoletju najbolj prikazuje vlogo jekla v tem napredku. Medtem ko je leta 1900 svetovna proizvodnja jekla znašala 37 milijonov ton, se je tričetrst stoletja pozneje povzpela za 19-krat in leta 1974 dosegla 710 milijonov ton. Največja rast izdelave in predelave jekla je kljub nastanku plastičnih mas in razvoju lahkih kovin bila dosežena v zadnjih 25 letih. Od leta 1950 do lanskega leta se je proizvodnja povzpela za 518 milijonov ton, kar je 77 % celotne rasti v XX. stoletju.

V Jugoslaviji je po osvoboditvi bila dosežena nadpovprečna stopnja rasti proizvodnje surovega jekla. V primerjavi z letom 1939, ko je proizvodnja znašala samo 235.000 ton jekla, se je do leta 1974 povzpela za 12-krat. Dosežena raven 2,8 milijona ton pa nas še vedno vključuje med manj razvite države. To pa seveda ni slika naše celotne razvitosti. Ugodna bilanca napredka našega gospodarstva ob tridesetletnem jubileju osvoboditve domovine kaže, da smo skladno z našo politiko odprtosti in mednarodne delitve dela večjo pozornost polagali predelovalni industriji, gradbeništvu, prometu, trgovini in turizmu, razvoj lastne črne metalurgije pa nadoknadili z uvozom. To je seveda vplivalo tudi na razvoj porabe jekla, lastno strojgradnjo in na uvoz naprav, strojev in tehnologije.

V tem je razlog, da kljub razvitosti delež SFR Jugoslavije v svetovni proizvodnji surovega jekla znaša le 0,57 % in da smo med vsemi državami sveta s 135 kg letnega po-prečja na prebivalca šele na 28. mestu.

ZGREŠENA ORIENTACIJA

Namen tega prispevka ni ugotovitev, da je naša dosedanja razvojna politika bila nepravilna. To je že dokazano z odločitvijo o preorientaciji našega razvoja in zboljšanja strukture gospodarstva v prihodnosti. Samo dejstvo, da smo lani za uvoz jekla porabili 440 milijonov \$, pa še vedno ni dokaz, da bi sami morali imeti razvitejšo črno metalurgijo. Rentabilnost in produktivnost lastne proizvodnje valjanja in drugih izdelkov je edino lahko dokaz upravičenosti obsega te dejavnosti. To pa seveda velja tudi za proizvode, ki jih izdelamo iz domačega in uvoženega jekla.

Stanje v jugoslovanski črni metalurgiji sigurno ni ugodno. Razlogov za to pa je več:

- orientiranost na razvoj z manjšim vlaganjem ali kapitalno manjšo intenzivnostjo,
- zapostavljanje važnosti lastne proizvodnje jekla,
- neučinkovito investiranje.

Rezultat vsega tega so premajhne in neusklajene jeklarske kapacitete, nizka lastna proizvodnja surovega jekla, neizkoriščene valjavske zmogljivosti in relativno nizka produktivnost dela. V celotni jugoslovanski črni metalurgiji je zaradi nizke stopnje rasti proizvodnje produktivnost, merjena na surovo jeklo, od leta 1969 do 1974 celo za 2 % padla.

Rentabilnost in produktivnost pa nista odvisni le od količine, temveč tudi od kvalitete oziroma asortimana izdelkov. V tem in dobrem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, kar je brez dvoma tudi rezultat združitve, je razlog relativno boljšemu stanju v slovenskih železarnah.

SR Slovenija po svoji zgodovini v proizvodnji in porabi jekla spada med srednje razvite dežele. Že pred-slovanski narodi so na tem področju talili železo, naši predniki pa so že pred osmimi stoletji na Gorenjskem iz rude pridobivali železo in kovali jeklo. Ob osvoboditvi je bila Slovenija v železarstvu naša najbolj razvita republika in je dajala blizu 2/3 celotne jugoslovanske proizvodnje surovega jekla. V obnovi in industrializaciji domovine je zato slovensko železarstvo odigralo izredno

važno vlogo, njena pomembnost pa tudi potem, ko je z razvojem črne metalurgije v drugih republikah njen delež padal in je leta 1974 znašal samo še 27,5 %, ni padla. Količino je kompenziral prehod na kvaliteten in zlahka jekla ter širjenje primarne in sekundarne predelave. Slovenske železarne so zato tudi sedaj važen člen jugoslovanskega gospodarstva.

Za razliko od drugih republik za Slovenijo veljata predvsem dva razloga, zakaj železarstvo ni hitreje napredovalo. Obstoječe železarne so se v republiškem vrhu v določenih obdobjih obravnavale kot breme ne pa kot važen del gospodarstva republike. Le strah pred 12.000 delavci je preprečil, da jeklarska dejavnost še bolj ni bila prepuščena hiranju. Brez pretiravanja lahko rečemo, da so zlasti v kriznem obdobju samo v železarnah zaposleni delavci obvarovali in še utrdili slovensko črno metalurgijo. Integracija je bila pri tem posebno pomembna odločitev.

K MILIJONU TON JEKLA

Za nas nista tako pomembni bogata preteklost in trdoživa sedanjost kot prihodnost slovenskega železarstva.

Oddaljenost od surovinskih središč slovensko železarstvo usmerja na tako specialno proizvodnjo, ki je optimalna na manjših talilniških in valjavih agregatih, kar pomeni orientacijo na elektro metalurgijo. Že leta 1970 so v konceptu razvoja jugoslovanske črne metalurgije slovenske železarne Jesenice, Ravne in Store imele odredeno mesto in vlogo, ki se dosedaj ni menjala. V srednjeročnem razvojnem načrtu smo v obdobju od leta 1971 do 1975 za letošnje leto predvideli 800.000 ton surovega jekla, v dolgoročnem konceptu razvoja pa za leto 1985 milijon ton jekla.

Prva etapa predvidenega 30-odstotnega povečanja proizvodnje surovega jekla od leta 1970 bo letos dosežena. Po petmesečni proizvodnji smo na trendu letne proizvodnje 810.000 ton in samo težave z uvozom surovin nam doseg petletnega cilja lahko preprečijo.

Upravičen optimizem velja tudi za drugo etapo rasti proizvodnje in razvoja slovenskega železarstva. Pred petimi leti načrtovani koncept dolgoročnega razvoja slovenskih železarn tudi po podrobnejši obdelavi nismo bistveno menjali. Ostali smo na osnovnih izhodiščih, da SR Slovenija

— razpolaga z razvitim kovinsko predelovalnim kompleksom in drugo visoko porabo jekla, kar utemeljuje proizvodnjo jekla v tej republiki,

— razpolaga z delovnimi navadami, umskimi sposobnostmi in energetskimi mediji, kateri dovoljujejo obstoj in razvoj proizvodnje kvalitetnih in plemenitih jekel, ki odvisno od asortimana že med 200 in 500 tisoč ton letne proizvodnje doseže optimalne dimenzije.

Izpopolnjen koncept razvoja proizvodnje jekla SZ se zato bistveno ni menjal. Praksa v preteklih letih je celo pokazala, da je predvideni razvoj možno doseči že pred iztekom tekočega petnajstletja do leta 1985, zato zasnova srednjeročnega načrta ekonomskega razvoja že za zadnje leto obdobja od leta 1976 do 1980 predvideva kapaciteto milijon ton surovega jekla. To pomeni, da je v naslednjem petletnem obdobju od leta 1981 do 1985 možno količino te substance povečati na 1.200.000 ton. Tak razvoj pa ne bo zavrl padanja deleža SR Slovenije v proizvodnji jekla Jugoslavije, kar pomeni, da bo količino treba nadoknaditi s kvaliteto.

S takim konceptom razvoja slovenskega železarstva smo bili od prvih zasnov količinsko in tudi po predvidenem asortimanu usklajeni s predvideno rastjo porabe v SFR Jugoslaviji in z drugimi domačimi proizvajalci jekla. Drugače pa je to v cel državi.

NAČRTE V REALNI OKVIR

Na področju koncepta razvoja jugoslovanske črne metalurgije sta ostala neusklajena dva osrednja problema:

- dimenzija razvoja celotne domače proizvodnje jekla,
- surovinski izvor za proizvodnjo surovega jekla.

Oba ta dva problema sta bila temeljna snov 27. marca 1975 na po-



S posveta komunistov SOZD Slovenske železarne na Jesenicah 24. junija

svetovanju komunistov na CK ZKJ v Beogradu. Na tem posvetovanju je bilo ugotovljeno, da organizacije združenega dela črne metalurgije, regije in republike medsebojno neusklajeno načrtujejo povečevanje proizvodnje jekla in to izven optimalnih in realnih dimenzij. Suma razvojnih načrtov pomeni leta 1985 kapaciteto okrog 16 milijonov ton surovega jekla, za kar ni možno zbrati niti finančnih sredstev niti sočasno razviti energetske vire, komunikacije in povečati predelovalne zmogljivosti. V skupnem gradivu posvetovanja je rečeno: »Vsi udeleženci so v razpravi, ko so govorili o realnih potrebah in možnosti razvoja ob majhnih razlikah bili enotni, da je proizvodnja okoli 8 milijonov ton jekla leta 1985 edino upravičljiva.«

Osnovnošolske napake takega načrtovanja so v tem, ker ne bazira na širšem združenem delu, predvsem pa ne na realnem sodelovanju porabnikov. To je torej račun brez krčmarja, ki čaka na ponovno ustanovitev centraliziranih deviznih in dinarskih skladov, na katere se je treba pravočasno obseliti. Drugače je bila tudi ugotovitev posvetovanja, da je takrat, ko so finančni viri v rokah združenega dela, na kar smemo edino računati. Takrat se tudi načrti spustijo na realna tla in taka je bila tudi ugotovitev posvetovanja.

Tudi upravni odbor ZJŽ je na stališču, da je do leta 1985 realno možno povečati domačo proizvodnjo jekla največ do 8 milijonov ton letno, zato smatra, da ni razloga za spremembo koncepta razvoja iz leta 1970. Tako stališče je pravilno, pa vendar se posamezne OZD ne ravna po usklajeni zamisli iz leta 1970, ki jo je potrdil tudi zvezni izvršni svet, temveč načrte kujejo po svoje, kar je pripeljalo do sporov. Za slovenske železarne lahko trdimo, da smo dogovore iz leta 1970 spoštovali in da s svojim konceptom razvoja tudi sedaj niso sporne.

ŠKODLJIVA AVTARKIJA

Ali jugoslovansko črno metalurgijo razvijati izključno na lastnih surovinskih rezervah ali na kombinaciji z uvozom bogatih inozemskih rud in železne gobe, je druga dilema, na katero je dalo odgovor posvetovanje komunistov na CK ZKJ. V skupnem gradivu posvetovanja je rečeno: »Osnova razvoja mora biti domača ruda, njena maksimalna in racionalna poraba, kar ne pomeni, da se bomo v celoti odpovedali uvozu za bogatenje domačih surovin, ko to zahteva boljše izkoriščanje omejitev kapacitet in predvsem, če se tak uvoz lahko pokrije z izvozom končnih izdelkov.« Vpliven pri tem je bil prispevek delegata SZ.

Podobno stališče o realnosti razvoja proizvodnje in porabe jekla, kakor tudi o oskrbovanju jugoslovanske črne metalurgije je predvideno tudi v osnutku »Temeljne skupne politike dolgoročnega razvoja SFR Jugoslavije do leta 1985«. To pa še vedno ne pomeni, da je igra že dobljena.

Nekateri se uporno postavljajo na stališče, da je ruda doma dovolj in da tudi kvaliteten odgovorja, zato ni potrebe po uvozu železove rude. Zato bo potrebna velika prizadevnost, da bi slovenskim železarnam zagotovili svojo prihodnost z oskrbovanjem takih surovin, ki so pogoj proizvodnje kvalitetnih in zlahka jekel. Potrebna bo tudi pomoč republiških forumov in delegatov v zveznih organih, da bi skupno dokazovali škodljivost avtarkije in negospodarskega koriščenja izključno domačih surovin.

Po osnutku srednjeročnega razvojnega načrta, ki za leto 1980 v SZ predvideva 1,06 milijona ton surovega jekla, bomo poleg domačih surovin za predvideno ekonomiko in asortiman potrebovali:

okrog 200.000 ton bogate železove rude 450.000 ton uvoženega starega železa 100.000 ton železne gobe.

Količine posameznih surovin se bodo po potrebi menjale, suma uvozne substance Fe pa bo morala ostati, da bi dosegli predvideno količino surovega jekla. Take uvozne količine so sigurno dobra osnova za sklepanje dolgoročnih aranžmajev z državami SEV in deželami v razvoju, ki bodo vsebovali tudi protidobave v gotovem blagu.

Kljub temu, da bo velik del prehoda taljenja jekla na sodoben, predvsem elektro postopek treba izpeljati že v naslednji petletni etapi razvoja, je odločitev o tehnologiji odvisna od surovin, ki jih bomo dobili. Že je torej odprta možnost, da se z deželami v razvoju pogovarjamo o konkretnih dolgoročnih poslih z obojestranskimi koristmi. Tak pristop bo sočasno zagotovil prihodnost slovenskemu železarstvu in obsežno blagovno menjavo ter poslovno zvezo z drugimi deželami, zato je nujno, da se taki poslovni politiki da zelena luč.

Predlog razvojnega načrta poleg lastne proizvodnje surovega jekla na podlagi sovlaganja predvideva nabavo okrog 130.000 ton polizdelkov letno iz drugih jugoslovanskih železarn, kar pomeni, da bi na kraju naslednjega petletnega obdobja dosegli okrog 950.000 ton valjanega, kovane in litega jekla ter železa.

IZDELAVA JEKLA NI CILJ

Logično je, da ima razvoj proizvodnje surovega jekla v SR Sloveniji svoj motiv samo v končni proizvodnji te, za reprodukcijo celotne človeške družbe najvažnejše snovi.

Sestavljena organizacija združenega dela Slovenske železarne mora kot organizirana proizvodna skupnost voditi širšo poslovno politiko, zato za njo proizvodnja jekla še ne more biti cilj, temveč pogoj za širši razvoj kovinske industrije. V Slovenskih železarnah moramo voditi ožjo in širšo politiko finalizacije:

- ožjo v smeri lastnega povečevanja sekundarne predelave,
- širšo preko poslovne skupnosti za izdelavo in predelavo jekla za povečevanje proizvodnje v bližini železarn.

Predlog srednjeročnega razvoja mora poleg primarne predelave jekla vsebovati tudi širjenje termične predelave in mehanske obdelave jekla v organizacijah združenega dela SZ. Ta finalizacija naj bi se v sestavljeni organizaciji razvila tako, da bo do leta 1980 okrog ene četrtine blagovne proizvodnje železarn vgrajene v hladno in mehansko obdelane izdelke od orodja, sestavnih kovinskih delov do kompletnih strojev. To mora pomeniti, da bo skoraj polovico eksterne realizacije SZ dala kovinska panoga, in dalje, da bo izvoz izdelkov SZ pokrival uvoz surovin in drugega reprodukcijskega materiala. To bo dosegljivo s širjenjem in pridruženjem predelave.

Jasno je, da se taka politika razvoja lahko doseže samo v takih medsebojnih odnosih, kjer vlada notranja ekonomska zavisnost. Tehnološko ekonomska celovitost mora zato postati lastnost kvalitetno poglobljenega združevanja dela in sredstev SZ.

Naslednja, še težja naloga, je širše prilagojevanje proizvodnje jekla s predelavo. Ve se, da SZ sedaj ne krijejo niti polovice slovenskih potreb po jeklu. S prilagojevanjem programov razvoja v poslovni skupnosti morajo SZ v naslednjem petletnem obdobju v SR Sloveniji povišati prispevek oskrbovanja z jeklom iz lastne proizvodnje na okrog 75 %, ostalih 25 % pa oskrbeti preko blagovne menjave in iz drugih jugoslovanskih železarn. Organiziranje oskrbovanja slovenske kovinsko predelovalne in

elektro industrije do leta 1980 mora biti eden od pomembnih ciljev poslovne politike SZ. Taka politika zbliževanja bo najboljše sredstvo za realizacijo zahtevnih razvojnih načrtov železarstva.

JEKLO NI SKRB SAMO ŽELEZARJEV

Za izpeljavo modernizacije in širjenja jeklarskih zmogljivosti v Sloveniji bo poleg lastne udeležbe in prenešenih sredstev državnega kapitala potrebno združiti še znatna dodatna domača sredstva in angažirati zunanje vire. Za razvoj črne metalurgije pa bodo potrebne tudi razne devizne, carinske in druge olajšave, enostavno večje razumevanje širše družbe. Ob tem, da je treba pohvaliti preobrat v odnosih do črne metalurgije v republiških forumih, je v Sloveniji še vedno močno ukoreninjena miselnost, da so železarne breme. To se kaže na primer v odnosu elektro gospodarstva, ki bi se neposrednih porabnikov raje otreslo, kot jim priznalo koristi, ki jih z odvzemom v pasu, v petkih in svetkih, prinašajo.

Opazno je tudi, da se v Sloveniji za nekatere dejavnosti posebno zanima sam republiški politični vrh. To si želi tudi naše železarstvo. Plodna podpora teh činiteljev bo potrebna, da bi speljali velike načrte obstoja in daljnega razvoja slovenske črne metalurgije.

Lokacije slovenske proizvodnje jekla na Jesenicah, Ravnah in v Štorkah je odredila zgodovina. Naši predniki so za to imeli utemeljitev, s prilagojevanjem tehnologije in plemenitenjem proizvodnega programa pa so te lokacije svojo ekonomsko upravičenost zadržale do danes. Tudi disperzija slovenskih železarn na tri regije ni več problematična, saj je v prvi fazi združitev dela bila izpeljana specializacija, ki omogoča optimalno uporabo proizvodnih potencialov. Z razvojem SOZD SZ in izpeljavo specializacije kvalitetnih programov talilnic in valjarn bo gospodarnost še večja.

Razpolagamo torej z argumenti, ki dovoljujejo razvoj proizvodnje jekla v SR Sloveniji na sedanjih lokacijah na Jesenicah, Ravnah in v Štorkah; obstoj in razvoj pa sta pogojena:

- s proizvodnim programom kvalitetnih in zlahka jekel, specializiranim po talilnicah,
- z uvedbo sodobnega tehnološkega postopka elektro metalurgije,
- z razvojem industrijskega potenciala kovinske in elektro industrije, ki se na napajal z jeklenimi izdelki SZ.

— s tako integracijsko celovitostjo, ki bo omogočila dolgoročne aranžmaje za oskrbovanje s kvalitetnimi surovinami, prodajo blaga ter storitev in izravnavo uvoza z izvozom.

Veseli nas, da smo na tem, da bomo v sedanjem petletnem obdobju proizvodnjo elektro jekla povečali za 200.000 ton in letos s proizvodnjo 800.000 ton jekla dosegli prvo od treh etap razvoja. Čakata nas še dve težki petletni etapi; v vsaki naj bi povečali zmogljivost za 200.000 ton surovega jekla letno, ob tem posodobili tehnologijo, specializirali delovni program, izboljšali strukturo proizvodnje in razvili veliko mednarodno blagovno menjavo in delitev dela. Velika je ta gospodarsko utemeljena naloga.

Ob vzornem in poštrevnem delu komunistov in vseh zaposlenih ter ob širši družbeni podpori jo moramo izpeljati in bogati preteklosti slovenskega železarstva dodati še svetlo prihodnost.

IZVRŠNI SVET O IZVOZU IN UVOZU

Na 48. seji izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice, v torek, 1. julija, so v najpomembnejši točki dnevnega reda razpravljali o analizi gibanja izvoza in uvoza v petih mesecih letošnjega leta. O problemu so razpravljali že ob analizi gospodarjenja, zato so takrat naročili posebno analizo samo o dejavnosti naših organizacij na zunanjem trgovinskem področju. Tako kot na splošno v Jugoslaviji, tako je stanje glede izvoza in uvoza tudi v naši občini.

V primerjavi z lanskoletnim izvozom v petih mesecih, so delovne organizacije izvozile letos le 49,4 odstotka, medtem ko je rezultat glede na letošnje planiranje še slabši. Vzrok je predvsem v tem, da so cene na zunanjem tržišču nižje, pri nas pa v istem času celo višje, pa zato organizacije združenega dela ne kažejo posebnega interesa za izvoz. Istočasno pa se je iz istih vzrokov občutno povečal tudi uvoz, po podatkih v naši občini v petih mesecih kar za 73,1 odstotek.

Razumljivo, da vse to povzroča še večje inflacijske težave, ki jih kot kaže nismo sposobni odločno premagovati. Zato je povsem razumljivo, da so se zvezni organi odločili za administrativne ukrepe, po katerih bodo lahko delovne organizacije le toliko uvozile, kolikor bodo izvozile. Člani izvršnega sveta so se zato dogovorili, da je treba v občini začeti odločno družbeno politično akcijo za ureditev teh problemov z načelom, da mora gospodarstvo samo reševati svoje probleme. Ob tem pa je čutili še en problem, ki se kaže ali v določenem odporu ali pa v naši neorganiziranosti, da bi svoje izdelke izvažali v države, vzhoda oziroma v dežele nerazvitega sveta. To pa prav tako velja tudi za stanje v jesenjski občini.

Člani izvršnega sveta so menili, da morajo organizacije združenega dela poročati svojim kolektivom kakor tudi posebnemu koordinacijskemu odboru, ki ga nameravajo ustanoviti, kaj so naredili na področju prizadevanja za večji izvoz in manjši uvoz, kaj so naredili, da bi doma zagotovili nadomestne dele in surovine.

Ponovno bi morali pregledati programe razvoja in na kakšnih osnovah temeljijo, pregledati kakšen je odnos do skupnih vlaganj in s tem do integracijskih gibanj, treba pa bi bilo napraviti tudi analizo služb, ki se uvajajo z izvozom in uvozom v organizacijah združenega dela, kako te izpolnjujejo s programi in družbenimi načrti sprejete naloge.

Na seji izvršnega sveta je bilo povedano, da so se v Železarni že dogovorili, da je treba do konca leta izpolniti letošnje izvozne obveznosti.

Iz obširnega dnevnega reda se je izvršnega sveta naj omenilo še nekatere razprave. Poslušali so poročilo o delu vzgojno izobraževalnega zavoda Jesenice, ki združuje deset TOZD. Vsekakor je bilo opravljeno pomembno delo, čemur pa nekateri oporekajo, največkrat ker se povsem iz lastnega principa ne strinjajo z nikakršno novo obliko dela. Zato je

tudi v okviru dejavnosti VIZ vrsto težav, ki jih morali še rešiti.

To so nekatera kadrovska vprašanja, nadalje financiranje in priznavanje opravljenega dela in že omenjeni odnos. Dogovorili so se, da je potrebno čimprej opraviti določene razgovore za jasno opredelitev odnosov, po katerih naj bo VIZ le izpeljava samoupravne organiziranosti v posameznih TOZD. Nekoliko dopolnjeno poročilo bodo predložili tudi na eno od jesenskih sej vseh treh zborov občinske skupščine.

Člani izvršnega sveta so tudi soglašali z informacijo, da bo letos v okviru centra srednjih šol na Jesenicah začel delovati oddelek pedagoške smeri gimnazije, v katerega bodo v prvi letnik sprejeli 32 dija-

kov. Iz informacije je razvidno, da bodo v smislu usmerjenega študija ti dijaki na Jesenicah opravili prvi in drugi letnik te gimnazije, študij pa potem nadaljevali v tretjem in četrtem letniku pedagoške gimnazije v Ljubljani, na pedagoški akademiji ali vzgojiteljski šoli.

Na seji so razpravljali še o spremembi družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in drugih dohodkov v okviru skupne porabe v letošnjem letu. Na dnevnem redu so imeli tudi razpravo o pravilniku o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebno in skupno porabo, o nekaterih premoženjskih pravnih zadevah ter opravili dva manjša odmika v zazidalnih načrtih in v Gozd Martuljku in na Hrušici.

Članom izvršnega sveta je bila posredovana tudi informacija o petmesecni realizaciji proračuna občine Jesenice. Ob koncu maja so bili dohodki realizirani s 37,35 odstotki, kar pomeni, da so pod predvidevanji za dobre štiri odstotke. L. T.

POBRATENJE NA GRGARSKIH RAVNAH — USPELA MANIFESTACIJA BRATSTVA IN ENOTNOSTI

V nedeljo, 29. junija sta predstavnika svetov krajevnih skupnosti Blejska Dobrava in Grgarske Ravne, ob navzočnosti preko tisoč krajanov in občinskih predstavnikov z Jesenic in Nove Gorice, svečano podpisala listino o pobratenju. Izveden je bil prvi del pobratenja, dočim bodo Dobravci in pobrateni krajanje Grgarskih Ravneh, dne 31. avgusta izvedli še drugi del te svečanosti na Poljanah, ob praznovanju krajevnega praznika Blejske Dobrave.

Nemalo je bilo preko 200 Dobravcev presenečenih že v Solkanu, kjer so nas sprejeli člani sveta krajevnih skupnosti Ravne-Bate in zastopniki občinskih družbenopolitičnih organizacij iz Nove Gorice. Dobrodošlice so bile izrečene ob zvokih godbe iz Anihovega. K izrednemu razpoloženju je prispevala tudi po viharini noči, lepa sončna nedelja. Z avtobusi so nas odpeljali skozi lepo urejene, čiste in z brezštevili cvetjem okrašene in zelene novogoriške ulice proti Grgarju. Gostitelji so nas med vožnjo seznanili z vsakim objektom, pokazali so nam mejo in ob postanku na Prevalu panoramo Nove in Stare Gorice ter prekrasno dolino nebesnomodre Soče.

Ob prihodu v Ravne so bili že prvi vtisi nepozabni. Nasmejana dekleta so vsakemu gostu pripele rdeči nagelj in posebno, prav za to svečanost izdelano značko. Na njej je relief spomenika prav tam padlemu sekretarju SKOJ Vojkove brigade, z letnico, sklenjenima rokama ter napisom imen obeh pobratenih krajevnih skupnosti.

V slavnostnem govoru je predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Nova Gorica Vinko Mozetič orisal pomembnost tega slavlja, ki sloni na tradicijah NOB, na preliti krvi in sodelovanju prebivalstva s partizani. Bratstvo je bilo skovano že pred 30 in več leti, ko se je s področja krajevnih skupnosti Blejska Dobrava, Lipc in Kočne v tej okolici borilo 44 borcev, od katerih je sedem padlo v bojih v tej okolici. Mi

to bratstvo, je dejal, danes samo potrjujemo in z listino o pobratenju odpiramo nove možnosti sodelovanja na vseh področjih raznih dejavnosti. Orisal je napore in žrtve prebivalstva teh krajev, katerih naša družba ni pozabila, in nadaljnje razvojne možnosti teh krajev.

Ob tej priliki je krajevna organizacija ZB NOV Ravne Bate, tudi razvila svoj prapor, kateremu sta kumovala OZD Gostol in kolektiv solkanska industrija apna. Po programu pevskega zbora Vintgar, je Dušan Stare v svojem govoru poudaril pomen pobratenja, ki daje tudi nove spodbude in razsežnosti pri samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti, mlada generacija pa bo to še krepila in razvijala. Čitanje listine o pobratenju so prisotni sprejeli z aplavzom. Nato sta listino podpisala predsednik sveta krajevnih skupnosti Severin Hvala in Bernard Jakopič.

V popoldanskem delu je bilo srečanje nekdanjih borcev NOV in krajanov pobratenih krajevnih skupnosti, športni program in naša slovenska in partizanska pesem je napolnila vso Banjško planoto. Nepozabna doživetja ob srečanjih, razgovorih in navezovanju osebnih stikov, kakor tudi prisrčen in topel sprejem, bodo ostala še dolgo v spominu krajanom Blejske Dobrave.

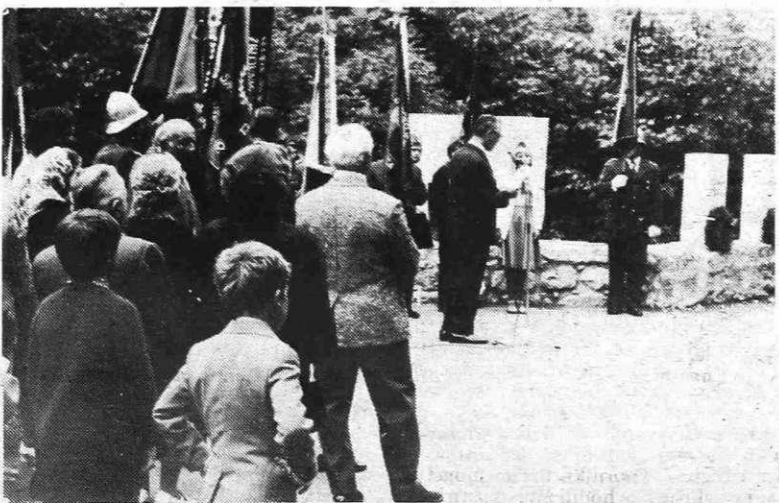
Konec avgusta bomo z veseljem pričakovali pobratene tovariše iz Goriškega in Banjške planote, in jim poskušali vrniti njihovo izredno gostoljubje. LA

V SPOMIN NA 29 USTRELJENIH TALCEV V MOSTAH

V nedeljo, 29. junija je bila pred spomenikom talcev v Mostah osrednja prireditev ob krajevnem prazniku krajevnih skupnosti Žirovnica. Spominski govor je imel Anton Zupan, predstavnik krajevnega odbora ZB NOV, ki je orisal trnjevo pot, ki so jo prehodili jugoslovanski narodi v revoluciji in boju za osvoboditev. Pri tem je poudaril tudi velike uspehe, ki smo jih dosegli v povojnem času, v času graditve samoupravnega socializma.

V pestrem kulturnem programu so nastopili recitatorji in pevci osnovne šole Žirovnica ter godba na pihala iz Lesc. Slovesnosti, na kateri so se spomnili 29 talcev, ki so jih na tem mestu 1. 7. 1942 ustrelili okupatorjevi policisti, se je udeležilo več sto prebivalcev, vod gasilcev in zbor članov lovške družine Stol. Le-ti so po končani slovesnosti položili cvetje k spominskim obeležjem pod Stolum. B.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA



V okviru praznovanja krajevnega praznika Žirovnice je bila ob spominskem obeležju ustreljenim talcem v Mostah žalna komemoracija

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V četrtek, 26. 6. so na 17. seji občinskega komiteja ZK razpravljali o nalogah komunistov v zvezi s predvidenimi ukrepi v gospodarstvu in o problematiki komunalne dejavnosti v občini. Sprejeli so tudi izhodišča za oceno družbeno političnih in samoupravnih razmer v občini za sejo občinske konference ZK.

Na 10. seji občinske konference ZK, ki bo v ponedeljek, 7. julija bodo obravnavali oceno družbeno političnih in samoupravnih razmer v občini, dopolnila statutarnega sklepa in govorili o tekočih zadevah. Izvolili bodo namestnika sekretarja konference in še enega člana komiteja.

Na 1. seji sveta ZK KS Bohinjska Bistrica v ponedeljek, 23. 6. je tekla beseda o problematiki in integracijskih ukrepih v kmetijstvu na področju Bohinja. Sprejeli so program dela sveta ZK za tekoče leto.

Na razširjeni seji sveta ZK KS Radovljica, na kateri so bili navzoči predsedniki KK SZDL, sveta in skupščine KS, študentov in mladih komunistov z območja Radovljice, so ocenili aktualna vprašanja odnosov med KS, družbenopolitičnimi organizacijami in občani. Govorili so tudi o uveljavljanju delegatskih odnosov, povezavi delegatov z bazo in o pripravi na načrtovanje srednjeročnega plana 1976—1980 v KS.

V ponedeljek, 30. 6. je zasedal tudi svet ZK krajevnih skupnosti Radovljica, na katerem so obravnavali poročilo razširjenega sestanka sveta s predstavniki KS, SZDL in mladine ter podprli izhodišča za jesenski razpis referenduma o samopriskevku za izgradnjo mrliske vežice in družbenega centra v Radovljici.

Koordinacijski odbor za ohranjanje tradicij NOB in organiziranje praznovanja pri OK SZDL je na zadnji seji obravnaval priprave za letošnji občinski praznik, ki bo 5. avgusta. Pripravili so predlog kulturnih in športnih prireditev.

V petek, 27. 6. se je sešla na 3. zasedanje skupščina KS Ljubno. Delegati so razpravljali in potrdili program srednjeročnega razvoja krajevnih skupnosti za obdobje 1976—1980, nato pa še program priprav za krajevni praznik Ljubnega, ki ga bodo hkrati posvetili tudi praznovanju 30-letnice osvoboditve.

Na 2. seji izvršnega odbora občinske zveze za telesno kulturo, 23. 6. so potrdili zaključni račun za preteklo leto in pri tem ugotovili precejšen napredek v financiranju dejavnosti zveze, ki bo letos občutno prizadeta spričo manj sredstev namenjenih za telesno kulturo. Ocenili so tudi delo odborov in komisij, sprejeli teze za nov tekmovalni sistem ter dopolnili pravilnik o nagrajevanju trenerjev.

Na razpis zveze prijateljev mladine Radovljica so učenci osnovnih šol pisali sestanek Moj kraj v svobodi. Za najuspešnejše spise, ki jih je ocenila posebna komisija, bodo avtorji dobili knjižne nagrade. Knjige prejmejo Bernarda Poljanec in Jana Repinc 6. razred osnovne šole Bohinjska Bistrica, Jože Peterman in Damjana Potočnik 5. razred osnovne šole Gorje, Anka Benedičič 6. razred in Marjan Vidic 7. razred osnovne šole Lesce, Tadeja Paul in Anica Šinkovec 7. razred osnovne šole Lipnica ter Alenka Kastelic 5. in Borut Kralj 8. razred osnovne šole Radovljica.

V tovarni Plamen Kropa so v šolskem letu 1975/76 razpisali dve štipendiji na strojni in dve na ekonomski fakulteti, po dve na tehnični srednji šoli metalurške in strojne smeri in eno na delovodski šoli strojne smeri ter dve na ekonomski srednji in upravno administrativni šoli ter neomejeno število prostih mest za vajence v tovarni.

Letno kopališče v Radovljici, ki ga upravlja krajevna skupnost, je navzlic dežju zabeležilo v juniju boljši obisk kot lani. Občutno, kar za 100 %, se je povečalo tudi število gostov v kampu. Letos je KS za pleskanje bazena in inventarja, za nove električne avtomatske naprave in obnovo strojne vložila okrog 50.000 din, iz lastnega dohodka kopališča.

Delavska univerza Radovljica je za izobraževalno leto 1975/76 razpisala vpis v 1. letnik triletnih tehničnih šol strojne stroke, srednje ekonomsko šolo, dveletno administrativno upravno šolo ter za 7. in 8. razred osnovne šole za odrasle. Čeprav je rok za prijave že mimo, bodo kandidate vpisovali tudi v naslednjih mesecih zaključno z avgustom.

Družbenopolitične organizacije in gasilsko društvo Srednja Dobrava pri Kropi so v nedeljo, 29. 6. popoldne organizirali praznovo ob 30-letnici osvoboditve, na kateri so tudi svečano izročili v uporabo gasilski avtomobil. Pokrovitelj proslave je bila zavarovalnica Sava, ki je sofinancirala nakup avtomobila.

Razen slovenskega kulturno športnega društva Bled v Essnu, ZRN, deluje slovensko društvo z imenom Bled tudi v daljni Avstraliji, v glavnem mestu Tasmanije v Hobartu. Predsednik društva Peter Slana in član odbora Pavle Tavovec, bosta med svojim bivanjem v Sloveniji, naslednji teden obiskala Bled in se dogovorila o možnostih za navezavo tesnejših stikov z matičnim kulturnim društvom na Bledu.

Koordinacijski odbor za izgradnjo vzgojno varstvenih in šolskih objektov pri SO Radovljica je na torkovi seji obravnaval poročila o gradnji osnovne šole v Begunjah, telovadnic pri osnovnih šolah Bled, Boh. Bistrica, Lesce in Radovljica in o gradnji vrtca v Radovljici. Potrdili so finančni načrt sklada za gradnjo šol ter finančno poročilo o zbiranju in porabi sredstev tega sklada v preteklem letu.

Na 4. seji izvršnega odbora občinske zdravstvene skupnosti je tekla beseda o poteku razprav in pripombah na osnutke samoupravnih aktov in statuta skupnosti ter o problematiki zobozdravstvene službe v občini, s posebnim ozirom na izvajanje zakona o prepovedi črne in zasebne prakse. Sprejeli so tudi program varčevanja v združenem zdravstvenem domu Jesenice.

Izvršni odbor kulturne skupnosti je na 4. seji v petek, 27. 6. izrekel vrsto pripomb na osnutek republiškega osnutka srednjeročnega programa razvoja kulture v SRS in sprejel stališča za občinski srednjeročni načrt kulture za obdobje 1976—1980. Razpravljali so o številnih zahtevkih o financiranju kulturnih akcij, ki pa jih spričo pomanjkanja sredstev niso mogli ugodno rešiti. Skenili so, da se v programu kulturne akcije vključijo tudi prireditve za delavce iz drugih republik.

Med največje kulturne dogodke zadnjih let v radovljiški občini sodi brez dvoma izredno uspešno gostovanje Slovenske filharmonije prejšnji petek v festivalni dvorani na Bledu. Simfonični koncert z deli Kozine, Čajkovskega in Dvořaka, ki je bil na najvišji umetniški ravni, je poslušalo nad 300 članov delovnih kolektivov in precej blejskih gostov, ki so navdušeno pozdravili izvajalce.

UVELJAVITI IN FUNKCIONALNO USPOSOBITI OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Delegati občinskih zdravstvenih skupnosti zbora uporabnikov in izvajalcev v skupščini Zdravstvene skupnosti Slovenije, smo na skupni seji, 25. junija poleg poročila o delu izvršnega odbora, obravnavali in sklepali tudi o predlogih, ki jih je pripravil izvršni odbor skupščine in sicer o:

- samoupravnem sporazumu o ustanovitvi Zdravstvene skupnosti Slovenije;
- poročilu o družbenem dogovarjanju, o programih in porabi na področju zdravstvenega varstva;
- izhodiščih za sklenitev samoupravnih sporazumov z organizacijami združenega dela zdravstvene dejavnosti in o izvajanju ter financiranju zdravstvenega varstva v letu 1975;
- samoupravnem sporazumu o izplačevanju nadomestila osebnega dohodka v podaljšanem porodniškem dopustu;
- razdelitvi preostalih solidarnostnih sredstev za razvoj zdravstvene službe na manj razvitih območjih iz leta 1974;
- zaključnem računu zveze skupnosti zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja SR Slovenije za leto 1974, ter finančnem načrtu za leto 1975;
- družbenem dogovoru o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov delegatom in voljenim ali imenovanim funkcionarjem.

Zaradi preobsežnega gradiva za posamezne točke dnevnega reda omenjam le nekatere pomembne sklepe in ugotovitve:

1. Delegati skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije smo sprejeli sklep, da javna razprava o predlaganih samoupravnih sporazumih in statutih uraja do 30. septembra 1975.
2. Občinske zdravstvene skupnosti naj na podlagi tega sklepa na svojih sejah sprejmejo statutarni sklep, da se od 27. 6. 1975 začasno uporabljajo dosedanje določbe statuta in drugih splošnih aktov časne skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva v posamezni regiji in SR Slovenije, vendar najdalj do 31. oktobra 1975, v kolikor niso v nasprotju z ustavo SR Slovenije in zakoni ter samoupravnim sporazumom o ustanovitvi občinske, regionalne in zdravstvene skupnosti Slovenije.

3. Skupščina zdravstvene skupnosti Slovenije bo najkasneje do 24. junija 1975 na 3. seji obeh zborov razpravljala o stališčih, mnenju in pripombah iz prvega kroga javne razprave po predlaganih osnutkih samoupravnih sporazumov in statutih s področja zdravstvenega varstva.
4. Temeljnimi in drugim organizacijam združenega dela v SR Sloveniji se preko sredstev javnega obveščanja pojasni nujno izvajanje tolaženja za izvajanje 4. odstavka 7. člena družbenega dogovora, ki ga je objavil republiški koordinacijski odbor za spremljanje izvajanja družbenega dogovora.

5. Delegati skupščine zdravstvene skupnosti Slovenije smo soglašali s poročilom in oceno predlogov k sklepom v zvezi družbenega dogovarjanja na področju zdravstvenega varstva za leto 1975–1976, in sicer:
 - pomemben dosežek letošnjega družbenega dogovarjanja je, da smo zastavili in po mnenju delegatov tudi za krajše obdobje ustavili razmerja udeležbe posameznih družbenih dejavnosti na tistem delu družbenega proizvoda, ki je namenjen skupni porabi,

- na področju zdravstva je pozitivna ugotovitev, da je združevanje sredstev v skupne namene v letošnjem družbenem dogovarjanju dobilo značaj stalnega in v sistem vgrajenega mehanizma,
- enotne prispevne stopnje in predvideno solidarnostno prelivanje sredstev daje vzgon prizadevanjem in objektivni potrebi za integralno obravnavanje zdravstvenega varstva tako v občini, regiji in na celotnem območju Slovenije,
- integracije znotraj zdravstvene dejavnosti po letu 1967 dajejo v celoti zelo pozitivne rezultate, vendar ob tem ne smemo spregledati, da smo hkrati v precejšnji meri in to predvsem osnovno zdravstveno varstvo odtegnili vplivu in odločanju delovnih ljudi v krajevni skupnosti in občini,
- sodimo, da je osnovni pogoj, ki bo moral biti izpolnjen za solidarnostno prelivanje sredstev, doseči takšno stopnjo integralnega obravnavanja potreb po zdravstvenem varstvu, da na eni strani ne bo prihajalo do dupliranja kapacitet in na drugi strani spodbujala zdravstveno dejavnost, da se znotraj organizacij svojega združenega dela tudi horizontalno povezuje na ravni občinskih zdravstvenih skupnosti in enot občinskih zdravstvenih skupnosti,

- izvedba te naloge je pogojena z afirmacijo in funkcionalno usposobitvijo občinskih zdravstvenih skupnosti, ki so sedaj v praksi vendarle metode dela regionalnih zdravstvenih skupnosti, za katerimi stoji dolgoletna tradicija, krepak strokovni aparat in ne nazadnje tudi inercija akutarskih pojmovanj in prizadevanj! (stran 27 poročila, iz katerega je citirana ugotovitev),
- družbeni dogovor za leto 1976 mora temeljiti na srednjeročnem programu posamezne samoupravne interesne skupnosti in seveda kritični samoupravni verifikaciji tega programa, na upoštevanju letošnjih dosežkov in slabosti, predvsem na sprotni oceni uresničevanja družbenega dogovora za leto 1975.

Razprava o enotnih izhodiščih za sklepanje samoupravnih sporazumov o izvajanju menjave dela v zdravstvu je trajala skoraj polne tri ure. Kot so v razpravi poudarili delegati, med njimi tudi Dolfka Boštjančič, da predlagana stališča ne prihajajo iz baze in da je pri predlogu o izhodiščih za sklepanje sporazumov ali pogodb za izvajanje menjave dela med organizacijami združenega dela, ki izvajajo zdravstveno varstvo, prevladovala preozko postavljena odločitev, zasnovana samo na nivoju regije, mimo občinskih zdravstvenih skupnosti.

Ali naj se prizna 23- ali 15-odstotno povečanje osebnega dohodka na pogojno nekvalificiranega delavca, je bilo sklenjeno, da se v prvem polletju 1975 zvišajo osebni dohodki za 15 odstotkov, po polletnih bilancah pa se ponovno pregleda stanje in glede na ugotovljena gibanja v drugem polletju nadoknadi manjkajoče. Pri tem bodo morale organizacije združenega dela v zdravstvu poravnati pretekle razlike, seveda bodo manj povečali OD tam, kjer so lani presegli povprečja, bolj pa tam, kjer OD zaostaja. Le tako bomo končno prišli do enakih startnih osnov v delitvi osebnega dohodka.

Pri takih stališčih smo delegati izhajali iz poročila regij glede 23-odstotnega povečanja osebnega dohodka na pogojno nekvalificiranega delavca in iz pokazateljev, ki jih je posredoval republiški komite za tržišče ter komite za zdravstvo. Zaradi pomembnosti jih v celoti navajamo:

POVPREČNI MESEČNI BRUTO IZPLAČANI OSEBNI DOHODEK — din na:

SKUPINA	zaposlenega I–III			pogojno nekvalificirani I–III		
	1974	1975	indeks	1974	1975	indeks
Skupaj	3.908	4.393	112	2.190	2.420	110
gospodarstvo	3.812	4.290	113	2.233	2.484	111
družbene dejavnosti	4.419	4.902	111	2.018	2.174	108
zdrav. domovi	4.699	5.434	116	2.018	2.356	116
bol. zdrav. varstvo	4.086	4.499	110	2.005	2.152	107
zavodi za zdrav. varstvo	4.966	5.497	111	2.138	2.318	108
narav. zdrav.	3.563	3.874	109	2.282	2.486	109
lekarne	4.956	5.830	118	2.205	2.582	117

Resolucija o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1975 predvideva: realni osebni dohodki na zaposlenega se bodo v poprečju povečali za okoli en odstotek. Ob predpostavki, da bo splošna raven cen in življenjskih stroškov višja za okoli 23 odstotkov, bi se torej osebni dohodki brez novih zaposlitev povečali za 24 odstotkov na zaposlenega. Poročilo o gibanju cen in življenjskih stroškov za prvo tromesečje 1975 (republiški komite za tržišče

in cene) ugotavlja naslednje gibanje: indeks cen življenjskih stroškov za I. tromesečje 1975 v SRS se giblje v primerjavi marec–december med 100,0 in 111,6, porast življenjskih stroškov po snovnih skupinah stroškov v marcu 1975, v primerjavi z decembrom 1974, je bil za 5,2 odstotka večji. Ocena gibanja cen življenjskih stroškov za prvo polletje 1975 — primerjava junij 1975 z decembrom 1974, se giblje med 115 in 116 odstotki.

Jože Frece, delegat



Dela znotraj hale nove hladne valjarne

GASILCI ŽELEZARNE NA DVODNEVNEM IZLETU

Poklicni in prostovoljni gasilci in reševalci Železarne smo imeli izlet skoraj na 900 km dolgi progi po Sloveniji in Hrvaškem Primorju. Čeprav nam vreme ni bilo preveč naklonjeno, smo se v jutranjih urah odpeljali preko Ljubljane, Novega mesta, Brežic, Karlova do Plitvic. Tam smo si ogledali zanimiva pretakajoča jezera iz enega v drugega, čez večje kamnite gmote v obliki slapov. V nadaljevanju vožnje smo globoko pod nami zagledali morje. Po zelo strmi in vijugasti cesti, kjer smo na levi strani videli pogorje Velebita, smo se spustili v Senj. Od tu smo nadaljevali pot do počitniškega doma jeseniških železarjev v Crikvenici, koder smo imeli zagotovljeno oskrbo. Zvečer smo imeli prost ogled Reke, ki je v nočnih urah še posebno lepa zaradi raznobarvne razsvetljave.

Drugi dan smo se srečali z reškimi gasilci. Sprejeli so nas zelo lepo. Z njimi je tekla beseda o njihovem delu in problemih ter financiranju. Poudariti moram, da je njihov delo

krog mnogo obširnejši in da imajo zagotovljena sredstva za tehnično izpopolnjevanje gasilskih naprav. Povedali so nam tudi, da imajo njihovi gasilci, razen nekaterih, kot so vratarji, avtomehaniki in podobno, urejen beneficirani staž, kar je zaenkrat za naše gasilce še nereseno. Po razgovoru so nam razkazali njihov nov, moderno zgrajen gasilski dom, katerega lokacija je na takem mestu, da so iz njega tri glavna izhodišča v mesto v slučaju požara, vstevši tudi pristanišče in ladjedelnico ter seveda njihovo opremljenost. Čeprav nam vreme ni bilo naklonjeno, smo bili z izletom zadovoljni, saj smo videli veliko. Za lep dvodnevni izlet se moramo zahvaliti organizatorju — poklicni gasilski reševalni četi železarne Jesenice, upravniku našega počitniškega doma v Crikvenici za dobro prehrano in šoferju avtobusa Kompaša iz Ljubljane, ki nas je po dolgi vožnji varno pripeljal na Jesenice.

Jože Mravljec

DELAVEC KOT USTVARJALEC KAKOVOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

itd. Za poživitev teh sestankov pa bi lahko delovne skupine, katerih delavci sodelujejo in to vsak posameznik s kvalitetnim delom v celotnem procesu, realizirali minulo delo. Na sestankih delovnih skupin bi lahko analizirali napake proizvodov oziroma svojega dela in se spuščali tudi v organizacijske in tehnološke detaille in iskati pri tem motive, kako bi se tem napakam v bodoče izognili. Na tako pripravljenih sestankih delovnih skupin bi se izmenjale izkušnje, porajale bi se nove inspiracije kot spodbuda za kreativno razmišljanje. Tako bi delavec postal soavtor vsake izboljšave, vsega novega in s tem hkrati tudi boljše kakovosti. Ob ugotavljanju doseženih rezultatov pa bi bila delovna skupina tudi predlagatelj delavcev, ki dosegajo najvišjo kakovost dela, da se moralno ali materialno motivirajo.

Če izhajamo iz tega, da je delavec osnovni nosilec vsega dogajanja v Železarni, od kreiranja preko realizacije in eksploatacije ter tudi regulacije v celotnem procesu, potem mora biti za doseganje zaželenih rezultatov tudi primerno nagrajen. Ta kompleksna vloga delavca pri uresničevanju kakovosti pa mora priti do izraza predvsem v novih organizacijskih oblikah dela v TOZD in DS SS. Nova vrednost kakovosti v socialistični samoupravni družbi izhaja iz kakovosti samoupravno organiziranega združenega dela. To novo vrednost kakovosti pa bo potrebno v novih odnosih ob ustrezni materialni bazi, analizi in delitvi po uspehih dela, izoblikovati tudi na področju kakovosti, tako pri posamezniku v TOZD in DS SS kakor v celotni Železarni, kar je nujen pogoj za hitrejši razvoj. To pa pomeni aktiviranje vseh dejavnikov kakovosti za čim bolj učinkovito gospodarjenje, ustvarjanje čim višjega dohodka, pa tudi za zadovoljevanje vsakega posameznega delavca. Železarne v pogledu vrednotenja dela že uvaja merilo delovne uspešnosti v sistemu nagrajevanja. V merilih delovne uspešnosti je zajet tudi kazalec kakovosti, katerega ciljno funkcijo naj bi bilo ovrednotiti vsakega posameznega delavca za opravljanje kakovostnega dela.

Vendar pa skrb za kakovost ne sme biti zreducirana oziroma zaprta

v ozke okvire. Zato bo potrebno ustvariti takšno atmosfero in takšne pogoje v Železarni, da bo prva skrb kakovost kot nekaj posebnega ločenega od ostalega, vendar pa pomembna komponenta družbene produktivnosti, vgrajeno v združeno delo. Na kakovost bo potrebno gledati kot na neko relativno kategorijo, ker je v osnovi rezultat primerjanja proizvodov in njihove sposobnosti. V svojem povratnem učinku na proizvodnjo pa kakovost pomeni tudi vrednotenje oziroma inženiranje koristnosti družbenega dela. Prvi pogoj za vse to pa so ustrezno usposobljeni in informirani delavci. Kajti znano je, da nepopolno podučeni in nepravilno vlagani. Nepopolno izobraževanje pa lahko dovede tudi do okvar in lomov na delovnih sredstvih in predmetih dela, s tem pa se še bolj povečajo stroški in izgube.

Ne smemo zanemariti tudi dejstva, da pri nepopolnem oziroma pomanjkljivem izobraževanju in informiranju vlada nezadovoljstvo med delavci in vodilnim osebjem. Slabosti se iščejo v organizaciji dela in v drugih razlogih, napake pa so le v nepravilni vzgoji in planiranju kadrov, posebno še na področju kakovosti. Na splošno prevladuje mnenje, da se delavci sami vzgajajo za kakovost in da postanejo zanesljivi s časom in z delom. Pri nas v Železarni se vprašanje kakovosti presoja precej podcenjevalno ali pa vsaj zanemarljivo. To pa predvsem zaradi tega, ker vso pozornost posvečajo vodilni predvsem količini, ker je situacija na tržišču taka, da vsak kupi, ne da bi se oziral na kakovost. Vendar pa bo potrebno misliti na prihodnost in vložiti vse napore za boljše gospodarjenje in večjo produktivnost predvsem v višjo in enakovrednejšo kakovost dela. Zavzemati se bo potrebno za to, da bo kakovost prišla na prvo mesto vsakega zaposlenega, kakor tudi v stališča vodstva podjetja. Delo in napake bo potrebno zaupati kakovosti in zanesljivosti delovanja tehnike, s katero bo mogoče dosegati potrebni sistem dela in s tem doseči cilj uveljaviti se v družbi najboljših in ne najpejših.

Hafner

Z OSNOVNIM INVENTARJEM BOMO V BODOČE BOLJE GOSPODARILI

Zaradi boljše urejenega gospodarjenja z osnovnim inventarjem, je odbor za splošne zadeve in informacije, 10. junija obravnaval in z dopolnitvami sprejel organizacijski predpis o gospodarjenju z osnovnim inventarjem.

V njem je najprej povedano, da so osnovni inventar tista osnovna sredstva Železarne (TOZD), ki služijo dejavnosti, se lahko prenašajo in pri uporabi ne menjajo svoje oblike, ampak ob uporabi del svoje vrednosti prenašajo na predmete dela.

V predpisu so navedene konkretne zadolžitve in naloge v zvezi s planiranjem, naročanjem, prevzemom, prenosom, vodenje evidence, prodajo, prenosom in likvidacijo osnovnega inventarja. V zvezi s planiranjem je navedeno, da bodo morali v obratih in sektorjih zadolženi za to, vsako leto najkasneje do 15. 9. nakazati potrebo po osnovnem inventarju. Po opravljenem usklajevalnem postopku, se bo predlog vključil v predlog gospodarskega načrta, o katerem vsako leto decembra razpravljajo samoupravni organi. Pri tem bodo v bodoče določili tudi potrebo in možno višino sredstev, ki bo za prihodnje leto na razpolago za nabavo osnovnega inventarja. Na osnovi odobrenih sredstev bo naročilni predlog izstavil oddelek splošne administracije, v rokih, ki jih bo določil sekretar Železarne. Po pristopu nabavljenega osnovnega inventarja se bosta morala prevzem in razmestitev osnovnega inventarja opraviti po določbah tega predpisa. V primerjavi s sedanjim postopkom je novo to, da bo moral pri prevzemu sodelovati tudi delavec obrata ali sektorja za katerega je bil osnovni inventar naročen in kamor je namenjen. Delavci, ki bodo sodelovali pri prevzemu bodo določili obratovodje in direktorji sektorjev.

V predpisu je povsem novo to, da bodo uporabniki osnovnega inventarja zadolženi za čuvanje in pravilno koriščenje osnovnega inventarja. To bo urejeno na ta način, da bo v vsakem prostoru ves osnovni inventar popisani na posebnem evidenčnem listu, katerega bodo morali podpisati ekonomski oddelki splošne administracije, delavci, ki je v obratu ali sektorju odgovoren za prevzem in delavec, ki bo zadolžen za čuvanje in stanje osnovnega inventarja v prostoru. Vse spremembe o stanju os-

novnega inventarja se bodo morale na tem evidenčnem listu, ki bo visel v prostoru, en izvod pa bo pri ekonomu, sproti komisijsko evidentirati. Razen navedenega so v tem predpisu tudi postopki za oštevilčenje, knjiženje, odpis in popravilo osnovnega inventarja.

Ta predpis bodo v kratkem v več izvodih prejeli vsi obrati in vsi sektorji. Za izvedbo vsega kar določa predpis, so zadolženi vsi direktorji in obratovodje ter oddelek splošne administracije sekretariata Železarne.

B.

Železarski globus

SIRIJA

V mestu Hama v severni Siriji, bodo pričeli z gradnjo nove železarne. Investicijski stroški bodo znašali 48 milj. dolarjev. Letna proizvodna zmogljivost nove železarne bo 120.000 ton surovega jekla. Železarno bosta skupno gradili dve podjetji iz Zvezne republike Nemčije: Brown Boveri in Contiuho Caro.

FILIPINI

V kraju Pasig, River, v bližini glavnega mesta Filipinov Manile, bodo pričeli z gradnjo nove železarne za proizvodnjo specialnih jekel. Železarno bosta skupno gradili ameriška železarska družba Armco International in domača družba Masteel Corp. Investicijski stroški bodo znašali 12. milj. dolarjev.

INDONEZIJA

Ameriška družba Swindell–Dressler in zahodnonemški Ferrostaal bosta skupno gradili nov obrat za proizvodnjo peletov. Njegova letna proizvodna zmogljivost bo dva milij. ton peletov. Pelete bodo pretežno uporabljali kot vložek za električne obločne peči železarne Krakatau Steel.

KDO JE ODGOVOREN?

V današnjem tempu in načinu življenja smo več ali manj zavzeti s svojimi lastnimi problemi. Vse ostalo pa, kar se nas ne tiče, odriavamo od sebe rekoč: »to ni naš problem«, čeprav zadeva sicer tudi nas, vendar ne neposredno. Lahko bi se reklo, da velja to tako v privatnem, kot tudi družbenem svetu.

Toda, kje so meje te nezainteresiranosti, te ravnodušnosti, neke vrste »boleznice« sodobnega sveta, se verjetno sprašuje marsikdo od občanov zadnje mesece, ko se izogiba mlakužam ali pa zaidevanje na delu kolezarske obvozne poti od P-marketa do Viatorja. Tu namreč že nekaj mesecev tik pod cesto pušča vodovodna cev. Voda poplavlja del ceste, ki je ena od mestnih prometnih žil. Temu delu se ne morejo izogniti tisti, ki se vsak dan vozijo s kolesi v službo in iz nje. Tod drvi otroci s svojimi kolesi. Tudi avtomobili so tod redni neavbljeni gostje. Da ne govorimo o pešcih, ki jih vsak dan v precejšnjem številu vodi pot mimo. Kajti na kratki relaciji so tu skoncentrirana podjetja Viator, Tapetništvo, Vrtnarstvo, Avtomehanik, P-market itd. Skratka vsi, ki hodimo tod se sprašujemo, kdo je za to odgovoren? Se najbolj pa tisti, neposredno prizadeti, ki jim voda vdira v stanovanje z majhnimi otroki, ki jim poplavlja vrtove in onemogoča delo in tisti, ki jim povzroča nevšečnosti na tak ali drugačen način.

In vprašajmo se še vsi ostali, ki smo posredno prizadeti, ko nam odteka vsak dan okrog 20. kub. metrov

pitne vode tako rekoč v nič in slabi omrežni tlak.

In še nekaj podrobnosti: Očitno je, da se odgovorni za to škandalozno početje izgovarjajo drug na drugega. Problem je namreč poznan podjetju Vodovod, ki ima od stanovanjskega podjetja že dalj časa naročilnico za popravilo. Odgovorni za to področje pri Vodovodu pravi, da nima nikogar, ki bi napravil izkop. Pri komunalnem podjetju pravijo, da je za izkop najprej potrebno zapreti vodo, za kar naj bi poskrbeli instalaterji vodovoda. Le-ti pa se zopet izgovarjajo, da imajo v okviru napravo za odkrivanje lokacije ventilov. Na občini je nekdo od odgovornih izjavil, da bo področje v bližnji bodočnosti podrt. Očitki letijo tudi na to, da je ta del vodovodne instalacije privatna stvar. Uporabniki privatne stanovanjske hiše (lastnica je že dolgo vrsto let v inozemstvu) izjavljajo, da je okvara nastala zaradi preobremenjenosti cestišča.

Skratka »začarani krog«. In mislim, da po vsem tem lahko zaključimo, da je tu meja, ko bo moral nekdo pokazati nase. Do takrat pa se sprašujemo: kdo je za to odgovoren?

NOVA POTA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V JESENIŠKI OBČINI

INTENZIVNE PRIPRAVE ZA IZVAJANJE PROJEKTA CELODNEVNE OSNOVNE ŠOLE

Kako pomemben je za našo družbo projekt celodnevne osnovne šole, priča dejstvo, da po vsej Sloveniji pri občinskih konferencah SZDL hitijo z ustanavljanjem koordinacijskih odborov za hitrejšo realizacijo celodnevne osnovne šole (COŠ).

Tudi na Jesenicah je bila 11. junija v prostorih družbenopolitičnih organizacij konstituantna seja koordinacijskega odbora. Kakšen je namen tega odbora? To bo kolektivno telo, ki bo skupno prevzemalo odgovornost, da bo projekt COŠ čimprej realiziran za vse osnovne šole v občini. Naloge tega odbora so, da kar najbolj koordinira, usklajuje in usmerja prizadevanja prav vseh družbenopolitičnih dejavnikov, ki so zainteresirani in odgovorni za modernizacijo vzgojnoizobraževalni proces.

Zaradi pomembnosti nalog je odbor sestavljen iz delegatov vseh družbenopolitičnih organizacij, interesnih skupnosti, ki so odgovorne in poklicane da sodelujejo pri popolnejšem oblikovanju mladega človeka.

Delegati so izvolili tudi predsednika in sekretarja tega odbora. Predsedniško dolžnost je prevzel predsednik skupščine Slavko Osredkar, za sekretarja pa je bil imenovan Anton Dežman, pedagog na vzgojno izobraževalnem zavodu Jesenice.

Na svoji drugi seji, 30. junija so delegati obravnavali in potrdili akcijski program prehoda na COŠ. Program obvezuje posamezne organizacije, da aktivno in akcijsko pristopijo k uresničevanju novih idej.

Nobena novost ni več, da bo z novim šolskim letom osnovna šola Žirovnica pričela z novim načinom dela. Zaradi zahtevnosti take orga-

nizacije je bil tudi pri krajevni konferenci SZDL v Žirovnici formiran koordinacijski odbor, ki bo intenzivno sodeloval v pripravah na COŠ. Ker je časa malo, bo potrebno res intenzivno priskočiti šolskemu kolektivu na pomoč. Tako so sklenili, da bodo koordinacijski odbor sestavljali predstavniki vseh organizacij in društev, ki delujejo v Žirovnici, skupno 23 članov. Za predsednika je bil imenovan Janko Svetina, za sekretarja pa Milan Mežnarc. Pripravi smo, da bomo tako organizirani v občini in posameznih krajih sposobni ustrezno realizirati projekt COŠ.

Kako daleč smo s pripravami v Žirovnici?

Učiteljski kolektiv je že sprejel sklep, da s prvim septembrom preidejo na COŠ. Čaka pa jih težka naloga, pripraviti morajo ustrezne vsebinske spremembe, ustrezne programe za samostojno učenje in interesne dejavnosti, skratka prekiniti bodo morali s tradicijo in pričeti z uvajanjem novejših in bolj aktivnih metod.

Koordinacijski odbor pa čaka zahtevno delo. Potrebno bo speljati začetno adaptacijo do konca, pristopiti k urejanju okolice in igrišča ter za to dobiti razne nove oblike dodatnega financiranja.

Dela je dovolj in to odgovornega, vendar šola bo v ponos in korist vsem krajanom Žirovnice.

d.t.

DVA OKTETA DPD SVOBODE ŽIROVNICA – BREZNICA V ŠENTJERNEJU

V nedeljo, 29. junija je bilo tradicionalno IV. srečanje slovenskih oktetov v Šentjerneju. Tega srečanja se je udeležil že drugič moški oktet DPD Svoboda Žirovnica – Breznica pod vodstvom Marjana Jemca. Prvič pa se je predstavil na novo organiziran ženski oktet istega društva, ki ga vodi Metka Rutar.

Ženski oktet je bil ustanovljen približno pred dvema mesecema. Pobudnica za ustanovitev tega okteta je bila Francka Legatova iz Zabreznice, oktet pa deluje kot pevska sekcija DPD Svoboda Žirovnica – Breznica. Pod tem naslovom so tudi nastopile v Šentjerneju. Vseh osem pevk pa istočasno poje v ženskem pevskem zboru Jesenice.

Prvič so nastopile 27. junija na slavnostni seji KS Žirovnica ob praznovanju krajevnega praznika in so morale ob splošnem odobravanju poslušalcev ponavljati pesmi. Pripravi smo, da bo ta oktet dosegel še lepe uspehe, zato pa mu bo potrebna moralna in finančna pomoč kulturnih dejavnikov.

Se nekaj besed o srečanju oktetov. Pokrovitelj in glavni govornik na srečanju oktetov je bil Bogdan Osolnik, ki je med drugim dejal, da v socialističnem samoupravljanju ustvarjamo pogoje, da bo delovni človek postal ne le koristnik kulturnih pridobitev, ampak tudi odločilni dejavnik kulturne politike.

Za tem se je zvrstilo pred več kot 3.000 poslušalci 31 oktetov. Za zaključek pa so vsi oktet skupno z godbo na pihala pod vodstvom dirigenta in skladatelja Rada Simonitija zapeli še: Pesem o Titu, Komandant Stane in Internacionalo. Ob zaključku je Bogdan Osolnik čestital ženskemu oktetu in dejal, da so s svojim nastopom popestrili manifestacijo v Šentjerneju.

-rr

SPOMNILI SE BODO PADLIH KURIRJEV

V organizaciji krajevnega odbora ZB NOV Dovje – Mojstrana bo v nedeljo, 6. julija, na Seduči nad Dovjem svečanost v spomin na padle kurirje na kurirski postaji GT-19. Na mestu, kjer je sedaj urejeno spominsko obeležje, so Nemci 5. avgusta 1944 nepričakovano napadli kurirsko postajo in ubili šest kurirjev. Spominska svečanost se bo ob obeležju začela ob 10. uri. Po govoru bodo kulturni program izvedli pevski zbor, učenci osnovne šole Mojstrana, pripadniki JLA s karavle Belca pa bodo izstrelili častno salvo. Odhod občanov na Seduči bo zjutraj ob sedmi uri iz Mojstrane. V slučaju slabega vremena bo svečanost v nedeljo 12. julija.

J.

NA DAN BORCA NASVIDENJE V BEGUNJAH

Največja letošnja prireditev v počastitev 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom na Gorenjskem, bo velika proslava in zborovanje v Begunjah. Kot smo že poročali se bodo slovesnosti pričele že v četrtek, 3. julija ob 20. uri na prireditvenem prostoru v Begunjah s koncertom ansambla bratov Avsenik in taborniškimi večerom. Mladina bo po okoliških hribih zakurila kresove, na grobovih talcev pa bodo zagorele svečke.

Na praznik, 4. julija se bodo začeli zbirati na prostoru med avtobusno postajo v Begunjah in Poljčami ob 8.30 preživelci borci kokrškega in jeseniške bohinjskega odreda, pripadniki teritorialnih enot in prostovoljci teh enot, medtem ko bo zbiralnice ob istem času za gasilce, člane športnih organizacij in društev na prostoru pred tovarno Elan. Po 9. uri se bodo vse enote, organizacije in društva ter preživelci borci s prapori in godbami na pihala v slavnostni povorki podali na prireditveni prostor v Krpin.

Ob 10. uri se prične osrednja slovesnost z velikim zborovanjem in bogatim kulturnim programom. Slavnostni govornik bo Martin Košir. Sodelujejo pihalni orkester JLA iz Ljubljane, godba na pihala Jeseniških železarjev, iz Gorij in iz Lesc, združeni pevski zbori občine Radovljica, recitatorska skupina DU Radovljica, harmonikarski orkester glasbene šole Radovljice, ansambel bratov Avsenik. Računajo, da bo v programu sodelovalo okoli 200 nastopajočih. Pred začetkom prireditve bodo z letal odskočili padalci alpskega letalskega centra Lesce. Po proslavi bo tovariško srečanje in ples. Igral bo ansambel Gorenjci iz Radovljice. Za udeležence bo poskrbljeno z jedajo in pijačo. Vsakdo si bo lahko nabavil posebno značko, na voljo pa bo tudi posebna brošura, ki jo je pripravil odbor založil za to priložnost.

Naslednji večer, v soboto, 5. julija ob 20. uri bo v organizaciji občinske konference ZSMS Radovljica in garnizije JLA Bohinjska Bela svečana akademija z naslovom »30 let v svobodi«. V bogatem kulturnem programu, ki ga režira Božo Šprajc, bodo nastopili mladinski ženski pevski zbor radovljiške občine, Slovenski študentovski oktet, ansambel garnizije JLA Škofja Loka, recitatorji ZSMS in JLA Bohinjska Bela ter prvak SNG Ladko Korošec.

V nedeljo zvečer, 6. julija ob 20.30, bodo člani dramske sekcije DPD Svoboda Podnart uprizorili partizansko dramo VIDASTAŠA, ki jo je za to priložnost režiral Ivan Eržen. Vse tri dni v času proslave bodo v Begunjah taborniki, mladi prostovoljci teritorialnih enot in brigadirji.

Prizadevni Begunčani in njihove krajevne organizacije bodo poskrbeli za čim lepši izgled kraja in za dobro počutje obiskovalcev. Pripravljali bodo in vse gorenjske družbenopolitične organizacije pozivajo vse nekdanje zapornike begunske jetnišnice, njihove sivoce, borce partizanskih enot, aktivitov OF in internirance ter vse občane, da se prireditev, zlasti pa velikega zborovanja na osrednji proslavi, 4. julija, udeležijo v čim večjem številu.

Iz jeseniške občine bodo na zborovanje vozili posebni avtobusi:

- Odhodi avtobusov bodo:
1. Kranjska gora – Begunje ob 8. uri iz Kranjske gore;
 2. Jesenice – Begunje ob 8.30 izpred bolnice Jesenice;
 3. Žirovnica – Begunje ob 8.45 s križišča v Žirovnici;
- Iz Begunj se bodo avtobusi vračali ob 15., 16. in 17. uri. Avtobusi bodo ustavljali na vseh medkrajevnih avtobusnih postajah od Kranjske gore do Rodin.
- Cena prevoza v eno smer bo:
- Kranjska gora do vključno Dovje – Begunje 10,00 dinarjev,
 - Hrušica do vključno Potoki – Begunje 6,00 dinarjev,
 - Žirovnica – Begunje 4,00 dinarjev.
- Družbenopolitične organizacije občine Jesenice vabijo vse nekdanje zapornike, internirance, aktivne borce NOB, aktiviste in druge delovne ljudi in občane Jesenic, da se zborovanja 4. julija v Begunjah udeležijo.

NAŠ LETOŠNJI PRVI IZLET

Člani društva invalidov Jesenice smo se letos odpravili na dvodnevni izlet v Novigrad.

Pot nas je vodila z Jesenic preko Brnika, kjer smo si ogledali letališče, v arboretum Volčji potok, kjer smo med daljšim postankom videli razno cvetje v razcvetu in eksotična drevesa. V počasni vožnji skozi Ljubljano smo videli pred mesecem odkrita dva spomenika, Francu Rozmanu – Stanetu in spomenik revolucije. Mimogrede smo bili v Postojni in Lipici. Tu smo si ogledali kobilarno, žal pa nam je bilo, ker nismo mogli videti tudi programa dresiranih konj, ker tega ob sobotah ne dajejo.

Krajsja postanka smo imeli še v Kopru in Piranu. V poznih popoldanskih urah smo prišli v Novigrad in dalje v tabor DPM Jesenice. Po namestitvi nas je čakala okusna večerja. Večer je v prijetnem ozračju, kjer ni manjkalo petja, glasbe, pa tudi prijetnih šal, prehitro minil. Naslednji dan smo se razkropili po obali, še ne ravno pretoplega morja, kjer smo se izpostavljali sončnim žarkom, ki so nekatere kar precej ožgali. Najpogumnejši so se tudi kopali.

Kaj hitro je minilo dopoldne in že nas je čakalo kosilo. Še nekaj kratkih uric in že smo morali zasesti

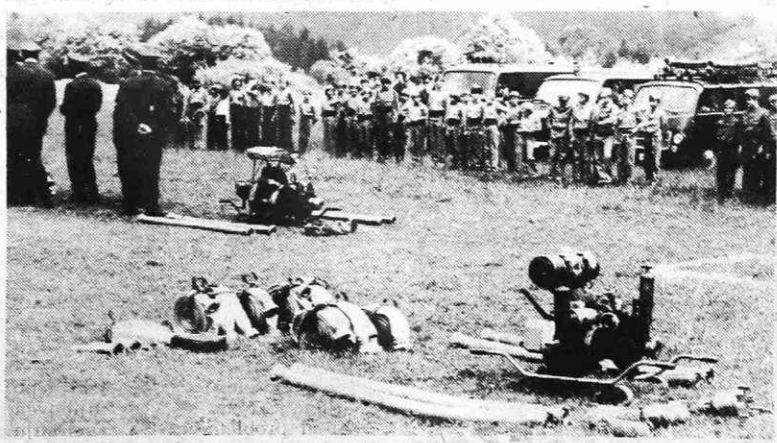
svoje sedeže v avtobusu in se odpraviti proti naši Gorenjski.

Že v začetku potovanja nas je predsednica društva, tovarišica Potočnikova seznanila s preteklim delom organizacije. Omenila je tudi akademijo v počastitev OF, praznika dela in dneva zmage, ki jo je društvo priredilo na Javorniku. Ob tej priliki je bila poslana predsedniku republike tovarišu Titu pozdravna brzojavka z najboljšimi željami za njegov 83. rojstni dan. Prijetno pa nas je presenetilo, ko se nam je tovariš Tito osebno pismeno zahvalil in nam zaželel še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Temu potom se želimo zahvaliti DPM Jesenice, ki nam je omogočilo prenočišče in prehrano v svojem taboru v Pineti. Posebno pa se zahvaljujemo predsednici, tov. Potočnikovi, ki je bila vodja izleta, za njeno potrpežljivost in skrb za izvedbo letnega.

Vsi srečni in zadovoljni smo se v poznih večernih urah vrnili na svoje domove. Želimo pa si, da bi imeli več takih izletov, kajti na izletih se invalidi med seboj spoznavamo, pogovarjamo o problemih, ki nas teže in utrujajo naše tovarstvo.

Udeleženci



Del udeležencev tekmovanja pionirjev gasilcev jeseniške občine

PIONIRJI GASILCI SO TEKMOVALI

V nedeljo, 29. junija je občinska gasilska zveza Jesenice izvedla tekmovanje pionirjev – gasilcev. Pionirji od 7. do 10. leta starosti, so bili razvrščeni v A skupino. Pomerili so se v vaji z vedrovko in štafetnem teku na 450 metrov. Pionirji od 10. do 14. leta starosti, ki se razvrščajo v B skupino, so tekmovali v trodelnem napadu in v štafeti.

Tekmovanja, ki so ga izvedli na Produ v Mojstrani, se je udeležilo sedem ekip B skupine in dve ekipi A skupine.

Po ugotovitvah komisije pooblaščenih sodnikov, se je v A skupini na prvo mesto uvrstila ekipa iz Smokuča, ki je dosegla 875 točk. Drugo uvrščeni v tej skupini so bili pionirji gasilci iz Kranjske gore, ki so dosegli 872 točk. V B skupini so se uvrstile ekipe takole: 1. Zabreznica 806 točk, 2. Hrušica 779 točk, 3. Smokuč 767

točk, 4. Mojstrana 751 točk, 5. Kranjska gora 747 točk, 6. Jesenice mesto 700 točk, 7. Dovje 656 točk.

Prve dve oziroma tri uvrščene ekipe so prejele pokale, vse skupine, ki so se tekmovalja udeležile pa diplome.

Ekipa iz Zabreznice, ki se je v B skupini uvrstila na prvo mesto, si je priborila pravico, da se bo jeseni udeležila republiškega tekmovanja, ki bo v Žalcu.

B.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PROBLEMATIKA GLASBENEGA ŠOLSTVA

Kot fraza bi lahko zvenela misel, da je kultura spričevalo vsakega naroda. Ne bom ponavljal mnogih znanih resnic, ki to potrjujejo. Med umetnostnimi panogami je najbolj razširjena glasba.

Ni naključje, da se je prav naša družba trudila približati glasbo vsem slojem prebivalstva. Zato je ustanovila v Sloveniji skoraj 50 glasbenih šol, ki so postale osnova za kadre v amaterski in profesionalni glasbeni kulturi. Vendar so imele te šole različne pogoje za delo, večini pa so bile skupne podobne težave, o katerih žal še zdaj moramo govoriti kot o težko premostljivih ovirah. Le malo učilnic v glasbenih šolah je takih, da zaslužijo to ime. Oprema je skromna, dostikrat zastarela in povsem neprimerna. Podobno je z glasbili in knjižnico.

Se posebne težave so glasbene šole doživljale, ker nikoli niso mogle dobiti dovolj učiteljev. Vse, kar zadeva glasbeno kulturo na Slovenskem, je zastavljeno tako, da ta poklic ni posebno privlačen. Status profesionalnih glasbenih ustanov: opere, filharmonije, orkestror, zboror itd. je nekako negotov, sistematsko premalo urejen in trden. Strokovni kader teh ustanov pride iz glasbenih šol (glasbene šole, srednja glasbena šola, akademija za glasbo), ki pa so v podobnih razmerah. Sistem šolanja teh kadrov ni najbolj rešen, zato se vse skupaj vrti v začaranem krogu. Posebej je treba poudariti, da gre otrok po končani osemletki lahko na vsako srednjo šolo, ne da bi za to poleg osnovne šole moral imeti še kakšno dopolnilno izobrazbo, le na srednjo glasbeno šolo ne more, če si ni pravočasno pridobil potrebne in predpisane znanja na glasbeni šoli. To je dostikrat vzrok, da se nekdo, ki se v 5. ali 6. razredu osnovne šole odloči za glasbeni poklic, praviloma mora usmeriti drugam.

Glasbene šole opravljajo pomembno delo pri oblikovanju mladega človeka, prihodnjega soustvarjalca družbenega razvoja. Ne gre samo za plemenitenje glasbenega estetskega čuta, pač pa za proces, ki otroka zelo izrazito navaja k vztrajnemu in kontinuiranemu delu, pri čemer naj pridobi čimveč delovnih navad, si izbrusi smisel za natančnost, a hkrati ustvarjalno udejstvovanje. Posebno pomembno je kolektivno muziciranje, kjer zgodaj v praksi spoznava resničnost gesla: Vsi za enega, eden za vse!

Dejavnost glasbenih šol praviloma predstavlja tudi lep, ponekod izrazito velik delež v kulturnem življenju okolice, čeprav to niti ni njihov osnovni namen. Zato je toliko bolj pohvalno, da se kljub težavam vključujejo v to družbeno dejavnost. Ni pa realno od njih pričakovati, da bi zapolnile številne vrzeli na tem področju, ne le zaradi zasedenosti maloštevilnega kadra in pomanjkljivih materialnih možnosti; upoštevati je treba, da šole nastopajo z otroki, ki so učenci osnovnih in srednjih šol, kjer so že itak zelo zaposleni. Med učitelji, ponovimo še enkrat, da jih je premalo, je precej takih, ki se na delo vozijo iz bolj ali manj oddaljenih krajev. Zato je pri pravi in izvedbi nastopov dodatna in pravzaprav praviloma neplačana obremenitev. Šole seveda nimajo vozil, ne morejo si privoščiti številnih avtobusnih posebnih voženj, zato prevoz učencev in glasbil največkrat poprosijo starše. Prav je, da jim damo priznanje za njihovo pomoč, brez katere posameznih nastopov, posebno gostovanj, ne bi mogli izpeljati.

Godbeniki v profesionalnih orkestrih in zborih, glasbeni strokovnjaki, pedagogi, dirigenti, solisti – vsi so seveda svoje znanje pridobili v glasbenih šolah. Tudi v amaterskih godbah je največ takih, ki so hodili po osnovno znanje igranja na različna glasbila v bližnjo glasbeno šolo. Zadnje čase se vse več mladih pihalcev, še učencev, vključuje v godbe. Sodelovanje godb in šol bi bilo lahko oziroma bi moralo biti še tesnejše, vendar je tudi tu ovira v pomanjkanju primernih pedagogov. Pouk v glasbeni šoli poteka v popoldanskih in večernih urah, tako učitelji v istem času ne morejo sodelovati z godbo, saj niti vse obvezne šolske dejavnosti dostikrat ne morejo opraviti.

Tudi v amaterskih zborih je nekaj pevcev, ki so bili prej gojenci glasbenih šol. Pridobljeno glasbeno znanje jim prav gotovo pride prav, tako njim kot zborom v celoti.

Vendar bi moralo biti med amaterskimi poustvarjalci še mnogo več takih, ki bi s strokovnim znanjem, kakršnega jim lahko nudi glasbena šola, pripomogli, da bi se raven izvajanja dvignila iz sedanjega povprečja. Predvsem pa bi jih morali voditi strokovno dovolj usposobljeni dirigenti. Teh pa ni, kot tudi učiteljev glasbenih predmetov ni. V poklicnih ansamblih prav tako primanjkuje godbenikov, med solisti v Operi in

nimi možnostmi onemogočala šolam, da bi si uredile dostojne učilnice, kupile primernejša glasbila, gramofone, magnetofone, obogatile knjižnico in seveda poskrbele za dober in številnejši kader. Kljub temu, da so tu in tam skorajda živovarile, se vztrajale, nabirale izkušnje, se izpopolnjevale, iskale najbolj primerne možnosti za vključevanje v družbeno in kulturno življenje svojih občin ter tako širile in utrjevale temelje obstoja.

Gorenjske glasbene šole so pred leti kaj malo vedele druga o drugi. Osrednje in pozneje področne republiške revije solistov in ansamblov glasbenih šol so bile preslabo prilagodljive za tesnejšo medsebojno povezavo. Zato so se leta 1973 jeseniška, kranjska in radovljiska šola dogovorile za redno izmenjavo nastopov v vseh treh krajih. Kmalu se je pokazala koristnost teh gostovanj. Na letošnjih nastopih, eden od teh je bil v gradu v Škofji Loki, kjer sta se v sodelovanju vključili še šoli iz Trčica in Škofje Loke, smo že lahko primerjali kakovost izvajanja in izbiro skladb s sporedi prvih srečanj. Ugotovili smo, da posamezni pedagogi in učiteljski zbori oziroma glasbeno šolstvo našega področja v celoti zelo skrbno opravlja svoje delo. Tako je tudi prav.

Nesmiselne so razprave, zakaj in ali sploh so glasbene šole potrebne, raje storimo vse, kar moremo ali moramo, da bodo imele dobre pogoje za delo, potem pa od njih zahtevamo, da bodo tudi delale dobro. Tako bo skrb kolektivov, da nekdanji nastopi ljubiteljskega muziciranja prarastejo v kvalitetne koncertne nastope, odvisne pač od starosti koncertantov, rodila še boljše rezultate. Pri izvajanju učnega načrta in oblikovanju koncertnih sporedov jim precejšnjo oviro predstavlja pomanjkanje notnega materiala, učbenikov in druge pedagoške literature. Upamo, da bo splošen napredek glasbenih šol pospešil tudi reševanje te problematike in to v širšem, republiškem okviru, kar bo tudi eden od pogojev za vsebinsko in kakovostno enotno izvrševanje zastavljenih smotrov.

Nekateri učenci, ki so se na zadnjih nastopih predstavili poslušalcem, so pokazali toliko nadpovprečno znanje in muzikalnost, da bi s pridnim nadaljnjim delom prav lahko postali bodoči aktivni ustvarjalci in poustvarjalci slovenske glasbene kulture. Bomo njihove talente znali, zmogli in utegnili izrabiti za kaj več kot za to, da svoje zmožnosti zgolj nakažejo? Je med njimi kaj bodočih glasbenih pedagogov za naše osnovne, glasbene, srednje in druge šole? Bo kdo med njimi znal in hotel stopiti pred amaterski vaški zbor ali pihalno godbo? Bomo znali ugotoviti, kaj potrebujemo in hočemo ter ustrezno usmerili mlade nadarjene v ta poklice? Ali pa bomo vse skupaj spet bolj ali manj prepustili slučajem?

Upajmo, da bodo imena kot npr.: Pravst, Plešec, Kunc, Čušin, Torkar, Mencinger, Bauman, Testen, Komel, Legat, Jovan, Brence, Cilenšek, Pičman, Gogala, Žgajnar, Ahačič, Šifer, Špenko, Horvat in druga obogatila narodovo kulturno zakladnico. Obstoj tako majhnega naroda na tako izpostavljenem ozemlju kot je naše, je že večkrat vzbudil začudenje in občudovanje. Če bi ne gojili in ohranjevali lastne kulture, bi tudi nas ne bilo več. Zato jo moramo gojiti načrtno, vanjo pa preudarno vključiti tudi glasbene šole, da se ne bo dogajalo kot sedaj, ko je kak slučajni obiskovalec naravnost presečen nad tem, kar pokažejo učenci višjih letnikov glasbenih šol. GE

DOPISUJTE V ŽELEZARJA



Ženski zbor Jesenice, ki ga vodi zborovodja Milko Škoberne



Mladinski pevski zbor Blaž Arnič – zborovodja Janko Pribošič

KOMUNISTI KULTURNI DELAVCI KRITIČNO O DOSEDANJEM IN PRODORNO O BODOČEM DELU

V okviru praznovanja 50 letnice izida prve številke Komunista, glasila jugoslovanskih komunistov, ki jo v tem tednu praznujejo komunisti in delovni ljudje v naši občini, je bil med drugim v sredo, 25. junija tudi sestanek aktivna komunistov – kulturnih delavcev občine Jesenice. Čeprav je bila udeležba izpod petdeset odstotkov vabljenih, je bil sestanek aktiva, ob prisotnosti večine vabljenih predstavnikov družbenopolitičnega življenja občine in gosta, predsednika mestne kulturne skupnosti Ljubljana – Viktorja Konjarja, uspešen in dovolj konkreten dogovor o bodoči delovni usmerjenosti komunistov na področju kulture. Le-ta pa je izhajal iz kritične idejno politične ocene sedanjega stanja v občini.

Osnovni poudarek, tako v uvodnem referatu, ki ga je imel Jože Varl, predsednik izvršnega odbora skupščine kulturne skupnosti Jesenice, kakor v razpravi, je veljal vprašanje kulture v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, kot temeljnima skupnostima, kjer je osnova za uresničevanje pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov, ki izhajajo iz nove ustave.

Ko je referent Jože Varl iz idejno političnega vidika ocenjeval sedanje stanje v kulturi v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter v občini kot celoti, je izhajal predvsem iz ocene, ki so jo opravili komunisti v Železarji o stanju kulture v tem, našem največjem delovnem kolektivu in podobne ocene, ki so jo opravili komunisti za stanje v krajevni skupnosti Javornik – Koroška Bela. V obeh primerih je šlo za oceno, kako komunisti uresničujejo resolucijo sedmega kongresa Zveze komunistov Slovenije pod naslovom Kultura socialistične samoupravne družbe.

Naravnost, ki jo opredeljuje omenjena resolucija zahteva, da bomo v občini morali bolj poglobljeno in celovito pristopiti k vprašanju povezanosti kulturnega delovanja in snovanja oziroma ustvarjanja s prizadevanji za kulturo delovnih ljudi, za njihovo kulturno estetsko vzgojo, za vzbujanje, razvijanje in zadovoljevanje njihovih kulturnih potreb, za hitrejši razvoj marksistične misli in kritike in sploh za jasnejšo idejno politično naravnost v kulturi. Dejstvo je namreč, da se je v preteklosti kulturno prosvetno delo v društvih in organizacijah odvijalo preveč mimo teh temeljnih načel. Tako, da je človek imel včasih občutek, da se prireditve prirejajo zaradi prireditve, ne pa za delovnega človeka in občana. V tem pogledu bo potrebno temeljito spremeniti razmerja, da bosta delovni človek in občan postala porabnika kulturnih vrednot in hkrati sooblikovalca kulturne politike in kulturnih programov. To pa pomeni, da se bodo morali izvajalci kulturnih programov, to je kulturno prosvetna društva in organizacije bolj obrniti k delovnemu človeku in občanu. Na drugi strani pa, da bo kultura morala postati sestavni del družbenih planov in programov tako v organizacijah združenega dela, kakor v krajevnih skupnostih. Da bo na primer v organizacijah združenega dela enaka skrb, kot je na primer posvečena poslovnim rezultatom, posvečena tudi kulturnemu življenju delavcev. Vse to pa seveda zahteva tudi spremenjen odnos vseh organiziranih socialističnih sil z Zvezo komunistov na čelu do vprašanj kulture v samoupravni socialistični družbi.

Te naloge so dovolj jasno in nedvoumno opredeljene tudi v določilih nove ustave, ki pravi, da je kultura, poleg vzgoje in izobraževanja ter znanosti, bistven dejavnik razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe.

Za doseganje takih smotrov in ciljev pa je potrebna večja idejno po-

litična razgledanost ter splošna izobraženost vseh nosilcev družbenega napredka, še prav posebno pa komunistov, da bodo sposobni idejno delovati in vplivati v svojem okolju.

O vsem tem in mnogih konkretnih problemih so se pogovarjali komunisti na sestanku aktivna. Obsežen in dovolj konkreten referat, je v mnogočem dopolnila in osvetlila tudi razprava v kateri so sodelovali: Anton Grošelj, Franc Konobelj-Slovenko, Rudi Makra, Miro Lapajne, Ivan Tušar, Benjamin Gracer, Ivo Ščavničar, Darinka Sedej, Janez Kavčič, Ivo Jan, Nace Smolej, in gost Viktor Konjar.

Poleg tega, da se pošlje referat v razpravo vsem organizacijam Zveze komunistov v občini, so na sestanku aktivna sprejeli nekaj konkretnih zaključkov za delovanje komunistov v prihodnjem obdobju. Le-ti zavezujejo komuniste za organizirano in permanentno idejno politično izpopolnjevanje in stalno prizadevanje za celovitost in odprtost kulture ter integracije amaterske in profesionalne kulture. Na vseh področjih svojega delovanja se morajo komunisti prizadevati, da bo kultura postala sestavni del družbenih načrtov temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in drugih asociacij. V večjih delovnih organizacijah se morajo zavzemati za sistematično delovanje mesta za organizatorja in animatorja kulture, v manjših pa da se določi vsaj odgovorna oseba za to delo. Razen tega pa se komunisti zavezujejo, da se morajo v vseh sredinah stalno boriti in vplivati na kulturo v naših medsebojnih odnosih, za samoupravno kulturo v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, za kulturo delovnega in življenjskega okolja in podobno.

Seveda pa bodo sklepi aktivna komunistov prosvetnih delavcev dobili svojo širino in učinkovitost le, če jih bodo po enaki poti sprejele oziroma potrdile vse organizacije Zveze komunistov v občini, ob občinski konferenci do sleherne osnovne organizacije Zveze komunistov.

Vsekakor lahko ob sklepu poudarimo, da je zadnji sestanek aktivna komunistov kulturnih delavcev, kot redna oblika delovanja komunistov na področju kulture uspel, čeprav, kakor je bilo poudarjeno tudi na sestanku, bo potrebna vztrajna in dosledna borba pri uresničevanju nalog in smotrov, ki izhajajo iz nove ustave in ki so politično in idejno opredeljene v resolucijah kongresov Zveze komunistov.

KRATKA VEST

Na zadnji seji predsedstva občinske konference ZSMS so člani razpravljali o vlogi v nadaljnjem razvoju delavske univerze Jesenice, o izdelavi akcijskih programov konference in komisij do konca leta ter o predlogu pravil o organiziranju in delovanju medobčinskega sveta ZSMS Gorenjske.

Cveto PREŽELJ: Imenujem te. Cankarjeva založba 1975.

Anton Slodnjak izraža na koncu svoje najnovejše knjige (Obrazi in dela iz slovenskega slovstva) vero, »da bo v prihodnosti prišlo do zblizanja... med preteklostjo in sodobnostjo na temelju prenovljenih klasičnih slovstvenih idealov — besednega upodabljanja lepote in resnice, sreče in tragike človekovega bivanja na zemlji.« No, pričujoča pesniška zbirka mladega avtorja bi bila lahko ena izmed lastovk, ki naj bi prinesla pomlad — o kakršni sanja starost naših literarnih zgodovinarjev. Pesmi Cveta Prežlje so namreč slogovno in po svojem osnovnem občutju zelo daleč od avantgardističnih pesniških poskusov, ki so zadnje desetletje prevladovali zlasti v poeziji mlajših generacij, vseeno pa zanje sploh ne bi mogli reči, da so narejene po tradicionalnih kalupih. Če bo prevladala poezija tega tipa, se bo zgodilo tisto, kar je predvideval že marsikdo in kar se ob treznem razmisleku zdi edino naravno: ker se nobenemu od novatorskih tokov ni posrečilo, da bi se dokončno uveljavil in da bi za daljši čas postal norma, se poezija vrača k starim virom — vendar obogatena z nešteto novimi prijemi.

Ob Prežljevih pesmih nam prihaja na misel, da ni tako nemogoče presoditi, kaj je poetično in kaj ne. V polpretekli literarni esejistiki je bilo o tem izrečeno že nešteto sodb, ki konec koncev veljajo še danes. Pri tem ne mislimo na Vidmarjevo vrednotenje, ki od ustvarjalca terjajo izjemno veličino. »Velike« poezije v Prežljevi zbirki najbrž ni, zato pa je v njej nekaj »prave« poezije, ki je ne moremo definirati ne kot izraz stvarnosti, ne kot čisto igro, saj je oboje hkrati in še nekaj več. Poglobljena primerjava s Prežljevo prvo pesniško zbirko Iz mojega sveta (1972), ki je uglasena na bolj patetične in tragične viže, bi verjetno pokazala, da je pesnik v tem času doživel do podobnega spoznanja kot Kosovel, ko je ta zapisal: »Eno je sveto, Preprosto in Pristno.«

Tone KUNTNER: Trate. Cankarjeva založba 1975.

Za prvo Prežljevo pesniško zbirko bi lahko rekli, da je šla bolj ali manj neopaženo mimo nas. Drugače je s Kuntnerjem, ki je že s svojimi zgodnjimi zbirkami zbudil precejšnjo pozornost. Kot izraziti »neohumanist« je ves čas pisal pesmi, ki naj bi bile protitež vsej poeziji Igre in Reči, ki se je pri nas razcvetela. O Kuntnerju smo pisali že ob njegovi zadnji zbirki Mrtva zemlja. Trate so izbor iz Kuntnerjeve dosedanje pesniške zbirke.

Jevgenij ZAMJATIN: Mi. Cankarjeva založba 1975. (Zbirka STO ROMANOV.)

Po Huxleyevem Krasnem novem svetu in po romanu G. Orwella 1984 je Zamjatinova antiutopija tretji pomembni roman te vrste, ki ga lahko beremo v slovensčini. V izvirnikih je bil sicer vrstni red drugačen, omenjena angleška romana sta izšla za ruskim. Kdor je bral Krasni novi svet, bo zlahka uganil, kaj naj bi pomenil izraz »antiutopija«. Na razliko od klasičnih utopij, ki so slikale nekakšno umišljeno idealno državo prihodnosti, in na razliko od znanstvene fantastike, ki prejkone služi pouku in zabavi, so antiutopični romani nekakšni filozofsko-satirični spisi. Njihova kritična ost je naperjena zoper stehinizaro civilizacijo prihodnosti, kajpak »prihodnosti, ki se je že začela«. V njih je našel izraz strah pred vsem tistim, kar naj bi prinašal s sabo po razumskih načelih urejeni moderni svet — zlasti pred odtujitvijo in razosebljenjem. Vprašanje, ali je to strah pred nečim realnim, ali je pred neznanim, zdaj seveda ne bomo obravnavali.

Dejstvo je, da mnogi sodobniki doživljajo tak strah. Ali čutiš tako ali drugače, je konec koncev odvisno od vere ali nevere v ČLOVEKA in v BODOČNOST. ta vera pa ima prejkone korenine v naših osebnih izkušnjah. Osnovna ideja Zamjatinovega romana je povzeta po Velikem inkvizitorju (epizodi iz Dostojevskega romana Bratje Karamazovi): posameznik lahko izbira le med svobodo in srečo. Ker si kajpak želi srečo, bo izbral rajši nesvobodo. Če pristavimo na to dilemo in če se strinjamo z vrednotenjem, ki postavlja človekovo svobodo vseeno na vrh vseh vrednot, se nam Zamjatinova razrešitev pokaže kot izrazito črnogleda. Njegov junak D-503 se, potem, ko začuti v sebi nekakšno zmetke osebnosti (»zraste mu duša«) podvrže operaciji, ki naj bi ga rešila nadležnega dodatka: tako se bo spet, kot enak med enakimi, uvrstil med »numerja« (tako se v romanu imenujejo državljani).

Ni važno, ali je Zamjatin problem pravilno zastavil. (Sovjetska oblast ga je v času stalinizma razumela tako, kot da gre za priorno zavračanje socializma kot na razumu za-

snovane družbe, zato je imel pisatelj težave in je končal kot emigrant.) Danes se stvari ne zdijo več tako enostavne, socializem marsikomu ni več sinonim za razumno urejenost družbe, prej kot to nam pomeni ustvarjalno svobodo. Dejstvo pa je,

da moč države kot odtujenega mehanizma narašča na Vzhodu in na Zahodu. Zato moramo priznati, da je problematika Zamjatinovega romana aktualna bolj kot kdaj prej. Slog romana je izrazito sočen, vendar je vprašanje, ali hladni in brezosebni jezik v tem primeru ne bi bolj ustrezal. Uvodno študijo — iz katere smo povzeli večino navedb v tem članku — je prispeval pravajlec Drago Bajt.



Moški perski zbor-Jeklar, ki ga vodi Janez Ponikvar



Novi trakt doma dr. Franceta Berglja na Plavžu

NAROČITE KNJIGE PREŠERNOVE DRUŽBE

Po sklepu komisije za kulturo in izobraževanje pri izvršnem odboru sindikata Železarne ter s soglasjem finančno-računskega sektorja, članom delovnega kolektiva železarne Jesenice omogočamo na ta način, da naročijo zbirke Prešernove družbe z obročnim odplačevanjem in sicer:

REDNO LETNO KNJIŽNO ZBIRKO PREŠERNOVE DRUŽBE,

ki vsebuje:

Prešernov koledar 1976

Beno Zupančič: Plat zvona, roman

Milena Mohorič: Hiša umirajočih, roman

Fran Milčinski: Ptiki brez gnezda, mladinska povest in

Higiena in kozmetika, priročnik.

Zbirka, ki bo izšla v mesecu novembru stane broširana 70 dinarjev, vezana (koledar bo broširan) pa 100 dinarjev. Zbirko lahko člani delovnega kolektiva Železarne vplačajo v enem ali dveh obrokih prek službe obračuna osebnega dohodka 15. 7. in 15. 8., lahko pa neposredno v pisarni sindikata Železarne (delavski dom). Tisti, ki bodo zbirko plačali direktno na sindikatu do 30. julija, bodo prejeli še knjigo Miška Kranjca Povest o dobrih ljudeh, po kateri je narejen tudi barvni igrani film.

ZBIRKO ROMANOV »LJUDSKA KNJIGA«,

ki zajema naslednje knjige:

Helen Keller: Zgodba mojega življenja

Rogier Vailland: Igra življenja

Edna O'Brien: Dekleta z dežele

Koršunov: Drevored v dežju

Sedeg Hedajat: Hajdi Aga in

Toma Momirovski: Leta nespečnosti

Tudi v tem primeru imajo naročniki na voljo dve izdaji, broširano za letno naročnino 120 din in vezano v celo platno za ceno 200 din. Podobno kot v gornjem primeru lahko člani delovnega kolektiva zbirko plačajo v štirih obrokih kot odtegljaj pri izplačilu osebnega dohodka: 15. 7., 15. 8., 15. 9. in 15. 10.

Knjige, ki so že izšle dobite takoj po oddaji naročilnice, ostale pa suk esivno.

NAROČILNICA

Podpisani, zaposlen v obratu

TOZD, delavska štev.:

NAROČAM REDNO LETNO KNJIŽNO ZBIRKO PREŠERNOVE DRUŽBE broširano za 70 dinarjev, vezano za 100 dinarjev.

NAROČAM ZBIRKO ROMANOV »LJUDSKA KNJIGA« broširano za 120 dinarjev, vezano za 200 dinarjev

(neustrezno prečrtaj)

S tem tudi dovoljujem, da se mi v obrokih navedenih v razpisu pri izplačilu mesečnega osebnega dohodka obračuna ustrezna vsota.

Datum: Podpis:

NAROČILNICO ODREŽITE IN V PRIMERU KO NE NAROČATE OBEH ZBIRK TISTO, KI NE NAROČATE PREČRTAJTE IN JO NAJ-KASNEJE DO 30. JULIJA ODDAJTE ALI POŠLJITE PO KURIRSKI POŠTI NA NASLOV: TOVARNIŠKA KONFERENCA SINDIKATA, SZ ŽELEZARNA JESENICE

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

5.-6. julija ameriški CS barvni film KRALJIČINA OGRICA ob 17. in 19. uri, režija Richard Lester, v glavni vlogi Oliver Reed

7.-8. julija italijanski barvni film GUSARJI Z ZELENEGA OTOKA ob 17. in 19. uri, režija Ferdinando Bolli, v glavni vlogi Dean Reed

9. julija ameriški CS barvni film OGNJENI OBRAČUN, režija Henry Hathaway, v glavni vlogi Gregory Peck

10. julija ZAPRTO

11. julija ameriški barvni film NAJBOLJ NORA DIRKA ob 17. in 19. uri, režija George Marshall, v glavni vlogi Jerry Lewis

12.-13. julija ameriški barvni film ŽIVI IN PUSTI UMRETI ob 17. in 19. uri, režija Guy Hamilton, v glavni vlogi Roger Moore

KINO PLAVŽ

5.-6. julija italijanski barvni film GUSARJI Z ZELENEGA OTOKA ob 18. in 20. uri

7.-8. julija ameriški CS barvni

film KRALJIČINA OGRICA ob 18. in 20. uri

9. julija ZAPRTO

10. julija ameriški CS barvni film ZADNJA PRILIKA ob 18. in 20. uri

11. julija ameriški CS barvni film OGNJENI OBRAČUN ob 18. in 20. uri

12. in 13. julija angleško-nemški barvni film ORGIJE ob 18. in 20. uri

KINO DOVJE

5. julija italijanski CS barvni film PAZI SE, KO TE SREČAM

6. julija ameriški CS barvni film TARZANOV BOJ ZA ŽIVLJENJE

12. julija italijanski barvni film GUSARJI Z ZELENEGA OTOKA

KINO KRANJSKA GORA

5. julija ameriški CS barvni film TARZANOV BOJ ZA ŽIVLJENJE

6. julija ameriški CS barvni film ZADNJA PRILIKA

9. julija italijanski barvni film GUSARJI Z ZELENEGA OTOKA

12. julija ameriški CS barvni film KRALJIČINA OGRICA

ZAHVALA

Ob nenadni in nepričakovani izgubi našega draga očeta, starega očeta, pradede, brata in strica

IGNACA SMOLETA

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki ste nam v dneh težke izgube pomagali in se v tako velikem številu poslovali na njegovem domu in ob odprtem grobu, ter nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo za vsestransko pomoč družini Potočar in Rasti Šuligojevi, ter ostalim sosedom za opravljene usluge. Prav tako se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in številnega cvetja, ter voznikom osebnih vozil. Zahvaljujemo se pevcem in godbi za žalostinke in še prav posebno tovarišu Trevnu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat najlepša hvala

Žalujoči: sin Nace, hčerke Vida, Mila, Silva z družinami, sestra Marija in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni in tragični izgubi draga moža

ŠTEFANA HORVATA

se iskreno zahvaljujem sosedom in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se pevcem za žalostinke, darovalcem cvetja in vencev, še posebej sodelavcem iz splošno varnostne službe in vsem, ki so nam izrekli sožalje ter sočustvovali z nami.

ŽALUJOČA: žena Poldi

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi našega draga moža, očeta in starega očeta

ANTONA ZORMANA

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih prišli na pomoč. Posebno smo hvaležni Marici in Zdravku Pogačniku ter Pavlu Kovaču za njih nesebično delo. Zahvaljujemo se sindikalni organizaciji strojno-vzdrževalnih obratov za takojšnjo denarno podporo, prav tako pa njegovim sodelavcem in hčerkinim sodelavkam — tekačicam. Hvaležni smo njegovim domačim za odstopljene prostore, sosedom za vso skrb in delo, vsem darovalcem vencev in cvetja, obema govornikom, pevcem in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem za vse še enkrat hvala!

ŽALUJOČA žena Ema z otroki in vnukom

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji in sodelavkam elektrodne obrate se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti moje mame. Marina Jelševar

ZAHVALA

Sodelavcem valjarne žice, dne Grohar, Koren in Pretnar se najlepše zahvaljujem za zbrani denar in venec ob smrti moje žene. Janez Gomilar

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Javornika I se prav lepo zahvaljujem za solidarno pomoč za moje brezplačno letovanje v Biogradu. Franc Tomazin

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame, stare mame, sestre in tete

MARIJE JELŠEVAR roj. Kristan

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom Dražiču, Ogrinovi in Markežu za prizadevanje in trud, da bi jo ohranili pri življenju ter osebju internega oddelka za vso skrb in nego.

Zahvaljujemo se družinam Noč, Svetina, Vukčević in ostalim za pomoč v dneh težke izgube, darovalcem vencev in cvetja, ter pevcem za žalostinke. Prav tako se zahvaljujemo sodelavcem IBM, nabavnega oddelka, elektrodne obrate, predvsem pa kolektivu špedicije za podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Zahvaljujemo se voznikom osebnih avtomobilov za prevoz in vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in jo tako številno spremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI: hčerke Francka, Marina s hčerko, Albina, Marjeta in sin Miha z družinami, ter ostalo sorodstvo.

ZAMENJAM STANOVANJE

Dvosobno stanovanje centralno ogrevano bi zamenjal oziroma iščem enakovrednega v Radovljici ali bližnji okolici. Naslov dobite v uredništvu Železarja.

BIRO ZA URBANIZEM IN STANOVANJSKO POSLOVANJE JESENICE, c. m. Tita št. 18

RAZPISUJE ŠTIPENDIJE

in sicer: dve za izučitev poklica vodo-vodni instalater in eno za izučitev poklica klepar.

POGOJI: na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki so končali osemletko in niso starejši od 17 let. Sprejmemo tudi kandidata, ki ima popravni izpit iz tujega jezika.

Kandidati naj pošljejo prijavo na zgornji naslov, kjer tudi dobijo ustne informacije.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

JESENICE : KONUS (člani) 88:80 (36:37)

Jesenice, 25. junija, prvenstvena tekma 11. kola v 1. SKL-B ligi, gledalcev 300, sodila sta Rus (Kranj) in Frelj (Medvode).

Tekmo proti Konusu so Jeseničani začeli bolj slabo, saj so gostje kmalu povedli in vodili v prvem polčasu celo z desetimi točkami razlike. V vrstah gostov sta se odlikovala veterana Logar in Šavič, bivša igralca Slovana. Jeseničani so se zbrali in do konca polčasa rezultat znižali na eno točko. V drugem polčasu so Jeseničani zaigrali boljše v obrambi in si ustvarili zadovoljivo prednost, ki so jo gostje na koncu nekoliko zmanjšali, vendar zmage niso uspeli ogroziti.

Proti Konusu so nastopili: Mišič 4, Bizjak 6, Oblak, Pirih P., Šmid 3, Vauhnik 24, Muharemovič 9, Vujačić 28, Mihelič, Pirih D. 10, Lozar 2, Noč 2.

JESENICE : LESONIT (člani) 88:81 (38:40)

Jesenice, 28. junija, prvenstvena tekma 12. kola v 1. SKL-B ligi, gledalcev 300, sodnik Frelj (Medvode).

V zadnji prvenstveni tekmi v spomladanskem delu, so Jeseničani gostili moštvo Lesonita. To je bilo obenem tudi prvo kolo drugega dela prvenstva, ki pa se vedno odigra že spomladi. Čeprav zadnje uvrščeno, je bilo moštvo Lesonita trd nasprotnik, ker je začelo z resnimi treningi. Dokaz za to je njihov tesen poraz v Kopru s šestimi točkami razlike.

Gostje so presenetljivo povedli z desetimi točkami razlike, kar so Jeseničani s težavo nadoknadili. V drugem polčasu so domačini gostom ušli za pet točk razlike, kar so le ti nadoknadili in zopet povedli. Sledilo je obdobje desetih minut, v katerih so Jeseničani prikazali odlično košarko, saj so si po zaslugi agresivnega konskega presinga priigrali štiri najst točk prednosti, kar je zadostovalo za zmago.

Proti Lesonitu so nastopili: Mišič 6, Bizjak 2, Oblak, Pirih P., Šmid 5, Vauhnik 13, Muharemovič 1, Vujačić 43, Mihelič 2, Pirih D. 15, Lozar 1, Noč.

Prvenstvo se bo nadaljevalo 23. avgusta, ko potujejo Jeseničani v Šostanj. S štirimi zaporednimi zmagami ob koncu spomladanskega dela prvenstva, so si Jeseničani zopet priborili možnost, da se bore za eno od prvih dveh mest, ki pomenita uvrstitev v 1. SKL-A ligo, saj si trenutno s šestnajstimi točkami delijo tretjo do četrto mesto z moštvom Kopra, le dve točki za drugouvrščeno Radensko.

ČRNUČE : JESENICE (KADETI) 61:38

Kljub porazu si jeseniški kadeti še vedno dele prvo mesto s šestimi zmagami in dvema porazoma.

SAVA (KRANJ) : JESENICE (MLAD.) 62:70 (18:34)

V prvenstveni tekmi 10. kola so jeseniški mladinci zabeležili svojo prvo zmago na tujem igrišču in četrto zmago v prvenstvu. Posebno dobro so zaigrali v prvem delu tekme, ko so povedli kar s 34:12.

Nastopili so Varl, Gorenc, Gerdej, Janjič, Berginc, Ličof, Beznik, Oblak, Smolej, Pirih P.

Prvenstvo bodo nadaljevali 28. avgusta.



PIONIRJI TRETJI

Preteklo sredo, 25. junija so pionirji Jesenic sodelovali na košarkarskem turnirju v Cerkljah pri Kranju. Na turnirju so sodelovale štiri ekipe, med katerimi so jeseniški pionirji dosegli tretje mesto. V prvem srečanju so izgubili z ekipo Kravca 41:29 (15:14), v borbi za tretje mesto pa so premagali ekipo Senčurja 35:33 (17:15). Prvo mesto na turnirju je osvojila ekipa kranjske Save, ki je bila mnogo boljše od ostalih ekip.

Jeseniški pionirji na tem turnirju niso igrali ravno najboljše, mnogo so grešili v podajah, metih na koš, pa tudi borbenost v obrambi je bila premajhna.

Košje za Jesenice so dosegli: Rakovič 25, Mlinarič 18, Klinar 15 in Mazzini 6.

ŠPORTNE PRIREDITVE OB KRAJEVNEM PRAZNIKU ŽIROVNICE

V sredo, 25. junija je bil odigran namiznoteniški turnir, na katerem je nastopilo 13 članov in osem pionirjev.

REZULTATI:

Člani: 1. Dušan Rajgelj, 2. Miran Mekina, 3. Zvone Spec; pionirji: 1. Primož Legat, 2. Franc Šubic, 3. Branko Noč.

V četrtek, 26. junija je bila prijateljska odbojkarška tekma med moštvoma OO ZSMS in vojaki iz karavle narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža. Zmagala je OO ZSMS Žirovnica s 3:0.

V petek, 27. junija je bilo izvedeno tekmovaljevanje v streljanju z zračno puško, ki so se ga udeležile ekipe: JLA, SLO, Partizan Žirovnica in športna sekcija Rodine.

Rezultati posamezniki (10 strel): 1. Janez Zupan — SLO Žirovnica 69 krogov, 2. Radenko Bibes — JLA 67 krogov, 3. Stanko Krušič SS Rodine 64 krogov.

Ekipe 1. mesto JLA — karavla narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža-Moste, 2. mesto SLO Žirovnica, 3. mesto Partizan Žirovnica.

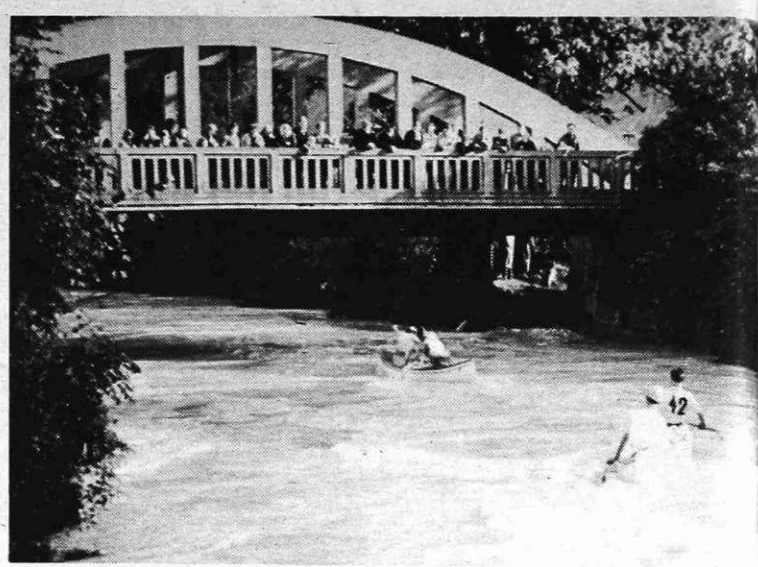
V soboto, 28. junija je bil odbojkarški turnir na igrišču pred domom Partizana. Od štirih povabljenih ekip se je turnirja udeležila le ekipa Železarne in domače moštvo Partizana. Zmagala je ekipa Železarne 3:1 in prejela prehodni pokal.

V ponedeljek, 30. junija je bil odigran v domu Partizan šahovski turnir, katerega se je udeležilo 20 tekmovalcev.

Rezultati — posamezniki: 1. Janko Majtan, 2. Franc Rozman, 3. Tine Kelbl, itd.

Ekipno: 1. Svoboda Žirovnica — Breznica, 2. športna sekcija Rodine, 3. JLA — karavla narodnega heroja Matije-Verdnika Tomaža.

MK



Veliko zanimanje za kajak — brodarški šport na Jesenicah. Tako je napisal poročevalec pred 15 leti ob republiškem prvenstvu v spustu in slalomu na dnu jih vodah.

IZLET NA BEGUNJŠČICO

V okviru akcije »po partizanskih poteh«, smo člani mladinskega oddelka PD Javornik — Koroška Bela opravili izlet na Begunjščico, ki se ga je udeležilo okoli 20 članov.

V soboto, 21. junija smo se ob osmi uri odpeljali z avtobusom do Žirovnice. Da bi si pot nekoliko skrajšali smo šli po bližnji čez Reber v Završnico. Tu smo srečali planince iz Kranja, ki so šli na Stol. Pot smo zavili na prašno cesto, ki se je vlekla daleč v konec Završnice. Vročino je nekoliko blažilo drevje in tu in tam požirek bistre planinske vode. Zavili smo s ceste in pot nas je znova vodila po gozdovih proti Poljski planini. Tu smo imeli kratek počitek. Potem pa smo pot nadaljevali proti Roblekovi koči. Malo nad planino smo zavili s poti in odšli k »debeli jelki«, katerega je prav gotovo ponos gozdov okrog Begunjščice. Kmalu smo zagledali Roblekovo dom, kako se je ponosno dvigoval iznad ruševja. Vsi smo bili koče zelo veseli in smo posneli po klopih v koči. Ko smo se namahicali in spočili, smo sklenili še nekaj

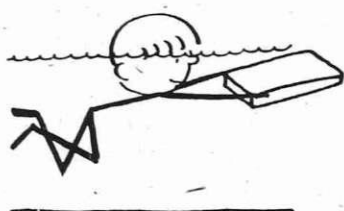
časa ostati pred kočjo. Nekateri smo odšli do bližnjih skal, kjer so nas pozdravili rumeni avrikli in modri encijani.

Ker se je vreme hitro slabšalo smo namesto na vrh Begunjščice odšli v dolino Završnice. Bili smo ravno na enem izmed plazov, ki se vlečejo pod severnim pobočjem Begunjščice, ko se je ulil dež. Začeli smo se hitreje stopati in ko smo zagledali trdno zidano pastirsko kočjo, smo si oddahnili. Ko je dež nekoliko prenehal in smo se tudi malo spočili, smo nadaljevali pot. Kako nam je pot do Završnice zdela dolga šele sedaj. Vsi smo komaj čakali, da pridemo na avtobusno postajo, toda bili smo preveč mokri in zato smo šli proti domu. Ko smo končno prišli domov, smo bili vsi zadovoljni kajti naš trud je bil poplačan z lepim izletom in prekrasnim razgledom na Karavanke in Julijce.

Vsi si želimo, da bi bilo takih izletov in akcij še več, kajti ravno z mladimi planinstvo pridobiva na množičnosti in popularnosti.

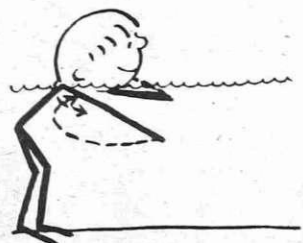
Andrej Beg

P L A V A J ! 3



Gibanje z rokami se naučiš

V predklonu iztegni roke naprej. Prični gib s širjenjem rok v stran in nekoliko navzdol do višine glave. Vodi jih v komolcih pokrči, tako da pridejo dlani polkrožno pod brado, ter nadaljuj gib s potiskanjem rok naprej v začetni položaj. Vajo delaj naprej na suhem, nato v vodi, globoki do sredine prsi.



Ko občutiš, da oporo vode pravilno nastavljaš dlani prični vaditi vsklajeno z veslanjem še izdihovanje v vodo. Ko se roke širijo in spajajo z dlanmi pod brado, izvedi vdih, ko roke potiskaš v položaj pred glavo (to je pavza), izvedi izdih.

Odrini se po vodi v drsenje, z rokami pred glavo, s potopljeno glavo in zadrži dihanje. Z rokami izvedi nekaj zaveslajev. Nato na vsak drugi zaveslaj dvigni glavo in vdihni. Če ti med vajo tonejo noge, rahlo brcaj.

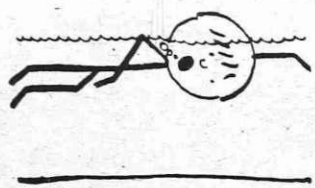
Povezovanje gibov rok in nog
Po odzivu v drsenje z iztegnjenimi rokami pred glavo — izvedi zaveslaj z rokami. Ko končaš zaveslaj, izvedi še »škarje« z nogami. Ves čas drži glavo potopljeno z obrazom v vodi. Prvič izvedi samo en gib z rokami in nogami. Če ti vaja uspe, pri drugi ponovitvi izvedi dva zaporedna giba

— roke, noge — roke, noge. Za tem lahko povečaš število zaveslajev, dokler lahko zadržiš zrak. Nato pa na gibanje rok in nog poveži še dihanje, tako, kot je opisano pri učenju gibanj z rokami.

Prsno se lahko plava seveda tudi s stalno dvignjeno glavo nad vodo, toda le v nekoliko bolj pokončnem položaju. Tako plavamo često, ker lahko neovirano dihamo in gledamo hkrati. Tako plavamo tudi takrat, kadar si ne želimo zmociti glave in kadar plavamo zaradi »kopenja«.

PRSNI KRAVL

Prsni krawl je najhitrejši način plavanja. Zaradi izmeničnega dela rok in nog ter vdihovanja z zasukom glave v stran in izdihovanja v vodo, je to tudi najbolj ekonomična tehnika. Zato plavajo najdaljše tekmovalne proge ter tudi plavalne maratone krawl. Gibi pri krawlu niso preveč zahtevni za učenje, neprimeren več težav pa povzroča učenje dihanja, ki mora biti usklajeno z gibanjem rok. Prav to pa povzroča največjo prepreko pri učenju krawl (sl. 13).



Veslanje z rokami in striženje z nogami

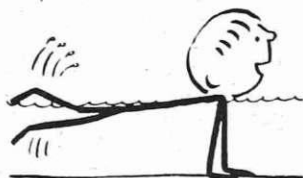
Z rokami veslamo izmenično. Ko ena roka vesla se druga roka nad vodo vrača naprej v položaj pred glavo. Zaveslaj pod vodo izvedemo tako, da je roka pod telesom nekoliko upognjena v komolcu. Druga roka, ki se v zraku vrača naprej, je prav tako upognjena v komolcu. Komolec je pri tem najvišja točka roke. Med plavanjem se plavalec nekoliko suče okrog vzdolžne osi. Plavalec vdihne takrat, ko zasuje z glavo v tisto stran, kjer roka zaključuje zaveslaj in se prične nad vodo vračati

pred glavo. Izdih izvedemo v vodo, ko je glava z obrazom obrnjena navzdol. Plavalci najpogosteje vdihavajo vedno na isti strani. Z nogami pri krawlu izmenično udarjamo gor — dol (brčamo). Noge pri brcanju nekoliko upogibamo v koljenih. Preveliko upogibanje pa ne ustvarja tudi največje sile potiska. Pri brcanju so stopala sproščena, da jih pritisk vode sam upogiba in izteguje.

Kako se naučiš plavati prsni krawl
Učenje striženja (brcanja) z nogami:

— Vsedi se na rob bazena ali v plitvo vodo ter brcaj. Opusti mišice nog, da bodo stopala sproščena.

— V plitki vodi se v prsnem položaju z rokami opri na dno (tako da je glava nad vodo) in brcaj (sl. 14).



Če imaš stopala sproščena in če brcaš intenzivno, te to prisili, da se pomikaš naprej.

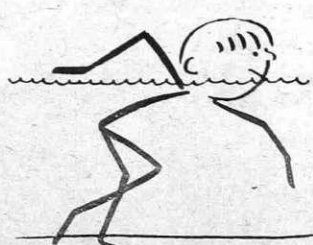
Med vajo lahko vadiš istočasno še ritmično dihanje z vsakokratnim izdihom v vodo.

— V roke vzemi plavalno blazino in jo drži pred seboj v iztegnjenih rokah, z nogami pa striži in istočasno vadi izdihovanje v vodo.

Učenje veslanja z rokami vsklajeno z dihanjem

— Na suhem: V pokončni razkorajeni stoji izmenično vrti z rokami naprej. Za tem se skloni tako, da vrtiš z rokami v predklonu. S trupom se suči in roko, ki se vrača naprej, nekoliko upogiba v komolcu.

— V vodi: V predklonu veslaj z rokami tako kot pri prejšnji vaji (sl. 15). Sprva naj bo v vodi le brada,



kasneje pa istočasno vadi še dihanje z izdihovanjem v vodo in vdihovanjem z zasukom glave v stran.

— Odrini se v drsenje po vodi s potopljeno glavo med rokami in prični veslati. Veslaj z dolgimi zaveslaji in pazi, da odrivaš z rokami vodo pod seboj nazaj. Vajo delaj ob zadrževanju dihanja. Nekajkrat izvedi vajo brez pomoči nog, nato pa si pri vaji pomagaj še z nogami (sl. 16). Ko brcaš z nogami, poskušaj,



da na en zaveslaj roke izvedeš tri strige (udarec ene noge dol, druge gor) z nogami.

— Na koncu poskušaj predhodni vaji dodati še dihanje s sukanjem glave. V pričetku ne smeš biti razočaran, če ne boš mogel s krawlom plavati daleč. Toda ne smeš obupati, bodi pri vadbi uporen. Z vsako uro in z vsakim dnem boš preplaval dlje, hitreje in z manj napora. Tudi pri plavanju le vaja dela mojštra.

HRBTNI KRAVL

Danes je hrbtni krawl tretji najhitrejši način plavanja. Mnogi ga tudi radi uporabljajo pri rekreativnem plavanju, ker v hrbtnem položaju lahko prosto diha in gledajo okoli sebe, kar je pri prsnem krawl težje. Nekateri se hrbtnega krawl tudi hitreje naučijo, posebno tisti, ki imajo težave pri učenju dihanja, se pa drugače v vodi lahko sprostijo.

Z nogami plavalec striže kot pri prsnem krawl le da nekoliko bolj upogiba noge v koljenih, toda kolena pri udarcu navzgor ne smejo pogledati iz vode. Z rokami se izmenično vesla, roka vesla ob strani nazaj, nad obrazom pa se iztegnjena vrača za glavo. Začetniki najpogosteje veslajo z iztegnjenimi rokami. Bolj vešči plavalci pa roko med veslanjem skozi vodo nekoliko upogibajo v komolcu. Z rokami se vesla, tako da je ena roka vedno nasproti drugi in se ne ustavi ob boku. Med plavanjem se ne sme sedeti, temveč se drži boke tik pod gladino vode. Kljub temu, da so usta in nos med plavanjem stalno nad gladino vode, plavalci dihaajo ritmično.

Kako se naučiš plavati hrbtni krawl?

Noge
— Sede v plitki vodi brcaj z nogami.

— Leže na hrbtu v vodi brcaj z nogami. Roke drži sproščene ob telesu, boke pa čim bližje površini vode. Glavo položi nazaj v vodo, da gleda navzgor. (sl. 17).



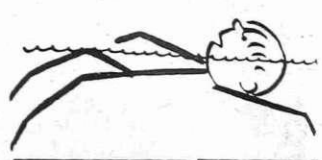
Roke

— Na suhem v pokončni razkorajeni stoji vadi izmenično kroženje z rokami nazaj.

— V vodi, ki sega do prsi, v pokončnem položaju izmenično kroži z rokami nazaj, da del kroženja roke opraviš v vodi. Če pravilno krožiš, t zaveslaj prisili, da moraš hoditi nazaj (sl. 18).



— Odrini se v drsenje po hrbtu in prični veslati z rokami. Med veslanjem leži čim bolj vodoravno in iztegnjeno. Vadi s striženjem in brcastriženjem z nogami. Veslanje z rokami in striženje z nogami vsklajamo tako, da na en zaveslaj roke naredi mo-tri strige z nogami (sl. 19).



Preproste tehnike hrbtnega plavanja se da naučiti hitro, res je, da se pogosto med učenjem vnašajo tudi ne najbolj dovršeno izdelane gibe, ali da ni vse najbolj vsklajeno in drža glave in telesa ni idealna, toda ko znaš osnove tehnike se trudi, da boš nepravilnosti odpravil z dosti plavanja in s pazljivostjo pri izvedbi posameznih gibov. Zato si koristno, da ti kdo, ki to tehniko pozna, svetuje, kako bi še izboljšal svoje plavanje.

(se nadaljuje)